

Токуда Банк

Годишен доклад за дейността и декларация за корпоративно управление

Доклад на независимите одитори

Годишен финансов отчет към 31 декември 2023 г.

СЪДЪРЖАНИЕ:

1.	Годишен доклад за дейността	20 страници
2.	Декларация за корпоративно управление	8 страници
3.	Доклад на независимите одитори	9 страници
4.	Годишен финансов отчет	66 страници

Токуда Банк

**ДОКЛАД ЗА
ДЕЙНОСТТА 2023**

СЪДЪРЖАНИЕ:

I.	Състояние на средата, в която функционира Токуда Банк АД през 2023 г.	1
II.	Преглед на дейността на Токуда Банк АД през 2023 година	6
II.1.	Приходи и разходи за дейността	7
II.2.	Кредитен портфейл.....	10
II.3.	Ценни книжа	12
II.4.	Привлечени средства.....	13
II.5.	Експозиция към риск.....	14
II.6.	Капитал и резерви.....	16
II.7.	Офисна мрежа	16
II.8.	Кореспондентски отношения	16
II.9.	Човешки ресурси	17
II.10.	Информационни технологии	17
III.	Перспективи за развитие през 2024 г.....	17
IV.	Информация за промени в акционерния капитал, дивидентна политика и управление	18
IV.1.	Промени в акционерния капитал	18
IV.2.	Управление.....	18
IV.3.	Дивидентна политика.....	19
IV.4.	Събития след датата на отчета за финансово състояние.....	19
IV.5.	Участие на членовете на съветите в търговски дружества	19
V.	Отговорност на ръководството	19
VI.	Действията в областта на научноизследователската и развойната дейност.....	20
VII.	Дейност като инвестиционен посредник.....	20

I. Състояние на средата, в която функционира Токуда Банк АД през 2023 г.

През 2023 г. банковият сектор функционира в неустойчива среда, обусловена преди всичко от прекъсването и пренасочването на някои от логистичните вериги в резултат от наложените санкции срещу Руската Федерация (РФ). Индексът на индустриалното производство остана на отрицателна територия през цялата година и независимо от компенсациите по линия на продължаващите фискални стимули и изпреварващото забавяне на вноса, потенциалът за генериране на стабилни приходи към банковата система видимо отслабна. Преносът на ефектите от активната парична политика на ЕЦБ доведе до забавяне на инфлационните процеси, макар и с известно закъснение поради наличието на времеви лаг в процеса на пренос. Към края на 2023 г. 12-месечният ХИПЦ достига 8.6%, което е почти двукратно повече от средния за еврозоната (5.4%) и значително над пределно допустимия праг от 150 б. п. за изпълнение на инфлационния критерий, доколкото средната стойност за трите страни с най-ниска инфлация (Испания, Белгия и Люксембург) е 3.0%.

Забавянето на ценовите индекси на фона на изпреварващото нарастване на номиналните възнаграждения (13.5%) доведе до частично стабилизиране на покупателната способност на домакинствата, но не спомогна за преодоляване на песимистични нагласи при стопанските агенти и индексът на настоящото бизнес състояние в България в промишлеността през м. декември достигна 20-месечен минимум (30.7). Някои от предприетите антиинфлационни мерки предизвикаха негативни реакции, като повишаването на лихвите например доведе до известно охлаждане на кредитирането за НФП (като темпът на нарастване на кредитите за предприятия намалю от 11.47% през декември 2022 г., до 7.91% в края на 2023 г.), а вдигането на бариерите за внос на селскостопанска продукция от Украйна доведе до масови протести на земеделците в повечето страни-членки.

Необичайно високите зимни температури, успоредно с изграждането на заместващи ВЕИ мощности, както и съкращаването на индустриалното производство в някои от най-големите европейски икономики спомогнаха в значителна степен за ограничаване на потреблението на синьо гориво в ЕС. Според доклад на Международната агенция по енергетика (МАЕ) през 2023 г. консумацията на газ в ЕС спада със 7%, достигайки най-ниското си ниво от 1995 г. насам, като това от своя страна води до намаляване на колебанията на борсите и до устойчиви понижения на котировките при всички енергоизточници. Така например в края на отоплителния сезон газовите фючърси на нидерландския хъб TTF с доставка април, 2024 (TGJ24) намалюха почти двукратно през изтеклата година (до 46.53 EUR/MW в последния работен ден на 2023 г. срещу 81.55 EUR/MW в края на 2022 г.).

Подобна тенденция е характерна за периоди с отслабваща икономическа активност, поради което може да се очаква, че от една страна базата за генериране на приходи за финансовия сектор през 2024 г. би могла да се свеи, а от друга страна – че на фона на ограниченото фискално пространство усилията ще бъдат насочени към стимулиране на икономическата активност посредством монетарни мерки.

Състояние на банковата система в България

Банковата система се адаптира към променящата се среда, като в условията на автоматично повишаващи се лихви по кредити (доколкото повечето договори са сключени при условия на плаващ лихвен процент, или са с изтичащ период на първоначално фиксиране) брунтите приходи от лихви на системата се увеличават с 61.9% на годишна база (от 3.632 до 5.878 млрд. лв.) при доста по-умерен темп на нарастване на брунтите кредити (13.1%). С още по-умерен темп (5.9%) нарастват брунтите приходи от такси и комисиони, които през изтеклата година достигат 1.862 млрд. лв. и заедно с нарастването на нетния лихвен марж водят до отчитане на рекордната за сектора печалба на стойност 3.417 млрд. лв. след данъци (или с 65.9% над постигнатата през миналата година). Като цяло 2023 г. се характеризира със запазване на интензивните темпове на кредитиране на фона на все още умереното вдигане на лихвените проценти (което може да се обясни със значителния обем на натрупаните ликвидни буфери); изпреварващи темпове на разходите за основна дейност (лихви по депозити и такси, съответно със 155 и със 17%), които поради значително по малкия си обем спрямо брунтите приходи засега не оказват съществен натиск върху нетния доход; все още намаляващи (макар и незначително) разходи за обезценка и начислени провизии и най-вече – с рекордно увеличение на отчетените финансови резултати в сектора.

В условията на сериозни предизвикателства в икономическата и регулаторна среда българските банки продължават да са устойчиви, рентабилни, запазващи високи нива на ликвидните и капиталовите си буфери. В непосредствен план основните тенденции в сектора се определят от (пряко и косвено) свързаните с конфликта процеси; реструктурирането на активите и пасивите така, че да се ограничат рисковете, произтичащи от очакваните промени на основните лихви; поддържането на адекватен динамичен баланс между условията и стандартите за кредитиране на фона на влошаваща се макро-среда, но също и от интензивните процеси по дигитална трансформация и изграждане на необходимата база при управление на процесите, свързани с прехода към зелена икономика. През 2024 г. Европейският банков орган ще определи изисквания към институциите за идентифициране, измерване, управление и мониторинг на рисковете,

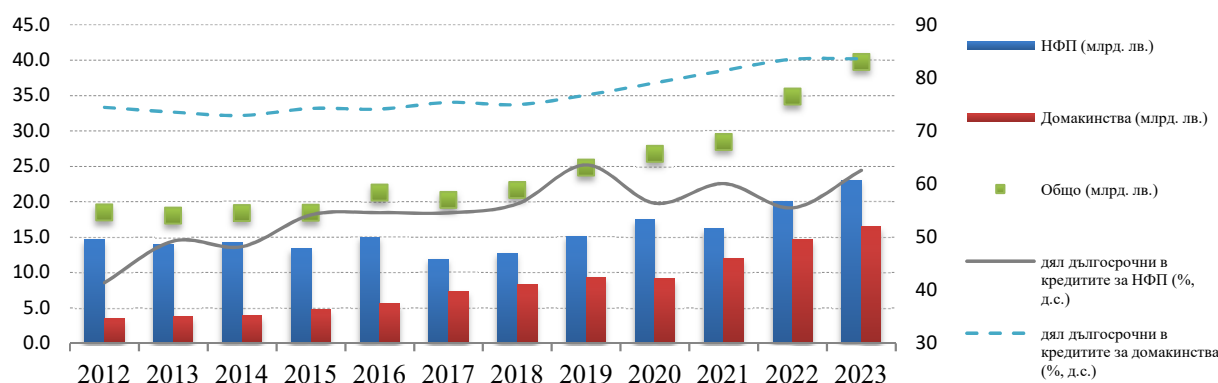
свързани с екологично и социално управление, включително чрез планове, насочени към справяне с рисковете, произтичащи от прехода към неутрална по отношение на климата икономика на ЕС, което ще доведе до ново увеличаване на административната тежест в сектора, както и до затягане на изискванията към част от кредитополучателите.

Кредитна активност и качество на кредитите

Анализът на данните от парична статистика (Фигура 1) показва, че тенденцията на нарастване на номиналния обем кредити по нов бизнес за нефинансови предприятия продължава. След спорадичното свиване на договорените заеми за корпоративни клиенти през 2021 г., през следващите години статистиката отново отчита прираст, който за 2023 г. достига 3.1 млрд. лв.

Брутният размер на отчетения прираст е сравним с отчетения през предходната 2022 г., а обемът на новия бизнес по кредити в сегмента (23.1 млрд. лв.) представлява своеобразен рекорд както в абсолютно изражение, така и в относително, доколкото съотношението между обемите по нов бизнес за НФП и отчетената стойност на брунтните кредити и аванси в сегмента към края на декември, 2023 г. достига 47.58%.

фигура 1 Обеми по нов бизнес

Източник: БНБ, собствени изчисления

В резултат от увеличената активност кредитите за предприятия за изтеклата година достигат 48.5 млрд. лв. (Фигура 2) като при анализа на матуритетната структура на новия бизнес в този сегмент прави впечатление нарастването на дела на дългосрочните кредити. Над 14.43 млрд. лв. от договорените обеми в сегмента са с оригинален матуритет над 5 г., като по този начин дялът на дългосрочните кредити достига 62.57%, или със 7.05 пр. п. повече от отчетения за 2022 г. Това донякъде може да се обясни с реструктурирането на кредитната активност, чиято посока е обусловена от вдигането на референтните индекси с които се обвързват ефективните нива на действащите лихви, но също така и със стремежа за ограничаване на разходите по обслужване на дълговете на фона на засиления песимизъм в очакванията на икономическите агенти.

Известен принос за засилването на кредитната активност в корпоративния сегмент има кредитната политика на търговските банки. Обобщените резултати от анкетата за кредитната активност на БНБ показват, че повечето банки запазват лихвения спред без промяна, което от своя страна мотивира стопанските агенти да се възползват от все още ниската реална лихва по заемите.

фигура 2 Брутни кредити преди обезценка към края на периода [млрд. лв.]

Източник: БНБ, собствени изчисления

През изтеклата 2023 г. продължи постепенното възстановяване на реалните лихви. Тази тенденция започва през третото тримесечие на 2022 г., когато индексът на цените започна да отстъпва от постигнатия максимум, а референтните лихви започват да нарастват. Очакваше се, че поскъпването на заемните средства, при това в реално изражение, ще доведе до отслабване на търсенето в този сегмент, но балансът на мненията по въпроса за промяна в търсенето в редовната анкета на БНБ остава на положителна територия, а отчетените обеми по нов бизнес продължават да нарастват със съпоставими (спрямо предходната година) темпове. По всяка вероятност поведението на стопанските агенти може да се обясни от една страна с относително бавните темпове на пренос на ефектите от затягането на паричната политика в еврозоната, а от друга страна – с ниската еластичност на търсенето на заеман ресурс при текущото равнище на пазарните лихви по корпоративните заеми.

В известна степен изглежда парадоксален фактът, че едно предприятие в периферна икономика с относително висок кредитен риск може да се финансира по-евтино отколкото предприятията в еврозоната най-малкото поради обстоятелството, че разликата в рисковите премии предполага осезаемо по-високи лихви по заемите за НФП. Могат да бъдат формулирани различни хипотези с които да се обясни това, като най-правдоподобната от тях може да обясни поведението на търговските банки със стремежа на всяка от тях да разшири пазарния си дял, а излишъка от ликвидни средства позволяват на повечето от тях да го правят използвайки чисто ценова конкуренция. Само през изтеклата година отношението на ликвидно покритие се увеличи от 235.0% (в края на декември 2022 г.) до 246.7% в края на декември 2023 г., а ликвидният буфер достигна 53.0 млрд. лв. В общия случай, при толкова високи нива финансовите посредници са склонни да предлагат излишъците от свободния си ресурс на относително ниска цена (което обикновено предполага подценяване на реалната стойност на рисковата премия) с оглед разширяване на базата за неговия ефективен пласмент.

Може да се очаква, че при по-нататъшно отслабване на икономическата активност и възможно влошаване на показателите на местните стопански агенти ще настъпи промяна на нагласите както при банките, така и при кандидатите за фирмени кредити, тъй като ограничаването на мащабите при бизнеса в общия случай води до намаляване на необходимостта от неговото финансиране, а банките ще бъдат все по-малко склонни да поемат недостатъчно покрити рискове в корпоративното кредитиране. По всяка вероятност разходите за провизии ще започнат да нарастват още през 2024 година и това може да провокира допълнително затягане както на кредитните стандарти, така и на условията по предлаганите кредити (с оглед ефективно начисляване на повишената рискова премия в цената на предоставения заеман ресурс).

Прави впечатление, че увеличението на кредитите за НФП в номинално изражение (с 3.6 млрд. лв. за 2023 г.) както и през предходната година изпреварва нарастването на обемите по нов бизнес в сегмента (3.1 млрд. лв.) но тази разлика намалява от 0.8 млрд. лв. през 2022 г. до 0.5 млрд. лв. през 2023 г. Като един от основните фактори за намаляването на тази разлика може да се посочи засилената активност по отписване на несъбираеми кредити и принудително събиране на просрочени вземания, обусловено от запазената през изтеклата година активност на пазара на активи, заложен като обезпечения и естествения стремеж на финансовите посредници да се възползват от благоприятната пазарна конюнктура за да подобрят качеството на портфейлите си, ограничавайки дела на необслужваните експозиции (Фигура 3).

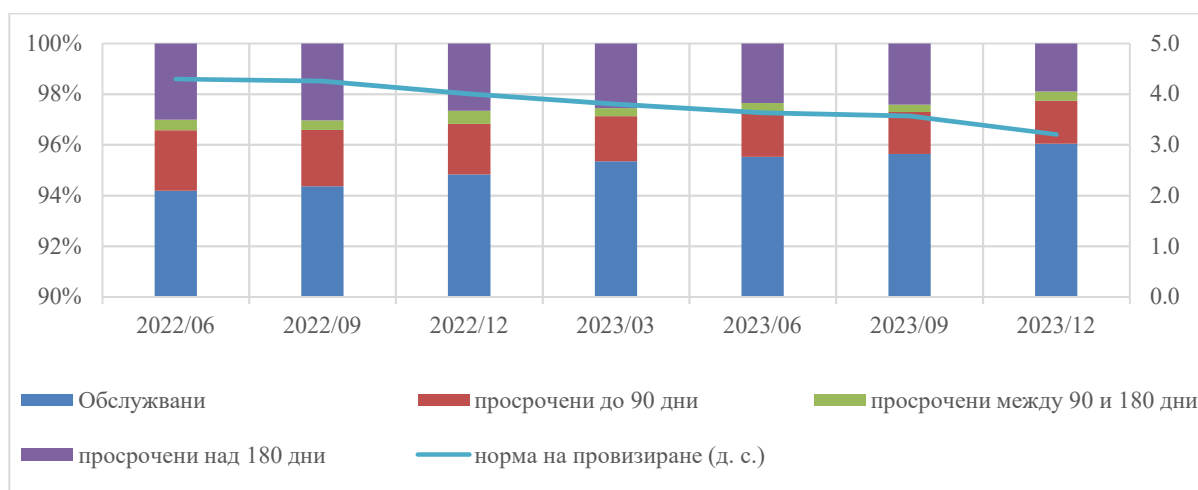
Върху намаляването на тази разлика въздейства и изтичането на действието на договорите, сключени по реда за отсрочване и уреждане на изискуеми задължения. Срокът на действие на тези споразумения, довели до

запазване на експозиции, които иначе биха падежирали и погасени, приключи в края на 2021 г. като за предприятията с влошена след сключване на съответния договор платежоспособност договорената извънредна отсрочка доведе до забавяне на действията по прекласификация и произтичащите от това последствия. В този смисъл активирането на действията по принудително събиране на просрочени вземания през 2023 г. може да се обясни отчасти и с лаговия ефект на споменатите споразумения.

Тенденции при кредитирането на дребно

При кредитирането на дребно се наблюдава запазване на високите нива на активност, постигнати през предходната година (Фигура 1). Общият обем по нов бизнес продължава да нараства, достигайки 16.45 млрд. лв. за годината, което е с 1.80 млрд. лв. (или 12.2%) повече от отчетеното за 2022 г. Тази тенденция проявява добра устойчивост във времето, доколкото обемите по нов бизнес за физически лица се увеличават постоянно от 2010 г. насам с изключение на 2020 г. Запазена е, също така и тенденцията на нарастване на дела на дългосрочните кредити за домакинствата, като за изтеклата година този дял се увеличава с 8 базисни пункта, от 83.51% до 83.59% и това може да се обясни отчасти с продължаващото (вече пета поредна година) нарастване на дела на жилищните кредити (от 45.63% през м. г. до 47.27% през 2023 г.). Не на последно място, върху решението за определяне на срок на договора през изтеклата година оказват влияние също така и очакванията за стагниране на реалните доходи на повечето домакинства.

фигура 3 Качество на кредитния портфейл

Независимо от изпреварващото нарастване на средната заплата с 13.7% (от 21`242 до 24`147 лв.) срещу 9.5% нарастване на потребителските цени, по-голямата част от българските домакинства са с непроменени доходи, което формира негативни очаквания и мотивира физическите лица кандидатстващи за потребителски или жилищен кредит да структурират погасителния си план така, че разходите по обслужване на техните задължения да заемат възможно по малък дял от техния разполагаем доход.

Отрицателните темпове в броя на регистрираните в Агенцията по вписвания сделки с имоти, които могат да се наблюдават още след края на първото полугодие на 2022 г. и продължават през цялата 2023 г. до голяма степен обясняват умереното нарастване на дела на жилищните кредити през изтеклата година (със 163 б. п. което е трикратно по-малко от отчетеното през 2020 г., когато този дял се увеличава с над 560 пункта). Нарастването на този дял на фона на намаляващия брой сделки с имоти е донякъде изненадващо и вероятно може да се обясни с нарастването на дела на банковото финансиране при сделките с имоти (за сметка на самоучастието), като е възможно този ефект да се изчерпи през 2024 година и реализацията в сегмента ще отслабне, което от своя страна ще доведе до постепенно намаляване на дела на дългосрочните заеми в общия договорен размер на кредитите за физически лица и домакинства.

Активността остава висока и в потребителския сегмент, като през изтеклата 2023 г. портфейлът от потребителски кредити в банковата система нараства с 11.8% на годишна база (срещу 12.8% на годишна база през 2022 г.) до 18.0 млрд. лв. Портфейлът от жилищни кредити както и през предходните пет години нараства с по-бърз темп – от 19.1% на годишна база до 22.0 млрд. лв. Добрите показатели за динамика на експозицията към домакинствата са закономерни на фона на интензивното нарастване на новия бизнес при заемите за физически лица, чиито обем за изтеклата 2023 г. достига 16.45 млрд. лв. и е с 1/8 по-голям от отчетения за предходната, 2022 г.

Не на последно място, в качеството на мотивиращ фактор, следва да се посочи и изоставащото нарастване на лихвените проценти по новите кредити. От момента на достигане на минимум от 2.47% през септември 2022

г. средните лихвени проценти по новоотпуснатите жилищни кредити в местна валута се колебаят в тесен диапазон от около 20 б. п. (достигайки 2.60% в края на 2023 г.), докато при заемите в евро се наблюдава известно увеличение, съответно от достигнатия в средата на 2022 г. минимум (2.91%) до 3.85% още през първия месец на 2023 г. Това доведе до увеличение на лихвения диференциал между заемите в български левове и единна европейска валута до над 120 б. п. и съответно – до запазване на активността при жилищните заеми в български левове.

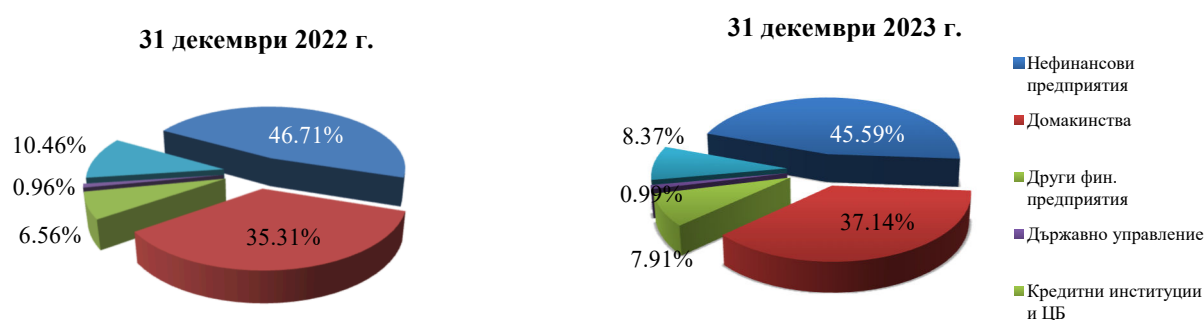
Макар и бавно, нарастването на лихвите през 2023 г. се очерта като тенденция и може да се очаква, че вероятното затягане на условията по кредитите през 2024 г. ще рефлектира както в свиване на брутния размер на рефинансиранията така и до ограничаване на обема на новия бизнес за домакинства изобщо.

Структура на активите на търговските банки

След отчетеното изоставане на темпа на брутните кредити (без тези, за банкови институции) спрямо общият обем на отпуснатите кредити и аванси през 2022 г., през 2023 г. отново се наблюдава нарастване с изпреварващи темпове. Ако общият размер на кредитите нараства с 9.57% за изтеклата година, то след изключване на заемите за кредитни институции темпът на нарастване е с около 1/3 по-интензивен, достигайки 12.14% на годишна база. Причината за тази промяна е отслабналата мотивация на търговските банки да прехвърлят активи към разплащателни сметки в други банки (предимно в чужбина) тъй като повишаването на лихвите по нов бизнес (особено в корпоративния сегмент) както и на доходността по новите емисии на държавен дълг доведе до намаляване на атрактивността на най-високо ликвидните активи. Сравнението с очакваната доходност от кредитите за нефинансовия сектор е вече в полза на последната категория, въпреки забавеното начисляване на рисковата премия през изтеклата година. Поради тази причина през 2023 г. финансовите посредници промениха своите предпочитания в полза на кредитирането и може да се очаква, че този баланс ще се запази през по-голямата част от 2024 г., когато очакваното нарастване на риска на средата и отразяването на този риск в увеличение на рисковите премии ще доведат до отлив както от страна на предлагането, така и от страна на търсенето на заемен ресурс.

Споменатото изместване на баланса в предпочитанията на финансовите посредници доведе до съществено намаляване на дела на заемите за ФИ (с 1/3 – от 10.5% в края на 2022 г. до 8.4% в края на 2023 г.) за сметка на дяловете на всички останали, с изключение на кредитите за предприятия (Фигура 4). Техният дял намалява със 112 б. п., до 45.59%, което може да се обясни от една страна с частично понижено търсене на фирмени кредити (обусловено от по-бързото протичане на процеса по нормализиране на лихвите в този сегмент) а от друга страна, със стремежа за постигане на по-добра диверсификация на активите на финансовите посредници посредством увеличаване на дела на по-малките по размер експозиции към домакинствата. Това е нормална реакция на кредиторите в периоди на нарастващ иманентен риск, доколкото експозициите на домакинствата са поначало с по-малък единичен размер, а пазарът на обезпеченията по кредитите им се характеризира със значително по-голяма дълбочина отколкото този – за обезпеченията по заемите за юридически лица. Тази реакция обяснява и нарастването на дела на заемите за домакинства със 183 б. п., до 37.14% в края на годината.

фигура 4 Структура на кредитите и авансите

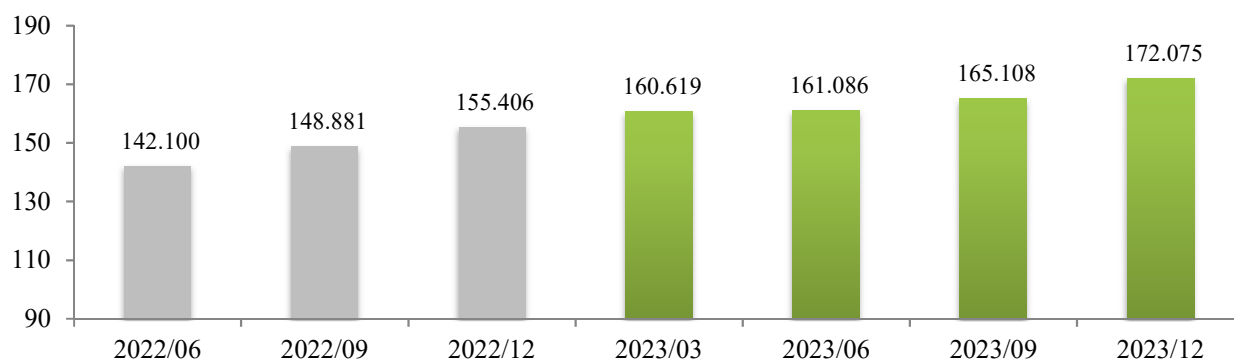
Източник: БНБ, собствени изчисления

Продължават да нарастват също и заемите за небанковите институции. През 2022 г. банките кредитират активно този сектор, като отчетеният за 2023 г. темп изпреварва постигнатите през периода на най-интензивна динамика в този сегмент (25-27% на годишна база през 2017-2018 г.). За 2023 г. общият размер на вземанията от други финансови предприятия нараства с 32.37%, което е трикратно повече от постигнатия за предходната година (11.47%) и се практикува вече не толкова за да се пласира излишъка от ликвидни средства, колкото с

цел изнасяне на активи с високи рискови тегла в балансите на (обикновено свързани) небанкови институции, така че да се предотврати влошаването на показателите за капиталова адекватност. Може да се очаква че през 2024 г. експозициите към този сектор ще продължават да нарастват със съпоставими темпове, на фона на очакванията за възможно стагниране на реалните доходи на населението.

Вложителите продължават да увеличават своите спестявания, мотивирани в известна степен от увеличението на лихвите по депозити. Общата стойност на привлечения ресурс от нефинансовия сектор нараства с 8.38% на годишна база (което е двукратно по-слаб темп от отчетения през предходната година, 15.41%) основно за сметка на домакинствата, чиито прираст на спестявания (8.33 млрд. лв.) допринася за над 3/4 от общия прираст на депозитната база. Прави впечатление рязкото намаляване на активността на юридическите лица, които след интензивното увеличение на спестяванията с 16.84 млрд. лв. през 2022 г. (въпреки действието на такси върху наличностите) в началото на 2023 г. ограничават своята склонност към спестяване и първото полугодие приключва с нулев ръст на привлечения ресурс от този източник. Съпоставката по сектори показва, че най-интензивно намаляване на депозити през първото полугодие се наблюдава в секторите, които са най-пряко засегнати от санкциите срещу РФ, а именно транспорт и търговия, поради което може да се предположи, че основният мотив за ограниченото предлагане на депозити от страна на стопанските агенти е нарушената ритмичност на постъпленията и необходимостта да се компенсира възникналия недостиг със собствени средства, така че да се осигури непрекъсваемост на бизнес-процесите.

фигура 5 Активи на търговските банки [млрд. лв.]

Източник: БНБ

Като цяло, през 2023 г. търговските банки продължават да демонстрират устойчиви показатели, въпреки неблагоприятните условия на средата в която функционират, подпомогнати в значителна степен от нарастването на спредовете и на нетния лихвен марж в резултат от повишаването на базовите индекси, от които зависи динамиката на референтните лихви (и съответно ставката върху която се начисляват лихвите върху остатъчния размер на отпуснатите кредити). Данните от неаудитираните отчети на банките показват, че секторът отчита рекордни печалби, които са разпределени предимно в полза на по-големите участници в сектора. Съпоставката по групи показва, че петте най-големи институции (гр. I) успяват да увеличат нетната си печалба почти двукратно (от 1.4 до 2.7 млрд. лв.) докато банки от гр. II и III постигат по-скромни темпове, съответно 46 и 42%.

Освен продължаващото нарастване на печалбата, като основни тенденции през 2023 г. се открояват процесите по дигитализация на банковите продукти и услуги, както и стартирането на процеса по изпълнение на обявените през март планове на Европейската централна банка и Европейските надзорни органи (ESA) за въвеждане на нови изисквания за разкриване на информация за изменението на климата. Целта е да се идентифицират по-добре рисковете, свързани с климата. През октомври беше преработена рамката, определяща капиталовите изисквания за кредитиращите институции, така че да се отразяват екологичните и социалните рискове в задължителните буфери за цялата индустрия. Този процес би следвало да промени риск-апетита и рисковия профил на банковите институции, оказвайки въздействие върху всяка от традиционните категории финансови рискове и може да доведе до известно ограничение на основата за генериране на приходи в сектора.

II. Преглед на дейността на Токуда Банк АД през 2023 година

Към 31.12.2023 г. активите на Токуда банк АД са на стойност 485.465 млн. лв., което представлява 0.28% от общата стойност на активите в българската банкова система (по данни на БНБ). Отнесен към активите на банките от втора група, към която се причислява и Токуда банк АД, този дял е 1.36%. Средномесечната стойност на балансовото число продължава да нараства, като за изтеклата година показателят достига 471.5

млн. лв., срещу 449.1 млн. лв. за 2022 г.

През изтеклата година, Банката успешно отговаря на предизвикателствата на средата и продължава да се придържа стриктно към основните приоритети в своята стратегия. Така например във връзка с изпълнение на приоритета по подобряване на структурата на активите и пасивите могат да бъдат посочени следните резултати: брутните кредити нарастват с 1.258 млн. лв. над нивото си от предходната година (до 255.947 млн. лв. срещу 254.689 млн. лв. към края на 2022 г.) при намалени корективи за кредитни загуби и увеличен дял на обслужваните кредити; Делът на кредитния портфейл след обезценка в общата структура на активите заема 51.46% от общата стойност на активите в края на 2023 г. (срещу 53.90% през предходната година), като успоредно с това осезаемо се подобрява и неговото качество - през изтеклата година Банката успява да постигне свиване на дела на необслужваните кредити с 1.51 пр. п., до 7.97% от брутната стойност на кредитите и вземанията от клиенти.

Това е едно от ключовите предизвикателства за изтеклата година, на фона на несигурната среда и умерените темпове на кредитиране, които са закономерен резултат от колебливото поведение на показателите на икономическия климат и засилената конкуренция за клиенти с доказана кредитоспособност. Нарастването на дела на кредитния портфейл в структурата на активите е за сметка на категориите, които генерират относително нисък доход, като например вземания от банки.

Последното спомага за постигане на бизнес-целите, свързани с подобряване на показателите за рентабилност, като трябва да се отчете, че нарастването на техния дял в структурата на активите е съпроводено от подобряването на тяхното качество. Изпълнението на посочената цел може да се проследи и чрез динамиката на съотношението на общите оперативни разходи към общия оперативен доход, което през изтеклата година се задържа (намалявайки със 22.70 пр. п. до 58.80%), в резултат от нарастването на общия оперативен доход, преди обезценка и провизии за загуби до 25.218 млн. лв. за 2023 г. (срещу 16.863 млн. лв. за 2022 г.) но така също и в резултат на умереното увеличение на оперативните разходи със 1.085 млн. лв. (до 14.827 млн. лв. за 2023 г.).

Последното обстоятелство е закономерен резултат от изпълнението на друга ключова цел, а именно подобряване на ефективността на пазарното присъствие на Банката посредством продължаващо оптимизиране на офисната мрежа. В изпълнение на тази цел през предходната (2022) година са закрити офисите „Сливен“, „Хасково“ и „Хемус“ - София, като целият процес по оптимизация е проведен без значителен отлив на клиенти. Ефектът от тази оптимизация на разходите се проявява и през 2023 г. като по този начин Банката успява да освободи ресурс, който да бъде насочен в точките на присъствие имащи потенциал да генерират висока добавена стойност.

Успешно изпълнение на целите може да бъде отчетено и по друг приоритет от стратегията и бизнес-плана, а именно ефективно управление и контрол на размера на клиентските депозити с цел ограничаване на разходите за ресурс при запазване на стабилно финансиране. През 2023 г. Банката отчита известно увеличение на обема на привлечените средства от клиенти (които нарастват с 3.90% - до 429,034 млн. лв.) като дялът на по-скъпото финансиране, чиито източник са гражданите и домакинствата се запазва (75.76% в общата структура в края на изтеклата година срещу 73.44% за предходната), а дялът на срочните депозити се свива с 2.78 пр. п., до 44.58%. Така цената на привлечения ресурс продължава низходящата си тенденция и за 2023 г. лихвените разходи намаляват с 217 хил. лв., до 742 хил. лв. въпреки нарастването на ресурса.

През 2023 г. Банката реализира нетна печалба в размер на 7.527 млн. лв. Отчетеният резултат е значително по-добър, отколкото през 2022 г., когато нетната печалба на Банката е в размер на 2.433 млн. лв. и се дължи предимно на увеличените приходи от лихви и такси.

II.1. Приходи и разходи за дейността

През 2023 г. Банката генерира оперативен доход преди обезценка и провизии за загуби в размер на 25.218 млн. лв. (Таблица 1), което е с 8.355 млн. лв. (49.55%) повече, отколкото през 2022 г. Върху неговата динамика през изтеклия период продължава да влияе повишението на лихвените равнища в страната, водещо до ускоряване на темпа на брутните приходи от лихви по кредити, които при нарастващ с 1.96% обем на работещия портфейл за изтеклата година се увеличават с 53.63% (5.269 млн. лв.). Темпът на разходите за лихви е отрицателен (-20.39%), като обемът им намалява със 190 хил. лв. спрямо отчетения през предходната година, за което съществен принос има ограничаването на депозити с договорен матуритет (чиито дял в общата структура на привлечения ресурс намалява с 2.78 пр. п.).

Банката продължава да се придържа към възприетата консервативна политика по отношение на административните разходи и през изтеклата година. В рамките на тази политика, ръководството осъществява

системен контрол, което в условията на интензивни темпове на потребителските цени води до умерено нарастване на повечето пера от тази категория, в резултат на което общата им стойност през изтеклата година нараства с 1.085 млн. лв. (до 14.827 млн. лв.).

Съотношението на общия обем оперативни разходи към общия оперативен доход през изтеклата година намалява с 22.70 пр. п. (до 58.80%), което се дължи както на споменатото ограничено нарастване на оперативните разходи с 1.085 млн. лв., така и на интензивното увеличение на общия оперативен доход, преди обезценка и провизии за загуби с 8.355 млн. лв. (от 16.863 млн. лв. за 2022 г. до 25.218 млн. лв. за 2023 г.).

Нестабилната пазарна конюнктура, в резултат от прекъсването на някои логистични вериги поради засилване на санкциите срещу Русия и нарастващото напрежение в Близкия Изток, както и продължаващото повишаване на лихвените равнища доведоха до известни изменения в структурата на приходите (Таблица 1). През 2023 г. дялът на нетния лихвен доход се увеличава с 14.09 пр. п. и достига 72.42% от общия размер на приходите, а нелихвените приходи се свиват до 27.58% (за сравнение - през същия период на миналата година тези стойности са съответно 58.33% и 41.67%). Настъпилите изменения в структурата могат да се обяснят както с интензивното нарастване на лихвите, така и с отрицателния темп на “други приходи от дейността”, които намаляват със 39.73% на годишна база, до 1.188 млн. лв. вследствие на свиване на приходите от наеми (поради реализация на част от имотите) както и на намаляване на приходите от преоценка на инвестиционни имоти.

Таблица 1. приходи от дейността (хил. лв.)

	2023	2022
Приходи от лихви	19,005	10,769
Разходи за лихви	(742)	(932)
Нетен лихвен доход	18,263	9,837
Приходи от такси и комисионни	5,486	4,926
Разходи за такси и комисионни	(431)	(366)
Нетен доход от такси и комисионни	5,055	4,560
Нетна печалба от фин. активи за търгуване	712	495
Други приходи (разходи) от дейността	1,188	1,971
Общ оперативен доход	25,218	16,863

Брутните приходи от лихви по кредити и други вземания нарастват с 5.262 млн. лв. до 15.093 млн. лв. и продължават да заемат най-голям относителен дял спрямо общия размер на лихвените приходи, което се дължи на общата пазарна тенденция, насочена към повишаване на лихвените равнища, но също и на нарастването обема на работещите кредити. Токуда банк АД продължава да поддържа относително малък спред спрямо референтните индекси, с оглед постигане на баланс между подобряването на доходността и осигуряване на най-добрите условия за клиентите на Банката спрямо текущите пазарни нива. Известна компенсация на ефекта от облекчените условия се постига чрез ограничаване на дела на необслужваните експозиции, който намалява с 1.52 пр. п., до 7.97%). Постигнатият през 2023 г. темп на приходите от лихви по кредити е интензивен (53.63% срещу 7.23 за 2022 г.), като на фона на изпреварващия темп на приходите от лихви при останалите лихвоносни активи през 2023 г. дялът на приходите от лихви по кредити намалява с 11.81 процентни пункта спрямо отчетения през предходната година, достигайки 79.42% в края на периода.

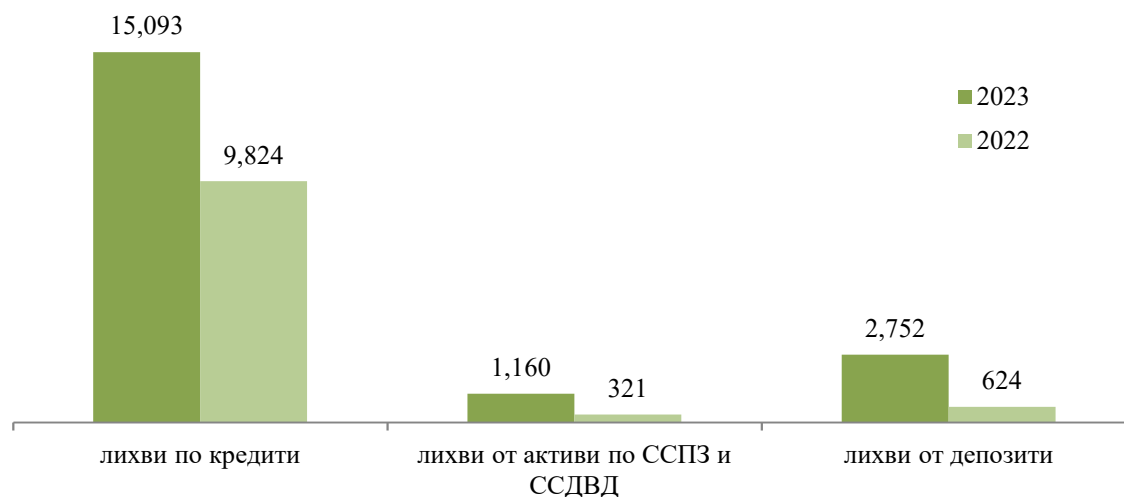
Лихвените приходи от портфейла дългови инструменти (Фигура 6) се увеличават с 839 хил. лв. (или с 261.37% спрямо отчетеното през 2022 г.), до 1.160 млн. лв. за изтеклата година, от една страна вследствие на амортизацията на портфейла и извършените продажби в края на 2022 и началото на 2023 г., съпроводени с интензивни покупки, водещи до заместването на признатите в баланса на Банката емисии с нови, чиято доходност е по-висока, поради общото изменение на пазарната конюнктура. Ускореният темп на нарастване на приходите от този източник води до осезаемо нарастване на неговия дял в общия обем на лихвените приходи през изтеклата година - от 2.98% до 6.10%.

Като закономерен резултат от покачването на лихвите по междубанкови депозити и излизането им на положителна територия (вследствие на ефективния трансфер на ефектите от политиката на количествени улеснения в Еврозоната), общият размер на приходите от този източник се увеличава неколкократно, достигайки 2.752 млн. лв. (срещу 624 хил. лв. за 2022 г.). Ефектът от покачването на лихвените проценти върху приходите от това перо е частично компенсиран от нарастването на средногодишната стойност на тази група активи през изтеклия отчетен период (до 35.536 млн. лв. за 2023 г. срещу 56.370 млн. лв. за 2022 г.).

Цената на привлечения ресурс се запазва над средното за банковата система в страната тъй като депозитите

на граждани и домакинства продължават да заемат значителен дял в депозитната база на Банката (75.76% срещу 73.44% за 2022 г.). Като следствие от относително високия дял депозити с фиксиран матуритет, които са договорени при по-ниски от текущите лихвени равнища, лихвените разходи през изтеклата година намаляват със 190 хил. лв. (до 742 хил. лв. за 2023 г.).

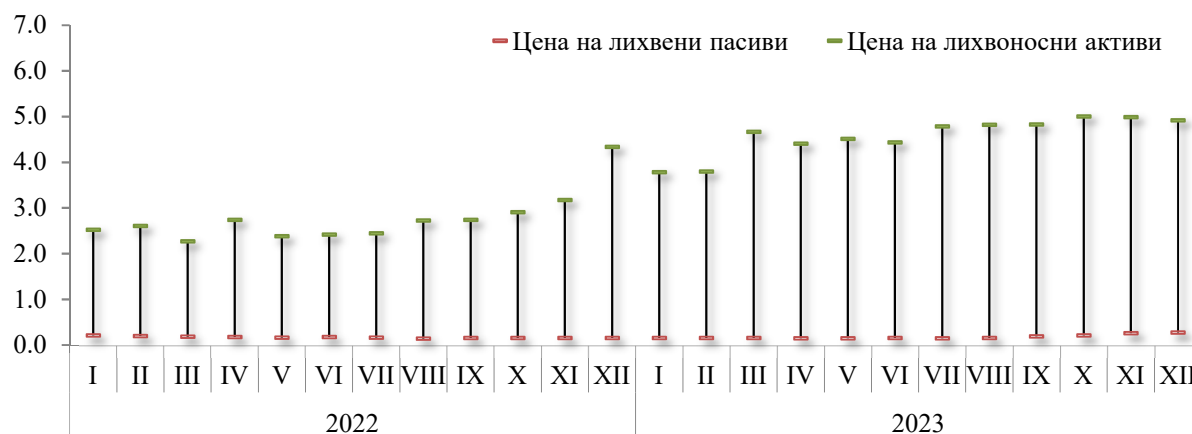
Фигура 6. Лихвени приходи по източници (хил. лв.)

През 2023 г. лихвеният спред постепенно нараства (Фигура 7), като неговата динамика е по-интензивна през първото полугодие, докато през второто полугодие показателят се колебае в сравнително тесни граници (4.3-4.7). Съпоставката на рентабилността на лихвоносните активи показва, че през изтеклата година непрегледената средна норма на приход нараства със 181 б. п. (от 2.77% за 2022 г. до 4.57% за 2023 г.), предимно вследствие на повишените пазарни лихвени равнища, но също и на ограничаването на дела на класифицираните кредити с просрочия на главници и лихви над 180 дни. В подкрепа на подобряването на спреда влияе също задържането на нормата на разход за привлечен ресурс, която на усреднена годишна база се изменя с 1 б. п., от 0.17% за 2022 г. до 0.18% за 2023 г.

Отпадането на допълнителните такси върху по-големите остатъци по разплащателни сметки и минималните повишения на лихвите по срочни депозити през 2023 г. доведоха до известни изменения на матуритетната структура на привлечения ресурс, като за изтеклата година делът на текущите сметки нараства с 2.78 пр. п. (до 55.42%). Това също спомага за понижението на цената на привлечения ресурс, което успоредно с повишените референтни индекси и реализацията на допълнителните постъпления (от събрани присъдени вземания) през изтеклата година, оказва благоприятен ефект върху лихвения спред. Така показателят при отчет с натрупване през 2023 г. достига 4.40% (срещу 2.66% за предходната година).

Фигура 7. компоненти на лихвения спред (%)

Нелихвени доходи

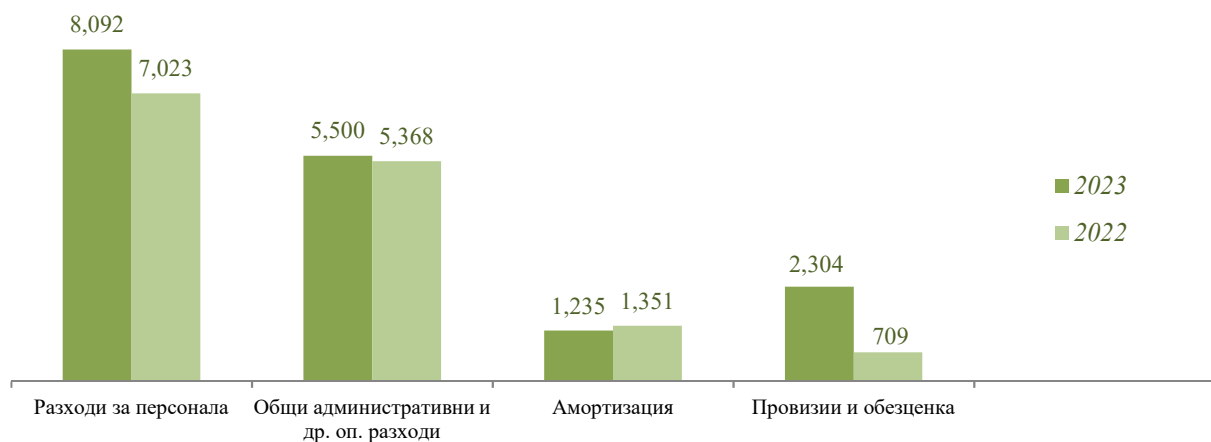
През 2023 г. нелихвените доходи намаляват със 71 хил. лв. (1.01%) на годишна база, достигайки 6.955 млн. лв., което се дължи предимно на приходите, които не са свързани с основната дейност. През изтеклата година перо „друг оперативен доход“ намалява със 783 хил. лв. (от 1.971 млн. лв. през 2022 г. до 1.188 млн. лв. през 2023 г.).

С най-голяма тежест в тази група доходи остава нетният доход от такси и комисиони, който през изтеклата година нараства със 495 хил. лв. (или 10.86% на годишна база) до 5.055 млн. лв., вследствие на увеличените приходи от обслужване на сметки, карти и предоставени кредити. Посочените увеличения отчасти биват компенсирани от понижените приходи от такси по парични преводи, които през изтеклата година се свиват с 37 хил. лв. Структурата на постъпленията от такси и комисионни през изтеклата година се запазва без съществени изменения, като най-съществено увеличение на заемания дял се отчита при таксите от обслужване на банкови карти (с 1.48 пр. п., до 10.41% от brutните приходи от такси), а най-значително свиване на дела се наблюдава при таксите върху преводи (с 3.16 пр. п., до 21.18% от brutните приходи от такси).

Очакванията за предстоящи понижения на основните лихви, които постепенно се засилват на фона на забавящите се темпове на цените, се отразяват благоприятно върху приходите от търговия с ценни книжа, поради което нетният доход от търговия нараства до 712 хил. лв. за изтеклата година (срещу 495 хил. лв. за 2022 г.).

Нелихвени разходи

Нелихвените разходи на Банката за 2023 г. са в размер на 17.131 млн. лв. (Фигура 8), което е с 2.680 млн. лв. или с 18.55% повече от отчетените за предходната година. Това се дължи на увеличението на разходите за обезценка с 1.595 млн. лв. спрямо 2022 г., както и на разходите за персонал (които нарастват с 15.22%, до 8.092 млн. лв. в резултат от догонването на общото увеличение на разходите на работодателите за възнаграждение на наетите в страната). Другите административни разходи нарастват със 132 хил. лв., достигайки 5.500 млн. лв. за изтеклата година в резултат от общото покачване на индексите на цените през изтеклата година.

Фигура 8. нелихвени разходи (хил. лв.)

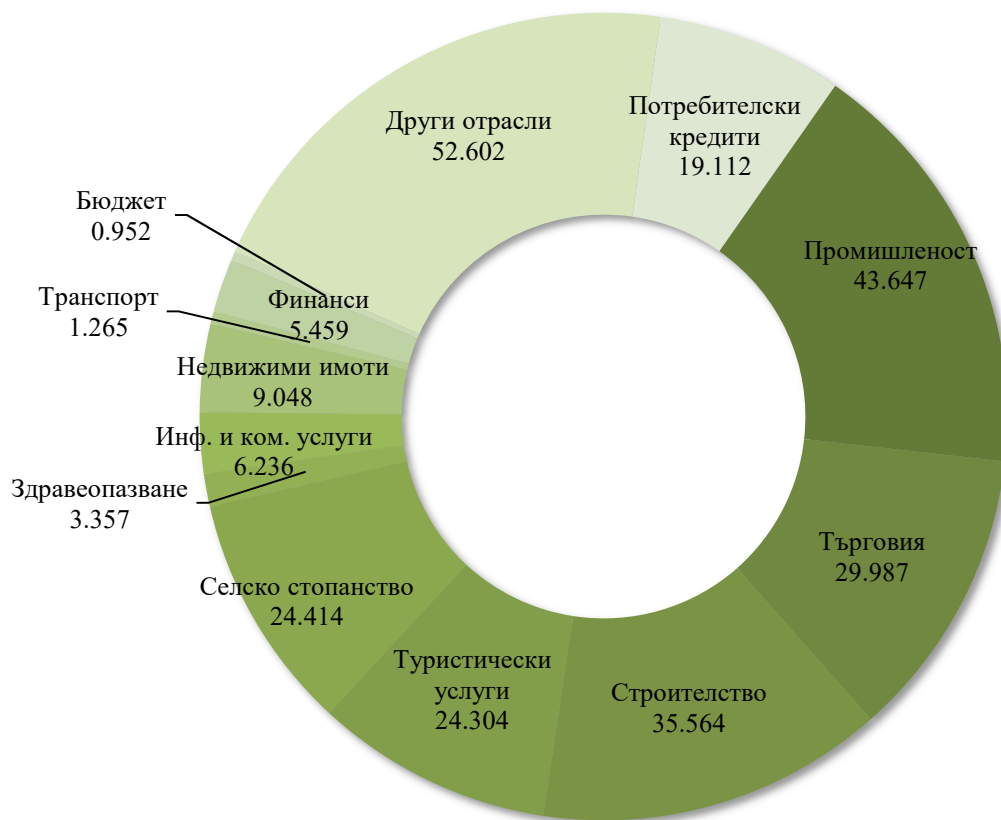
Ясно изразената динамика на повечето от перата в тази група води до изменение на нейната обща структура. Така например делът на разходите за персонал (включващи трудовите възнаграждения и осигуровките) в структурата на нелихвените разходи намалява с 1.36 пр. п. (от 48.60% до 47.24% за изтеклата година), делът на общите административни и други оперативни разходи намалява с 5.04 пр. п. - до 32.11%), а разходите за амортизация през 2023 г. заемат с 2.14 пр. п. по-малък дял, отколкото през предходната година. Делът на провизиите и разходите за обезценка нараства с 8.54 пр. п.

II.2. Кредитен портфейл

В края на 2023 г. brutният баланс размер на кредитния портфейл на Банката (Фигура 9) е 255.947 млн. лв. След отразяване на коректив за кредитни загуби в размер на 6.144 млн. лв., нетната стойност на портфейла възлиза на 249.803 млн. лв. Умереният му прираст се дължи на колебливите показатели на бизнес-климата и запазването на високия риск на средата, но също и на активността по събиране на вземания в група 'загуба'. Отчетеният темп на brutните кредити е по-слаб от темпа на общите активи, което от своя страна води до намаляване на дела на кредитния портфейл след обезценка в общата структура на активите с 2.44 пр. п. - до

51.46% от общата стойност на активите в края на 2023 г., срещу 53.90% през предходната година.

Фигура 9. Разпределение на кредитния портфейл (млн. лв.)

Кредитите на корпоративни клиенти нарастват с 4.195 млн. лв. (до 196.156 млн. лв. преди обезценка), а дялът им в брутния размер на кредитния портфейл (76.64%) остава близо до постигнатия за предходната година (75.37%), което се дължи на поддържането на почти пълно съответствие в структурата на кредитната активност и тази – на съществуващия кредитен портфейл.

Измененията в сегмента 'граждани и домакинства' са обусловени от запазената активност при тази категория кредитополучатели. Дялът на този сегмент намалява от 24.18% в структурата на брутните кредити през 2022 г. до 22.99% през 2023 г. В абсолютно изражение сегментът отчита отрицателен прираст на стойност 2.751 млн. лв., или с 4.47% спрямо предходната година, като неговият дял в общата структура на портфейла намалява с 1.19 пр. п. поради изоставащите темпове в този сегмент спрямо експозициите към корпоративни клиенти.

През 2023 г. Банката продължава традиционно да работи с предприятия от отраслите промишленост, търговия, строителство, туризъм, селско стопанство, здравеопазване и други. Дялът на кредитите за сектор търговия през 2023 г. намалява с 2.05 пр. п. и заема третият по големина относителен дял (11.72%) в структурата на кредитите, докато промишлеността се изкачва от трето на първо място в резултат от интензивното увеличение на нейния дял с 4.39 пр. п. (до 17.05% от брутните кредити). Втората позиция се заема от строителството, чиито дял се увеличава с 0.78% (до 13.90%). Четвърто място, се заема от селско стопанство (9.54%), а на следващите позиции според заемания дял са секторите туризъм (9.50%), недвижими имоти (3.54%) и информационни услуги (2.44%).

През изтеклата година Банката продължава да се придържа към възприетата умерено консервативна политика на кредитиране, като нови заеми се одобряват за лица, покриващи високи критерии за надеждност и кредитоспособност. Показателно за действието на тези критерии е редовното обслужване на кредитите от страна на новите клиенти.

В отговор на повишения риск на средата, породен от вътрешнополитическата нестабилност, допълнителните санкции срещу РФ и засилването на напрежението в Близкия изток, Банката продължава да се придържа към списък с идентифицирани (особено засегнати) сектори, към които да се подхожда с повишено внимание и по изключение при запитвания за финансиране. В отговор на новите предизвикателства споменатият списък е

актуализиран и прецизиран, а Банката продължава да поддържа засиления директен контакт със съществуващи кредитополучатели, фирми и физически лица, с оглед осигуряване на навременна информация за тенденциите във финансираните бизнеси.

Измененията във валутната структура на портфейла са умерени. Делът на кредитите, деноминирани в единна европейска валута намалява с 2.23 процентни пункта (до 14.28% от балансовата стойност на кредитния портфейл след обезценка), което се компенсира предимно от заемите в левове (нарастващи с 1.93 процентни пункта - до 84.88% от балансовата стойност на кредитния портфейл след обезценка) и доларовите кредити, заемащи дял от 0.84% от портфейла в края на изтеклата година (с 30 б. п. над отчетения за 2022 г.).

Таблица 2. разпределение на кредитния портфейл по класификационни групи на МСФО 9 (хил. лв.)

	2023			2022		
	брутна стойност	обезценка по МСС	балансова стойност	брутна стойност	обезценка по МСС	балансова стойност
Обслужвани	235,554	1,064	234,490	230,562	632	229,930
Необслужвани	20,393	5,080	15,313	24,127	6,296	17,831
Общо	255,947	6,144	249,803	254,689	6,928	247,761

В изпълнение на една от стратегическите си цели през изтеклата година Банката успява да постигне свиване на дела на необслужваните кредити с 1.51 пр. п., до 7.97% от брутната стойност на кредитите и вземанията от клиенти. Продължаването на тази тенденция се превръща в още по-голямо предизвикателство на фона на продължаващите въоръжени конфликти и нарастващия риск от рецесия, което се свързва с очаквания за забавяне на темпа на реалните доходи, непълна заетост, както и нарастваща несигурност на средата (принос за което имат също неколнократните прекъсвания на политически цикъл). Посочените фактори ще продължават да оказват натиск върху склонността към потребление и върху темпа на кредитиране, което от своя страна може да доведе до забавяне на кредитната активност, а от там и на процеса на подобряване на качеството на портфейла.

За покриване на риска от загуби от обезценка на кредити и в съответствие с изискванията на МСФО 9 към 31.12.2023 г. Банката е начислила коректив за очаквани кредитни загуби в размер на 6.144 млн. лв., като коефициентът на покритие се понижава от 2.72% до 2.40% поради отписване на обезценки на стойност 2.550 млн. лв. Покритието с провизии за обезценка за обслужваните кредити се увеличава с 3 б. п. спрямо предходната година (от 0.27% до 0.44%). Почти цялата обезценка (82.68%) е начислена по необслужваните вземания (Таблица 2).

II.3. Ценни книжа

Портфейлът от ценни книжа в края на 2023 г. намалява с 8.394 млн. лв. до 72.122 млн. лв. По този начин неговият дял от общата структура на активите се свива с 2.66 пр. п. спрямо предходната година, достигайки 14.86%. Темпът на изменение е умерен (10.43%), доколкото на фона на забавянето на инфлационните индекси и засилващата се неяснота по отношение на следващия цикъл на охлаждане на паричната политика от страна на ЕЦБ и ФЕД, Банката се въздържа да увеличи дела на инструментите с фиксиран доход в общата структура на активите. Като цяло ограничаването на тази категория активи се явява продължение на възприетата политика на Банката, насочена към препозициониране на нейните активи в посока към свиване на дела на нискодоходните компоненти в общата структура с оглед подобряване на показателите за рентабилност.

По-голямата част от книжата (58.73%) е класифицирана в портфейла по амортизирана стойност, като балансовият обем на тази категория през изтеклата година намалява от 44.877 млн. лв. до 42.357 млн. лв. Книжата, класифицирани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход намалява с по-бърз темп (от до 34.999 млн. лв. до 29.069 млн. лв.), а портфейлът по ССПЗ се увеличава с 66 хил. лв (до 315 хил. лв.).

Таблица 3. портфейл от ценни книжа (балансова стойност, хил. лв.)

	2023	2022
Акции и дялове на местни предприятия	696	630
Български държавни ценни книжа (в т.ч. еврооблигации)	27,291	36,207
Държавни ценни книжа на чуждестранни правителства (в т.ч. еврооблигации)	44,135	43,679
Корпоративни облигации на местни и чуждестранни емитенти	-	-
Начислена обезценка за годината и коректив за кредитни загуби	-	-
ОБЩО	72,122	80,516

През изтеклата година инвестициите в книжа на чуждестранни правителства се увеличават с 456 хил. лв. (до 44.135 млн. лв.), а дялът им в общата структура на портфейла от ценни книжа нараства с 6.95 пр. п. (до 61.19 %). При книжата на местното правителство (български държавни ценни книжа и еврооблигации) се отчита отрицателен прираст, който за 2023 г. възлиза на 8.916 млн. лв. Така балансовата стойност на активите от тази категория нараства до 27.291 млн. лв., а нейният дял в общата структура се свива със 7.13 пр. п. (до 37.84%).

Балансовата стойност на акциите и дяловете на местни предприятия през 2023 г. се увеличава с 67 хил. лв., до 696 хил. лв. и поради изпреварващия темп на тази категория нейният дял в общата структура нараства от 0.78% до 0.97% в края на 2023 г.

II.4. Привлечени средства

През 2023 г. обемът на привлечените средства от клиенти нараства с 3.90% и в края на годината достига 429.034 млн. лв. В известен смисъл, ефектът от усещането за несигурност в икономиката се изразява в увеличение на спестяванията на нефинансовите предприятия и населението, а от там и на ликвидността на банковата система. Източник на по-голямата част от привлечения ресурс на Банката са гражданите и домакинствата (Таблица 4). През изтеклия отчетен период дялът на ресурса от този източник нараства с 2.32 пр. п. (до 75.76% в общата структура), основно като резултат от целенасочените усилия на Банката да поддържа стабилна структурата на ресурса. Отчетените изменения протичат основно за сметка на нарастване на депозитите на виждане от гражданите и домакинствата (с 4.58 пр. п., до 36.83%), което се компенсира частично от свиване срочните депозити от същия източник, чиито дял намалява с 2.26 пр. п., до 38.92% в края на 2023 г. но независимо от това запазват своето първо място по големина на заемания дял в структурата на пасивите.

Ресурсът от корпоративни клиенти намалява, като дялът на текущите сметки се свива с 0.21 б. п., до 17.78%) а този, на срочните депозити се свива с 0.52 пр. п., (до 5.61% от привлечените средства). Депозитите на разпоредители с бюджетни средства свиват дела си с 1.21 пр.п. - от 1.88% до 0.67%. Запазването на ниския дял на привлечените средства от небанкови финансови институции е обясним на фона на нарастващите показатели за ликвидност в банковата система. През изтеклата година депозитите от този източник намаляват с 1.516 млн. лв., с което техният дял в общата структура на привлечените средства се свива от 0.55% до 0.18%.

Токуда банк не прави изключение от банковата система и продължава да поддържа висока ликвидност, като по тази причина интересът към привличане на ресурс от банки се запазва слаб. Общата стойност на депозитите от кредитни институции в края на изтеклата 2023 година заема пренебрежим дял от пасивите на Банката (0.01%), намалявайки от 1 хил. лв. до 48 хил. лв. в края на 2023 г.

Таблица 4. Структура на привлечените средства (хил. лв.)

	2023			2022		
	Депозити на виждане и спестовни	Срочни депозити	общо	Депозити на виждане и спестовни	Срочни депозити	общо
Сметки на физически лица	158,029	166,998	325,027	133,206	170,060	303,266
Бюджетни сметки	2,880	0	2,880	7,748	0	7,748
Сметки на фирми	76,275	24,083	100,358	74,294	25,339	99,633
Сметки на НБФИ	569	200	769	2,085	200	2,285
ОБЩО	237,753	191,281	429,034	217,333	195,599	412,932

През 2023 г. продължават действията по оптимизиране матуритетната структура на пасивите и актуализиране на лихвите по депозити с оглед предлагане на по-добри условия на клиентите на Банката. В резултат, средната договорена цена на ресурса през 2023 г. се повишава до 0.25% (срещу 0.17% в края на м. г.), а структурата като цяло се запазва, като дялът на срочните депозити се свива с 2.78 пр.п. до 44.58%, а дялът на депозитите на виждане нараства пропорционално - до 55.42%.

Измененията във валутната структура на привлечения ресурс са относително слаби и в полза на единната европейска валута, чиито дял през изтеклата година се увеличава от 39.48% до 40.59%, основно за сметка на българския лев, чиито дял през изтеклата година се свива от 50.60% до 49.67% и доларите на САЩ, които намаляват дела си с 0.31 пр. п., до 9.06%. Дялът на депозитите в йени нараства до 0.06% а депозитите в други валути (CHF, GBP) се свиват с 0.10 пр. п. и в края на периода достигат 0.61% от общата структура.

II.5. Експозиция към риск

Банката е изградила система за управление на риска свързан с финансови инструменти, който за целите на неговия мониторинг и управление е дефиниран като риск от възникване на несъответствие между очакваните постъпления (от притежаваните финансови инструменти) и фактическите. Системата е изградена по начин, даващ възможност за своевременното идентифициране и управление на различните видове риск, имащи отношение към финансовите инструменти. От особено значение в тази система са процедурите за управление, механизмите за поддържане в приемливи граници, осигуряването на оптимална ликвидност и диверсификацията на портфейла.

Ключов елемент на системата за управление е способността да се представят и анализират видовете риск, на които е изложена Банката по изчерпателен и категоричен начин, но също и да се направи достатъчно ясно разграничаване на видовете финансов риск, на които е изложена Банката, а именно: кредитен, ликвиден и пазарен, който включва лихвен, валутен и ценови риск.

Кредитният риск, в рамките на използваната система, бива адресиран чрез определяне на лимити за максимална експозиция към един длъжник, към група свързани лица и съответни бизнес сектори. За намаляване на кредитния риск, съгласно приетите Вътрешни кредитни правила, се изискват съответни обезпечения и гаранции.

Паричните средства и вземанията от Централната банка към 31 декември 2023 г. са в размер на 135,631 хил. лв. (съответно 95,441 хил. лв. към 31 декември 2022 г.) и не носят кредитен риск за Банката поради тяхното естество и възможността Банката да разполага с тях по всяко време.

Кредитите и вземанията от банки към 31 декември 2023 г. са в размер на 4,507 хил. лв. (респ. 7,571 хил. лв. към 31 декември 2022 г.) и представляват предимно депозити в първокласни международни и български банки с падеж до 7 дни. Банката управлява кредитния риск, свързан с предоставени кредити и вземания от банки като определя лимити на експозиция на ниво контрагент.

Предоставените кредити и аванси на клиенти, чиято балансова стойност достига 249,803 хил. лв. към 31 декември 2023 г. (съответно 247,761 хил. лв. към 31 декември 2022 г.) са носител на кредитен риск за Банката. За целите на неговото измерване, се извършва анализ на индивидуалния риск, произтичащ от всяка отделна експозиция, като Банката прилага критериите за оценка и класификация на рисковите експозиции, съгласно Политиката за обезценка на финансови активи и условни задължения.

Към 31 декември 2023 г. за изчисляване на рисковите експозиции за кредитен риск Токуда банк АД прилага стандартизирания подход, съгласно Регламент (ЕС) № 575/2013. Поради неголемия обем на финансовите инструменти в търговския портфейл капиталовите изисквания се изчисляват в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) № 575/2013, приложими за банковия портфейл. За изчисляване на размера на капитала за покриване на загуби от операционен риск се прилага подходът на базисния индикатор.

По отношение на **ликвидния риск** (породен от вероятността за несъответствие между падежа на активите и пасивите и възможна липса на достатъчно средства, с които Банката да посреща плащания по текущи финансови пасиви), следва да се отбележи, че Токуда банк поддържа значителен обем високоликвидни активи под формата на парични средства в каса и в БНБ, които й гарантират безпроблемно посрещане на ликвидни нужди. Към 31 декември 2023 г. паричните средства и парични салда при БНБ представляват 27.94% от общите активи на Банката (съответно 20.76% към края на 2022 г.).

Като допълнителен инструмент за осигуряване на ликвидност, Банката използва предоставените средства на банки. В основната си част това са депозити в първокласни международни и български банки с падеж до 7

дни. Към 31 декември 2023 г. кредитите и вземанията от банки представляват 0.93% от общите активи на Банката (съответно 1.65% към края на 2022 г.).

Високоликвидните облигации, които Банката притежава и не е заложила като обезпечение към 31 декември 2023 г. са на стойност 14.00% от общите активи на Банката (срещу 15.70% към края на 2022 г.). Поддържайки над 30.00% от активите си в бързоликвидни активи, Банката е в състояние да осигури посрещане на всичките си нужди от плащания по падежиращи финансови пасиви.

Пазарният риск възниква по открити позиции в лихвени, валутни и капиталови инструменти, които са чувствителни към общи и специфични пазарни движения и оказват влияние върху рентабилността на Банката. Пазарната експозиция се управлява в съответствие с рисковите ограничения, определени от Ръководството. Банката управлява притежаваните от нея финансови инструменти, отчитайки променящите се пазарни условия. Експозицията по отношение на пазарен риск се управлява в съответствие с определените от Ръководството лимити за риск, посредством покупко-продажба на финансови инструменти или чрез откриване на компенсираща позиция за хеджиране на риска.

За измерване и оценка на **лихвения риск** Банката използва метода на GAP-анализа (анализ на несъответствието/дисбаланса), при който лихвоносните активи и пасиви се разпределят по времеви диапазони, в зависимост от оставащия период до тяхната преоценка (за инструментите с плаващ лихвен процент) и падеж (за инструментите с фиксиран лихвен процент). Така се идентифицира чувствителността на очакваните приходи и разходи спрямо динамиката на лихвения процент. Методът на GAP-анализа има за цел да определи позицията на Банката, общо и по отделни видове финансови активи и пасиви, по отношение на очаквани изменения на лихвените проценти и влиянието на това изменение върху нетния лихвен доход. Резултатите от този анализ подпомагат управлението на активите и пасивите в качеството на инструмент за осигуряване на достатъчен и относително стабилен доход. При управление на лихвения риск Банката прилага политика и процедури, адекватни на характера и сложността на нейната дейност. Посредством управлението на лихвения риск Банката се стреми към стабилизиране на спреда между лихвените приходи и лихвените разходи с цел осигуряване адекватна рентабилност и максимизирана стойност, при приемлива степен на риск, като с оглед обемите и структурата на бизнеса експозицията на Банката към лихвен риск в банков портфейл и чувствителността ѝ към този риск може да се определи като умерена.

Валутният риск представлява потенциалната възможност за реализиране на загуба в резултат на промени във валутните курсове. Основната част от активите и пасивите на Банката са деноминирани в евро или левове, поради което неблагоприятна промяна на валутните курсове е несъществена доколкото курсът на националната валута е фиксиран към евро (със Закона за Българската народна банка, приет от XXXVIII НС на 5 юни 1997 г., обнародван в ДВ, бр. 46 от 10 юни 1997 г.). В този смисъл откритата позиция на Банката в евро не носи риск за Банката, а във валути, различни от евро Банката цели да не държи открити позиции.

Ценовият риск е свързан с промените в пазарните цени на финансовите активи и пасиви, при които Банката може да претърпи загуба. Основният риск за Банката е рискът от намаление на пазарните цени на притежаваните от нея финансови инструменти държани за търгуване да доведе до спад на нетната печалба. Както е описано в т. 3 на настоящия раздел, значителна част от инвестициите на Банката са в кратко и средносрочни български държавни ценни книжа, които не носят съществен ценови риск.

През 2023 г. Токуда банк АД продължи да се придържа към консервативен подход при управление и оценка на рисковете, в т.ч. по отношение на кредитния риск, формиращ 86% от рисковите експозиции към 31.12.2023 г. Банката предприема действия за балансирано ограничаване на риска по кредитните експозиции (предимно за сметка на портфейла от проблемни кредити), в резултат на които делът на рисковопретеглените активи за кредитен риск се запазва почти без промяна. Общата рискова експозиция намалява със 7.006 млн. лв. спрямо предходната година, до 202.471 млн. лв. към 31.12.2023 г.

Таблица 5 Рисковопретеглени активи

	2023-12-31		2022-12-31		изменение	
	хил. лв.	дял	хил. лв.	дял	хил. лв.	темп
За кредитен риск	174,333	86%	183,289	87%	-8,956	-5%
За пазарен риск	625	0%	500	0%	125	25%
За операционен риск	27,513	14%	25,688	13%	1,825	7%
Общо	202,471	100%	209,477	100%	-7,006	-3%

Освен за целите на надзора, Токуда банк АД изчислява и икономическия капитал на Банката, който би обезпечил нейната платежоспособност при неблагоприятни пазарни условия. За целта се изготвя вътрешен анализ на адекватността на капитала (ВААК).

II.6. Капитал и резерви

Към 31.12.2023 г. собственият капитал на Банката е на стойност 49.955 млн. лв., а базовият собствен капитал от първи ред, съгласно изискванията за капиталовата адекватност на кредитните институции е 41.808 млн. лв.

Капиталовите показатели на Банката са над нормативно определените. Нейната капиталова позиция осигурява адекватно покритие на рисковите ѝ експозиции. Адекватността на базисния капитал от първи ред намалява спрямо предходната година с 225 б. п., достигайки 20,65%, което надвишава изискуемите регулаторни лимити.

Към 31.12.2023 г. акционерният капитал възлиза на 68 000 000 /шестдесет и осем милиона/ лева. Капиталът е разпределен на 6 800 000 /шест милиона и осемстотин хиляди/ броя поименни безналични акции с право на глас, с номинална стойност 10 /десет/ лева за една акция и емисионна стойност равна на номиналната.

Съгласно книгата на акционерите, водена от Централния депозитар, акционери на Банката към 31.12.2023 г. са без промяна и както следва:

- Токушкай Инкорпорейтед, Япония (притежаващ 99.94% от капитала)
- Гама Холдинг Груп АД, България (0.06%)

II.7. Офисна мрежа

Банката разполага с добре развита мрежа, състояща се от 17 офиса и изнесени работни места в България. Регионалната структура осигурява бърз достъп до потенциалните клиенти на Банката, тъй като поделенията са разположени в основните административни центрове в страната, а организационната и управленска структура създават условия за пряк и ефективен контакт със съществуващите и с бъдещите клиенти, с оглед предлагане на решения, които отговарят на техните нужди. През 2023 г. не са предприемани действия по откриване на нови офиси, нито по закриване на съществуващи.

Структурата на офисната мрежа към 31.12.2023 г. е следната:

- Централно управление
- Офиси – 15 броя
- Изнесени работни места – 2 броя

Териториалните поделения на Банката осигуряват на своите клиенти професионално и качествено обслужване, своевременно съдействие при решаване на различни въпроси и възможности за ползване на нови продукти и услуги.

II.8. Кореспондентски отношения

Банката кореспондира с всички български банки, както и с водещи банки в чужбина, като следва политика към постоянно оптимизиране и разширяване на кореспондентските си отношения. Банката ползва услугите на две местни банки за попечителско обслужване на дейностите си по придобиване и разпореждане с финансови инструменти на българския и/или чуждестранните пазари.

II.9. Човешки ресурси

Човешкият ресурс е ключов фактор за постигане на стратегическите цели на Банката, което бе доказано с бързата адаптация в условията на всички предизвикателства през последните години. Ръководството на Банката развива система за управление на човешките ресурси чрез постоянно оптимизиране на процесите по администриране на персонала (планиране, подбор, назначаване, мониторинг, оценка, повишаване и освобождаване). През изтеклата година броят на служителите намалява от 206 до 194 към 31.12.2023 г.

Решаващ фактор за реализиране на мисията и стратегията на Банката е качеството на нейните служители – тяхната квалификация, професионални умения, лоялност. Служители на Банката участват и в множество форми на обучение и комуникация, свързани с изпълняването от тях функции, тъй като повишаването на квалификацията е едно от основните и доказали своята надеждност средства за подобряване на работната среда, качеството на обслужване и резултатите на Банката. Екипът на Токуда банк премина през предизвикателствата на изтеклата година с високо ниво на ангажираност, адекватни реакции и запази операциите на Банката през всички периоди на повишен риск.

Продължава политиката на „отворените врати“, комуникацията и сътрудничеството между отделните звена. Банката продължава да полага усилия към задържане и мотивация на ценните кадри, обучения, отчетност, периодичен контрол и промени, където е необходимо.

II.10. Информационни технологии

През изтеклата година продължава развитието на обновената платформа за електронно банкиране, което бе важна форма за обслужване на клиентите в условията на ограничаване на физическите контакти. Продължава популяризирането на обновената софтуерната платформа, обслужваща дебитните и кредитните карти, издадени от Банката. Целта на инициативите е да се подобри качеството на обслужване на клиентите, както и да се осигури надеждна информация за поведението на клиентите на Банката. Едно от предизвикателствата в тази област и през 2024 г. ще бъде използването на възможностите на новите системи по начин, който да спомогне за по-добра реализация на продуктите на Токуда банк.

III. Перспективи за развитие през 2024 г.

През 2024 година банковата система ще бъде изправена пред различни предизвикателства, повечето от които са пряко свързани с неизвестността около разволя на събитията в Украйна и Близкия Изток. Засега няма снования да се очаква скорошното им приключване, нито да се допусне намирането на балансирано решение при структурирането на следващите пакети от санкции, дори напротив. Повечето от страните - членки потвърждават намеренията си за окончателно прекъсване на икономическите отношения не само с Русия, но и със страните, които и позволяват да се намира начини за заобикаляне на въведените ограничения. Това, от своя страна предполага формирането по-умерени очаквания към икономиката и оттам към банковата система в краткосрочен план, а именно за възможно отслабване на ръста на кредитирането и за понижаване на показателите за рентабилност и устойчивост през 2024 г. Известен натиск върху рентабилността ще окажат също и протичащите в резултат от забавянето на растежа и засилващата се вътрешнополитическа нестабилност изменения на средата, които от своя страна създават условия за нарастване на дела на необслужваните кредити, а оттам и до ръст на провизиите и до понижаване на показателите за рентабилност в банковия сектор.

Концентрацията в банковия сектор вероятно ще продължи да нараства, както и през целия период от началото на пандемията насам (само за 2023 г. делът на петте най-големи банки се увеличава от 67.2% до 76.8%) доколкото в условията на дигитализация и трансформация на банковото обслужване, миграцията на клиентската маса ще продължи да се съсредоточава към по-големите банки, имащи по-големи инвестиции в разработването на нови канали за пазарна реализация, както и по-активни информационни кампании за тяхната популяризация.

Натискът за консолидация вероятно ще отслабне въпреки нарастването на административната тежест и увеличаване на риска на средата (който може да мотивира изтеглянето на част от инвеститорите в този сектор) от една страна поради приключването на няколко големи сделки през последните години, а от друга страна – поради натрупването на капиталови и ликвидни буфери през периода на разширяване на лихвените спредове, поради което (поне в краткосрочен план) елементът на неотложност няма да оказва влияние върху поведението на инвеститорите в сектора

Фактор, който до голяма степен ще определя развитието на сектора през периода до 2025 г. е ефекта от икономическите и законодателните реформи, свързани с присъединяването на България към Евророната.

Нарушаването на инфлационния критерий и затрудненията с поддържането на бюджетните показатели, е вероятно да доведат до известно отлагане на обявената индикативна дата за приключване на престоя във валутния механизъм.

Като цяло, планът за дейността на Банката през 2024 г., предвижда продължаване на предприетите действия по оптимизиране на бизнес-процесите и довършване на активните проекти, както и предприемането на целенасочени действия, ориентирани към организационни и технологични подобрения, целящи Банката да отговори на новите регулаторни изискванията, клиентските нужди и бизнес-очаквания.

Банката е изготвила капиталов план за периода 2024-2027 г., в който са посочени средствата и механизмите, чрез които ще се осигури покриване на регулаторните изисквания от гледна точка на предстоящите промени в резултат от последните изменения в европейските регламенти. Документът е одобрен от УС с решение № 1058/27.03.2024 г. и включен като неразделна част от ВААК.

Към настоящия момент ръководството на Банката предвижда да запази умерено консервативна политика при осъществяване на основната дейност, с оглед по-нататъшно подобряване на показателите за рентабилност, както и провеждане на активни маркетингови кампании, с цел увеличаване на нейния пазарен дял. Основната цел за 2024 г. се запазва непроменена и е засилване на кредитната активност при подобряване на качеството на портфейла. Предварителните разчети във финансовия план показват, че планираното нарастване на активността може бъде постигнато, доколкото Банката заема относително малък пазарен дял и има потенциала да постигне над средните за системата темпове на кредитиране.

Водещ принцип при определяне на перспективите за развитие е поддържането на риска в разумни граници, поради което основният приоритет на дейността и през тази година ще остане прецизният подбор на подходящи клиенти и разумното оценяване и управление на кредитния риск.

Накратко, основните приоритети при развитието на Банката за 2024 година се запазват във вида, в който са зададени при определяне на нейната средносрочна стратегия и могат да се систематизират в следните направления:

- Подобряване качеството на кредитния портфейл и оптимизиране на структурата на активите при следване политика за допустим кредитен риск и покритието му с капитал;
- Подобряване на ефективността на Банката, намаляване на оперативните рискове и изграждане на солидна основа за устойчив за растеж в дългосрочен план;
- Пълноценно използване на съвременните информационни технологии за достигане до широк кръг от клиенти, което от своя страна ще даде възможност за подобряване на качеството и разширяване на гамата от предлагани услуги;
- Засилване на активността в сферата на кредитирането на дребно, с оглед постигане на по-добра диверсификация на риска и подобряване на показателите за възвръщаемост;
- Разширяване на пазарното присъствие на Банката чрез провеждане на активни кампании за увеличаване на популярността на марката “Токуда банк” и постигане на по-добро припознаване сред потенциалните клиенти;
- Осигуряване на стабилен приход от основната дейност, който да гарантира постигането на по-висока възвръщаемост на акционерния капитал.

IV. Информация за промени в акционерния капитал, дивидентна политика и управление

IV.1. Промени в акционерния капитал

През 2023 г. не са настъпили промени в обема и структурата на акционерния капитал на банката. Мажоритарен акционер, притежаващ 99.94% от капитала е Токушкай Инкорпорейтед, Япония. Към 31.12.2023 г., Токуда банк АД не притежава собствени акции.

IV.2. Управление

През 2023 г. Банката запазва двустепенна система на управление. Съставът на УС и НС е запазен без промяна. Към момента на изготвяне на отчета, членове на органите на управление на акционерното дружество са:

Надзорен съвет на Банката

- Артър Стърн - председател на Надзорния съвет
- Томас Майкъл Хигинс - член на Надзорния съвет
- Крис Матлън – член на Надзорния съвет.

Управителен съвет на Банката

- Димитър Вучев – председател на УС и изпълнителен директор;
- Анна Цанкова-Бонева - член на УС и изпълнителен директор;
- Тодорина Докторова – член на УС и изпълнителен директор;
- Савка Йондова - член на УС и изпълнителен директор.

Общият размер на възнагражденията, получени през отчетната година от членовете на Надзорния съвет е на стойност 77 хил. лв. (съответно 72 хил. лв. за предходната година). Общият размер на възнагражденията, получени през отчетната година от членовете на Управителния съвет е на стойност 571 хил. лв. (съответно 491 хил. лв. за предходната година).

Членовете на Управителния и Надзорния съвет нямат предоставени права за придобиване на акции и облигации на Банката, както и същите или свързани с тях лица не са сключвали с Банката договори, които излизат извън обичайната дейност или съществено се отклоняват от пазарните условия.

IV.3. Дивидентна политика

През 2023 г. Банката не е изплащала дивидент. Стратегията за 2024 г. не предвижда изплащане на дивиденти за предходни и за текущата година.

IV.4. Събития след датата на отчета за финансово състояние

На 16.04.2024 г. чрез Българската фондова борса (БФБ) е обявено споразумение между „Българо-американска кредитна банка“ (БАКБ) и Токушкай Инкорпорейтед, Япония за придобиването от БАКБ на акциите на Токушкай Инкорпорейтед, Япония в „Токуда Банк“.

Сделката е за 6 796 250 акции от капитала на „Токуда Банк“, или дял от 99,94%. Предстои получаване на разрешение за осъществяването на сделката от регулаторните органи – Българската народна банка (БНБ) и Комисията за защита на конкуренцията (КЗК).

IV.5. Участие на членовете на съветите в търговски дружества

Надзорен съвет:

- Артър Стърн – Председател на НС: съдружник и управител на „Глобал Прайм“ ООД, ЕИК 203874715;
- Томас Майкъл Хигинс – член: съдружник (46% от капитала) в EASTISOFT Inc.; съдружник (13.3% от капитала) в ЯТОТО Inc. /САЩ/; член на Съвета на директорите и съдружник (27.5% от капитала) в И ЕМ ПИ ИНВЕСТ БЪЛГАРИЯ АД с ЕИК: 203120042; член на управителния орган на „ЯТОТО“ ЕООД с ЕИК: 203831062; член на контролен орган на Фондация за бизнес и образование с ЕИК 131468813;
- Крис Матлън – член на Борда на директорите на Фондация Америка за България (нестопанска цел);

Управителен съвет:

- Димитър Вучев – собственик и управител на „Делта Капитал“ ЕООД, ЕИК 175278566; член на Борда на директорите на Фондация Америка за България (нестопанска цел); член на Борда на директорите на Фондация Партньори България (нестопанска цел);
- Анна Цанкова-Бонева – собственик на дяловете на „Файн Лайн“ ЕООД, ЕИК 201758352;
- Савка Йондова – съдружник в „СЕ Златен огън“ ООД, ЕИК 121215822

V. Отговорност на ръководството

Изготвеният годишен финансов отчет е съобразен с изискванията на законодателството и Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз и приложими в Република България. Той отразява достоверно имущественото и финансовото състояние на Банката.

При изготвянето на годишния финансов отчет (ГФО) ръководството потвърждава, че:

- същият е разработен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане;
- отчетът е изготвен при спазване принципа на действателно предприятие и е представен достоверно;
- използваната счетоводна политика е подходяща и е прилагана последователно;
- направените необходими преценки и предложения са в съответствие с принципа на предпазливостта;
- предприети са всички необходими мерки за опазване активите на Банката и предотвратяване на измами.

VI. Действията в областта на научноизследователската и развойната дейност

Поради спецификата на дейността през 2023 г. Банката не е извършвала действия в областта на научноизследователската и развойна дейност.

VII. Дейност като инвестиционен посредник

Токуда Банк АД извършва услуги в качеството си на инвестиционен посредник. Банката посредничи при покупко-продажба на финансови инструменти, търгувани на регулиран пазар (Българска фондова борса АД) и извън регулиран пазар. Банката е член на БФБ и на Централен депозитар АД и предлага услуги като Регистрационен агент. Като инвестиционен посредник, Банката отговаря на определени изисквания за защита на клиентските интереси, в изпълнение на разпоредбите на Закона за пазарите на финансови инструменти (ЗПФИ), Наредба № 38 за изискванията към дейността на инвестиционните посредници и Наредба № 58 за изискванията за защита на финансовите инструменти и паричните средства на клиенти, за управление на продукти и предоставяне или получаване на възнаграждения, комисиони, други парични или непарични облаги, издадени от Комисията за финансов надзор (КФН). Банката е създавала и прилага организация за сключване и изпълнение на договори с клиенти, за изискването на информация от клиенти, воденето на отчетност и съхраняването на клиентски активи, съгласно нормативните изисквания и по-специално разпоредбите на Наредба № 38, чл. 28-31 и Наредба № 58, чл. 3. Токуда Банк в изградила и прилага правила и процедури за вътрешен контрол, които осигуряват съответствие с нормативната уредба, приложима с дейността ѝ на инвестиционен посредник.

Изготвеният годишен доклад за дейността и декларацията за корпоративно управление са съобразени с изискванията на глава седма от Закона за счетоводството и на чл.100н, ал.8 от Закона за публично предлагане на ценни книжа.

През 2023 и до датата на настоящия доклад не са извършени данъчни консултации или други забранени услуги от никое от двете одиторски дружества – БДО АФА ООД и АБВП-ОДИТ СТАНДАРТ ООД, които са извършили съвместен независим финансов одит на годишния финансов отчет на Банката за 2023.

По силата на Решение на УС на Токуда Банк АД:

Димитър Вучев
Председател на УС и
изпълнителен директор

Анна Бонева
Член на УС и
изпълнителен директор

София, 14 май 2024 г.

**ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА КОРПОРАТИВНО УПРАВЛЕНИЕ НА
ТОКУДА БАНК АД**

(съгласно чл. 40 Закона за счетоводството и чл. 100н, ал. 8 ЗППЦК)

1. Информация относно спазване по целесъобразност на кодекс за корпоративно управление (по чл. 100н, ал. 8, т. 1, б. „а“ ЗППЦК)

„Токуда Банк“ АД („Банката“) спазва и през 2023г. по целесъобразност Националния кодекс за корпоративно управление („НККУ“, „Кодекса“), публикуван на интернет страницата на „Българска фондова борса“ АД (БФБ), одобрен с решение № 461-ККУ от 30.06.2016г. на члена на Комисията по финансов надзор (КФН), изпълняващ правомощията на заместник-председателя на КФН, ръководещ управление „Надзор на инвестиционната дейност“ за кодекс за корпоративно управление по чл. 100н, ал. 8, т. 1, б. „а“ от ЗППЦК, с последни изменения от 1 юли 2021г., одобрени с решение на КФН от 25 ноември 2021г.

Текстът на Националния кодекс за корпоративно управление е публикуван и на интернет страницата на Комисия за финансов надзор (www.fsc.bg).

2. Информация относно прилагане на допълнителни практики на корпоративно управление (по чл. 100н, ал. 8, т. 1, б. „в“ ЗППЦК)

Банката счита, че разпоредбите на Националния кодекс за корпоративно управление в достатъчна степен покриват изискванията за добро корпоративно управление. С оглед на това, Банката не прилага допълнителни практики за корпоративно управление, различни от установените в Кодекса.

3. Описание на основните характеристики на системите за вътрешен контрол и управление на риска във връзка с процеса за финансово отчитане (по чл. 100н, ал. 8, т. 3 ЗППЦК)

3.1. В Банката е създадена адекватна системата за идентифициране, управление и контрол на рисковия ѝ профил, включваща:

- организационна структура за оценка и управление чувствителността към рискове;
- правила и методики за оценка и контрол на рисковете;
- параметри и лимити за извършване на сделки и операции, свързани с кредитния, ликвидния и пазарните рискове;
- надеждна система за счетоводна и управленска информация, която позволява идентифицирането и контролирането на отделните видове рискове.

Системата за управление на риска изпълнява превантивни функции за предотвратяване на загуби и за контролиране размера на допуснати загуби.

Създадената в Банката организация на управлението и контрола на рисковете е в съответствие с характера и обема на дейността, присъщите рискове и степента и обхвата на упражнявания от ръководството контрол върху дейността. Дейностите, които включва, могат да бъдат най-общо окачествени като:

- управленски контрол и контролна среда;
- контрол на риска;
- контролни дейности и разделение на задълженията;
- информация и комуникации;
- мониторинг и корекция на отклоненията.

Стратегията за развитие на Банката се определя от Надзорния съвет (НС). На база на стратегията, се определят рисковият апетит и рисковият профил на Банката, които дефинират бизнес модела ѝ. Бизнес моделът се подчинява на рисковия апетит при спазване на лимитите и праговете, определени от Управителния съвет (УС) по отношение на значимите рискове, на които Банката е изложена. Въз основа на стратегията, рисковия апетит и профил на Банката, УС одобрява план и бюджет за изпълнение на стратегията, които включват цели, срокове и мерки за постигането им.

Компетентни органи, чиито решения относно управлението на рисковете водят до формирането на рисковия профил на Банката:

- НС – извършва общ надзор върху управлението на рисковете; одобрява стратегията за развитие на Банката, от която зависи рисковият профил и рисковият апетит на институцията; одобрява план, бюджет и мерки за реализация на стратегията и следи за изпълнението им. Дава становище при определяне и назначаване на ръководителя на управление „Мониторинг и управление на риска” (МУР) и получава периодични и текущи справки от управлението, вкл. за капитала и капиталовия план; Одобрява и потвърждава изготвения от управление МУР и одобрен от УС капиталов план;
- УС – отговаря за общия подход за управление на рисковете и одобрява план, бюджет, принципите и конкретните методи, техники и процедури за управление на рисковете, както и одобрява капиталовия план;
- Управление МУР – специализирано звено в Банката за анализ, управление и мониторинг на рисковете. Функциите на МУР са независими от бизнес направленията, както и от звената, изпълняващи функциите за нормативно съответствие и вътрешен одит. Управлението е на пряко подчинение на НС на Банката.

МУР изпълнява дейности в следните насоки: поддържане на база данни с информация, необходима за оценка на рисковете; мониторинг и контрол на рисковете; текущ контрол върху спазването на утвърдените лимити; методическа помощ на структурните звена на Банката по прилагането на вътрешно-дружествената уредба, свързана с текущата оценка и контрола на рисковете; спазване на нормативните актове и вътрешно-дружествената уредба, регламентиращи дейностите по управление на рисковете; актуализиране на процедурите, свързани с управлението и механизмите за контрол на рисковете в Банката.

- 3.2. Основните принципи и действия, цели, правомощия и отговорности, линии на докладване и видове одити, извършвани от Вътрешен одит, са регулирани в Правилата за организацията и дейността на специализираната служба „Вътрешен одит“ в Банката. Правилата са съобразени с действащите норми на: Закон за БНБ, Закон за кредитните институции, Наредба № 10 на БНБ организацията, управлението и вътрешния контрол в банките, Закон за комисията за финансов надзор, Закон за публичното предлагане на ценни книжа, Закон за прилагане на мерките срещу пазарните злоупотреби с финансови инструменти, Закон за пазарите на финансови инструменти.

Вътрешният одит подпомага УС и НС при изпълнението на техните функции чрез предоставяне на обективна, независима и разумна увереност, че Банката е в състояние да постигне съответстваща на целите ѝ вътрешна контролна среда. Служба „Вътрешен одит” оценява и подобрява ефективността на корпоративното управление, управлението на риска и на контролните процеси, като:

- извършва ангажменти по предоставяне на увереност и дава независимо и обективно документирано мнение относно:
 - надеждността, точността, пълнотата и навременността на финансовата отчетност и на управленската информация;
 - ефективността и ефикасността на операциите и на постигането на оперативните и финансови цели и опазването на активите;
 - нормативното съответствие с приложимите законови и нормативни разпоредби.
- дава предложения за елиминиране на идентифицирани пропуски и слабости в контролната среда;
- извършва консултантски ангажменти, като дава препоръки за подобряване на съществуващите практики и процедури и за изграждането на ефективни контроли при разработване за нови такива.
- извършва извънредни одити и одити за предотвратяване на злоупотреби.

Вътрешният одит докладва административно на УС и функционално на НС на Банката, което позволява да се постигне необходимата степен на независимост и ефективно извършване на неговите задължения. Ръководителят на Вътрешния одит има пряк и неограничен достъп до УС и НС.

- 3.3. Системата за вътрешен контрол на Банка включва и Служба за нормативно съответствие. Службата осигурява адекватно идентифициране, измерване и управление на риска, свързан с нормативното съответствие.

Основните принципи, правомощия, отговорности и линии на докладване, извършвани от Служба за нормативно съответствие, са регулирани в Правилата за дейността на Служба за нормативно съответствие в Банката, които са съобразени с действащото законодателство.

Службата за нормативно съответствие подобрява ефективността на корпоративното управление и управлението на риска, като:

- отговаря за цялостното нормативно съответствие на дейността на Банката с действащото законодателство;
- проследява промените в българското законодателство и законодателството на ЕС, които са пряко

свързани с дейностите на Банката, извършва редовна оценка на тези промени и влиянието, което имат те върху Банката и предлага промени в действащите/приемане на нови правила и процедури, продукти и услуги на Банката;

- организира и координира отразяването на промените в приложимите за банковата дейност закони, наредби и др. актове във вътрешните правила и процедури, продукти и услуги на Банката.

Службата за нормативно съответствие е независима от бизнес линиите и останалите структурни звена в Банката, като е на директно подчинение на Управителния съвет.

- 3.4. В процеса на оперативна работа в Банката е организиран и се осъществява вътрешен финансов контрол – предварителен, текущ и последващ. Утвърдени са системи за вътрешен контрол върху финансовата отчетност.

Предварителният контрол се извършва върху всички видове счетоводни операции и предхожда тяхното извършване, като има за цел да осигури тяхното законосъобразно реализиране.

Текущият контрол при операции с висока степен на операционен риск се извършва в процеса на осъществяване на банковите операции и има за цел текущо отстраняване на отклонения от установените правила и ред за извършване и оформяне на счетоводните операции, осигуряване на тяхното законосъобразно осъществяване, своевременно отстраняване на допуснатите грешки и други.

Последващият контрол обхваща всички действия и мерки, с цел своевременно откриване на незаконосъобразни действия и операции, пропуски и грешки, злоупотреби, разхищения и други нередности, които са били допуснати, въпреки взетите мерки от предварителния и текущия контрол.

Изградената вътрешно-контролна среда в Банката осигурява надеждността на отчетната информация. Функциите по контрол върху финансовата отчетност обхващат: организационна и оперативна независимост на звеното, отговарящо за финансовата отчетност от бизнес направленията; съгласуваност между организационната структура и процесите по контрол и управление на свързаните рискове чрез ясно определяне на отговорностите; интегрирани информационни системи, даващи възможност за изготвяне на детайлни справки и отчети; разработена рамка от процедури и правила, свързани с финансовата отчетност и информационната сигурност; дефиниране и съблюдаване на нива на одобрение и система от вътрешни контролни процеси; независима оценъчна дейност на законосъобразността и съответствието, осъществявана от Служба „Вътрешен одит“ и службата за нормативно съответствие.

- 3.5. Функцията по измерването и наблюдението на рисковете е съсредоточена в управление МУР. Управлението получава и анализира информация за оценка, контрол и мониторинг на присъщите за Банката рискове, включително:

- Кредитен риск;
- Пазарен и Ликвиден риск;
- Операционен риск.

Източници на информация на МУР за анализ и оценка на рисковете:

- електронни системи и софтуер, използвани от Банката – обща банково-счетоводна система;
- Бизнес звената по отношение на нови кредитни предложения и данни за извършване на мониторинг на кредитния портфейл;
- Управление „Трежъри и финансови пазари“ в частта на информация за развитието на банковия и търговски портфейли от ценни книжа;
- Управление „Правно“ (вкл. отдел „Предотвратяване изпирането на пари“) и Служба за нормативно съответствие по отношение на правни рискове, вкл. съдебни рискове и риск от несъответствие на вътрешната нормативна уредба, банковите продукти и др. със законовата уредба и регулаторната рамка;
- Отдел „Банкова сигурност“ по отношение на операционни рискове, вкл. риск от измама и др. потенциални рискове, свързани със сигурността на Банката;
- Главен икономист – обобщена информация на дневна база за развитието на депозитната база и привлечените средства;
- Всички служители на Банката, клиенти и др. външни лица относно Операционния риск в частта на настъпили операционни събития и подадени жалби.

Управление МУР получава за анализ и становище предложения за поемане на допълнителен кредитен и пазарен риск чрез:

- предоставяне на нови кредитни експозиции,

- одобрение на нови или промяна/прекратяване на съществуващи кредитни или депозитни продукти,
- извършване на нови сделки и покупка на финансови инструменти,
- откриване на кореспондентски отношения и откриване на нови експозиции на Банката при други банки,
- други предложения за поемане/прекратяване или промяна на въздействието на рисковете, на които е изложена банката.

На база на получените предложения управлението изготвя становища до съответните комитети и УС, които разглеждат и взимат решение по предложенията съгласно предвиденото във вътрешните правила на Банката, правилата за работа на комитетите и зададените лимити за поемане на риск от съответните органи.

Изготвя периодични и текущи справки и доклади до НС относно капиталовата адекватност на Банката, изготвени на база тримесечна отчетност.

Относно Операционния риск, управлението събира информация от всички служители и от засегнатите клиенти относно настъпили операционни събития и поддържа база данни на регистрираните операционни събития и постъпили жалби. Информацията се разглежда регулярно от „Комитет по управление на рисковете“ и МУР периодично информира УС относно по-значими настъпили операционни събития и установени пропуски в организацията на дейността, които излагат Банката на операционен риск.

Звена, изпълняващи функциите по поемане на риск:

- НС и УС одобряват мерки и средства за изпълнение на стратегията на Банката в съответствие с рисковия ѝ профил и апетит, и дават окончателно одобрение/отказ на постъпили предложения за предоставяне на нови кредити, водещи до формиране на значими експозиции (в размер равен на или надвишаващ 500 000 лева), промяна в условията на съществуващи значими експозиции, мерки за излизане от проблемни експозиции, нови инвестиции в ценни книжа и други активи и др.;
- Бизнес звената, вкл. офисна мрежа и отделите, предоставящи кредитни услуги, изпълняват:
 - решения на Кредитен съвет и УС за предоставяне на нови, промяна на условията по съществуващи кредитни експозиции, предприемане на действия за намаляване на проблемни експозиции и др., взети въз основа на предоставени от МУР риск становища;
 - решения на Кредитен съвет и УС за въвеждане на нови, прекратяване на стари и промяна в съществуващи кредитни и депозитни продукти;
- Управление „Трежъри и финансови пазари“ изпълнява решенията на Комитета по управление на активите и пасивите („КУАП“) и УС, взети въз основа на предоставени от МУР риск становища относно покупка/ продажба на ценни книжа в портфейлите на Банката, установяване на отношения с контрагенти и депозитане на средства при други банки, както и при необходимост съдейства при откриване на кореспондентски отношения.

4. Информация по чл. 10, пар. 1, б. „в“, „г“, „е“, „з“ и „и“ от Директива 2004/25/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 г. относно предложенията за поглъщане (по чл. 100н, ал. 8, т. 4 ЗППЦК)

4.1. Значими преки или косвени акционерни участия (включително косвени акционерни участия чрез пирамидални структури и кръстосани акционерни участия) по смисъла на чл. 85 (отм.) от директива 2001/34/ЕО.

Към 31.12.2023 г. Банката няма преки или косвени участия по смисъла на чл. 85 от Директива 2001/34/ЕО.

Към 31.12.2023 г. акционерната структура на Банката е следната:

Акционер	Брой притежавани акции	Дял в капитала (%)
Токушукай Инкорпорейтид	6 796 250	99,94
Гама Холдинг Груп АД	3 750	00,06
Общо	6 800 000	100,00

Д-р Торао Токуда е мажоритарен собственик на Tokushukai Incorporated, Tokyo, Japan. Въз основа на това, д-р Торао Токуда е определен като действителен собственик - физическо лице на капитала на Банката (лице, което пряко или косвено притежава достатъчен процент от акциите, дяловете или правата на глас съгласно §2, ал.1, т.1 от Допълнителните разпоредби на Закона за мерките срещу изпирането на пари), което обстоятелство е надлежно обявено в Търговския регистър и регистъра за юридическите лица с нестопанска цел.

- 4.2. Банката не е емитирала ценни книжа със специални права на контрол и няма акционери, които притежават акции със специални права на контрол;
- 4.3. Уставът на Банката не предвижда ограничения върху правата на глас на акционерите.
- 4.4. Правила, с които се регулира назначаването или смяната на УС и НС, и внасяне на изменения в Устава:
- Устав на „Токуда Банк“ АД;
 - Политика на „Токуда Банк“ АД за установяване, управление и предотвратяване конфликти на интереси;
 - Политика за подбор и оценка на пригодността на членовете на Надзорния съвет, на Управителния съвет и на лицата, заемщи ключови позиции в „Токуда Банк“ АД;
 - Правила за работа на Надзорния съвет на „Токуда Банк“ АД;
 - Правила за работа на Управителния съвет на „Токуда Банк“ АД.
- 4.5. Правомощията на членовете на НС и УС на Банката са определени основно в :
- Устава на „Токуда Банк“ АД;
 - Правила за определяне на отговорностите на Управителния съвет на „Токуда Банк“ АД;
 - Правила за работа на Управителния съвет на „Токуда Банк“ АД;
 - Правила за работа на Надзорния съвет на „Токуда Банк“ АД.
- 4.6. Капиталът на Банката може да бъде увеличен след решение на Общото събрание на акционерите или на УС, с одобрението на НС, съгласно разпоредбите в Устава. Намаление на капитала на Банката може да стане след решение на Общото събрание на акционерите, взето с квалифицирано мнозинство 2/3 (две трети) от представените акции. Капиталът на Банката може да се намали при предварително писмено съгласие на БНБ, по реда предвиден в закона: 1) чрез намаляване на номиналната стойност на акциите; 2) чрез обезсилване на акции.

5. **Информация относно състава и функционирането на административните, управителните и надзорни органи и техните комитети (по чл. 100н, ал. 8, т. 5 ЗППЦК)**

Банката е с двустепенна форма на управление, която включва НС и УС със следните отговорности, правомощия и състав:

НС понастоящем се състои от трима члена, които са избрани от Общото събрание на акционерите за срок от пет години. Съгласно Устава на Банката членовете на НС могат да бъдат преизбрани без ограничение. Член на НС може да бъде дееспособно физическо лице, както и юридическо лице, които отговарят на изискванията на закона, подзаконовите нормативни актове на Българска народна банка и са одобрени от същата. НС упражнява правата и задълженията си в съответствие с действащите нормативни актове, Устава на Банката, решенията на Общото събрание на акционерите и Правилата за работата му. НС избира и освобождава членовете на УС и одобрява изпълнителните директори.

Членове на НС към 31.12.2023 г. са:

- Артър Стърн – председател на НС;
- Томас Майкъл Хигинс – член на НС;
- Крис Джон Матлърн – член на НС.

УС се състои от 3 до 5 членове, като броят им се определя от НС. Членове на УС могат да бъдат само физически лица, които отговарят на изискванията на закона, подзаконовите нормативни актове и са одобрени от Българска народна банка. Членовете на УС на Банката се избират от НС за срок до 5 години и могат да бъдат преизбрани без ограничения, както и да бъдат освобождавани и заменени преди изтичане на мандата им по всяко време с решение на НС. УС функционира съобразно действащите Устав на Банката и Правила за работата му, и изпълнява задачи и функции, възложени му със закон, с решенията на Общото събрание на акционерите и на НС. УС е постоянно действащ колективен орган за управление и представителство на Банката, действащ под контрола на НС и в съответствие с установените визия, цели и стратегия на Банката.

Към 31.12.2023 г. членовете на УС са:

- Анна Цанкова-Бонева - член на УС и изпълнителен директор;
- Тодорина Докторова – член на УС и изпълнителен директор;
- Димитър Вучев – председател на УС и изпълнителен директор;
- Савка Йондова – член на УС и изпълнителен директор.

Членовете на УС и НС нямат предоставени права за придобиване на акции и облигации на Банката, както и същите или свързани с тях лица, не са сключвали с Банката договори, които излизат извън обичайната дейност или съществено се отклоняват от пазарните условия.

Дейността на УС и НС се подпомага от създадени в рамките на структурата на Банката постоянно действащи комитети (изброени по-долу) – консултативни органи за оценка и взимане на решения във връзка с кредитната дейност, ликвидността и портфейлите от ценни книжа, доходността на активите, рисковете и др. аспекти от дейността на Банката.

Към 31.12.2023 г. в структурата на Банката действат следните комитети:

Кредитният съвет (КС), в качеството си на колективен орган, в съответствие с приетите правила за работата му, кредитната политика на Банката и действащите нормативни разпоредби:

- разглежда и взема решения за предоставяне на нови кредитни експозиции, промени по съществуващи експозиции (предоговаряния и реструктурирования), предприемане на мерки за излизане от предоставени експозиции, предсрочна изискуемост и принудително изпълнение по проблемни експозиции към клиент или група свързани лица в размер на експозиция до 10% от Капиталовата база на Банката;
- предлага за разглеждане и одобрение от УС кредитни предложения за експозиции в размер над 10% от Капиталовата база;
- разглежда и внася в УС предложения за придобиване от Банката на обезпечения по проблемни експозиции, цедиране на кредити и отписване или опрощаване на дълг по съществуващи експозиции.

КС е организиран на три нива, като правомощията на всяко ниво са определени в „Правила за работа на Кредитния съвет на Токуда Банк АД“, както и в „Политиката за кредитната дейност в Токуда Банк АД“. В своята работа КС се ръководи от разпоредбите на Закона за кредитните институции и другите нормативни актове, уреждащи кредитните взаимоотношения, както и от вътрешно-дружествените документи на Банката.

Първо ниво на Кредитния съвет се състои от: Кредитен експерт/мениджър екип банкиране на дребно/регионален мениджър банкиране на дребно/регионален мениджър корпоративно банкиране, който предлага съответната кредитна сделка и Ръководител на отдел „Кредитен риск – малки и средни клиенти“ в управление „Мониторинг и управление на риска“ или най-старшият от следните служители: Ръководител на отдел/екип или главен експерт „Кредитиране на дребно“.

Към 31.12.2023 г. и до 15.03.2024 г. Второ ниво на Кредитния съвет се състои от: Изпълнителен директор, Изпълнителен директор и Ръководител на управление „Корпоративно банкиране“ - гласува при кредити на юридически лица; най-старшият от следните служители: Ръководител на управление/отдел/екип или главен експерт „Кредитиране на дребно“ – гласува при кредити на физически лица; Ръководител на управление „Мониторинг и управление на риска“, главен юрисконсулт в управление „Правно“. След 15.03.2024 г. Второ ниво на Кредитния съвет се състои от: Изпълнителен директор; Изпълнителен директор, ресорен на управление „Корпоративно банкиране“ - гласува при кредити на юридически лица; Ръководител на управление „Корпоративно банкиране“ – гласува по кредити на юридически лица; Най-старшият от следните служители: Ръководител на управление/отдел/екип или главен експерт „Кредитиране на дребно“ – гласува при кредити на физически лица; Ръководител на управление „Мониторинг и управление на риска“; Главен юрисконсулт в управление „Правно“.

Към 31.12.2023 г. и до 15.03.2024 г. Трето ниво на Кредитния съвет се състои от: Изпълнителен директор, Изпълнителен директор и Ръководител на управление „Корпоративно банкиране“, Ръководител на управление „Мониторинг и управление на риска“, Ръководител на управление „Правно“. След 15.03.2024 г. Трето ниво на Кредитния съвет се състои от: Изпълнителен директор; Изпълнителен директор, ресорен на управление „Корпоративно банкиране“; Ръководител на управление „Корпоративно банкиране“, Ръководител на управление „Мониторинг и управление на риска“, Ръководител на управление „Правно“.

Комитетът за анализ, класификация и провизиране (КАКП) е компетентният орган на Банката за наблюдение, оценка и класифициране на финансовите активи и условните задължения, и за установяване на загубите от обезценка и провизиите, който взема решенията за класифициране и определяне на загубите от обезценка на финансовите активи и за определянето на провизиите по условните задължения. КАКП анализира основанията за прекласифициране на кредитните експозиции и контролира спазването на изискванията и критериите на БНБ и вътрешно-банковите правила в тази област. В състава на КАКП влизат:

- Изпълнителен директор – председател;
- Ръководител на управление „Финанси и счетоводство“ – член;
- Ръководител на управление „Кредитна администрация“ – член;

- Ръководител на отдел „Съдебни вземания“ – член ;
- Главен експерт в управление „Мониторинг и управление на риска“ – член;
- Юрисконсулт в отдел „Съдебни вземания“ – член.

Комитетът по управление на активите и пасивите (КУАП) е основен орган за управление на ликвидността на Банката. Той носи пряка отговорност за състоянието на ликвидността и за текущото ѝ управление на основата на решенията на УС, както и за текущото управление на активите и пасивите. Съгласно Правила за организацията и дейността на Комитета по управление на активите и пасивите на Банката, КУАП се състои от осем члена, както следва:

- Изпълнителен директор – председател;
- Изпълнителен директор – заместник-председател;
- Ръководител на управление „Мониторинг и управление на риска“ – член;
- Ръководител на управление „Корпоративно банкиране“ – член;
- Ръководител на управление „Операции на офисите и клиентско обслужване“ – член;
- Ръководител на управление „Трежъри и финансови пазари“ – член;
- Ръководител на управление „Финанси и счетоводство“ – член;
- Главен икономист – член.

Комитет по управление на рисковете (КУпР) – КУпР е специализиран вътрешен орган на ръководството на Банката в областта на управлението и контрола на експозицията на Банката към кредитен, пазарни (в т.ч. лихвен, ликвиден, валутен), операционен и други рискове. Работата на КУпР е насочена към изпълнението на поставените пред Банката общи цели и задачи, като със своите предложения и решения той съдейства на УС и изпълнителните директори за ефективно управление на риска. В състава на КУпР влизат:

- Изпълнителен директор – председател;
- Ръководител на управление „Мониторинг и управление на риска“ – заместник-председател;
- Ръководител на управление „Финанси и счетоводство“ – член;
- Главен икономист – член;
- Ръководител на управление „Кредитна администрация“ – член;
- Ръководител на управление „Правно“ – член.

Комитет по съдебни вземания (КСВ) – КСВ е оперативен орган за вземане на решения, свързани със принудителното събиране на необслужваните експозиции в Банката, както и за упражняване на контрол върху предприетите действия от отдел “Съдебни вземания”. В състава на КСВ влизат:

- Ресорен изпълнителен директор на отдел „Съдебни вземания“ – председател;
- Изпълнителен директор - член;
- Изпълнителен директор - член;
- Ръководител на отдел „Съдебни вземания“ - член;
- Ръководител на управление „Правно“ - член;
- Заместник-ръководител на управление „Мониторинг и управление на риска“ - член.

Одитният комитет, създаден съгласно изискванията на Закона за независимия финансов одит, е постоянно действащ специализиран независим консултативен орган на Банката, имащ за цел да наблюдава ефективността и адекватността на процесите на финансово отчитане, управление на риска и контрола, включително на вътрешния одит, при спазване на приложимото законодателство и добрите практики. Одитният комитет се избира от Общото събрание на акционерите на Банката, което определя също мандата и броя на членовете му.

Одитният комитет осъществява дейността си съгласно одобрени от НС на Банката Правила за дейността му и отчита дейността си пред Общото събрание на акционерите веднъж годишно заедно с одобряването на годишния финансов отчет. Одитният комитет наблюдава финансовото отчитане и независимия одит в Банката, ефективността на системите за вътрешен контрол и за управление на рисковете, препоръчва избор на регистриран външен одитор и наблюдава неговата независимост.

Към 31.12.2023 г. членовете на Одитния комитет са:

- Венета Илиева – Председател;
- Румяна Асенова – член;
- Виолета Милушева - член.

6. Описание на политиката за многообразие, прилагана по отношение на административните, управителните и надзорни органи (по чл. 100н, ал. 8, т. 6 ЗППЦК)

По отношение на Банката като „кредитна институция“ по смисъла на ЗКИ се прилагат специални нормативно установени критерии при избора и одобрението на кандидатите за членове на съветите на Банката, включително, но не само, изисквания за образование, квалификация и професионален опит, надеждност и пригодност и пр.

Банката осъществява многообразие чрез:

- балансирана възрастова и полова структура на всички нива на управление и контрол;
- образователно ниво и различни области от знанието (финанси, право, информационни технологии), съответстващи на националните регулаторни изисквания и целящи включването на широк спектър от умения и компетенции;
- адекватен на съответните позиции професионален опит при спазване на регулаторните изисквания, като същевременно цели да поддържа баланс между опита, професионализма, познаване на дейността, както и независимост и обективност изразяване на мнения и вземане на решения .

В допълнение, многообразието в Банката е свързано и с приемствеността между традициите в исторически аспект и бързото адаптиране към новите технологии в областта на финансовите услуги.

Димитър Вучев
Председател на УС и
Изпълнителен директор

Анна Бонева
Член на УС и
Изпълнителен директор

София, 14 май 2024 г.

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИТЕ ОДИТОРИ

До акционерите на Токуда Банк АД

ДОКЛАД ОТНОСНО ОДИТА НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

Мнение

Ние извършихме одит на финансовия отчет на Токуда Банк АД („Банката“), съдържащ отчета за финансовото състояние към 31 декември 2023 година и отчета за всеобхватния доход, отчета за промените в собствения капитал и отчета за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и пояснителните приложения към финансовия отчет, съдържащи и съществена информация за счетоводната политика.

По наше мнение, приложеният финансов отчет представя достоверно, във всички съществени аспекти, финансовото състояние на Банката към 31 декември 2023 година и нейните финансови резултати от дейността и паричните ѝ потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС).

База за изразяване на мнение

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одиторите за одита на финансовия отчет“. Ние сме независими от Банката в съответствие с Международния етичен кодекс на професионалните счетоводители (включително Международни стандарти за независимост) на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на СМСЕС), заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит (ЗНФО), приложими по отношение на нашия одит на финансовия отчет в България, като ние изпълнихме и нашите други етични отговорности в съответствие с изискванията на ЗНФО и Кодекса на СМСЕС. Ние считаме, че одиторските доказателства, получени от нас, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение.

Ключови одиторски въпроси

Ключови одиторски въпроси са тези въпроси, които съгласно нашата професионална преценка са били с най-голяма значимост при одита на финансовия отчет за текущия период. Тези въпроси са разгледани като част от нашия одит на финансовия отчет като цяло и формирането на нашето мнение относно него, като ние не предоставяме отделно мнение относно тези въпроси. За всеки въпрос, включен в таблицата по-долу, описанието на това как този въпрос беше адресиран при проведения от нас одит, е направено в този контекст.

Ключов одиторски въпрос	Как този ключов одиторски въпрос беше адресиран при проведения от нас одит
<p><i>Обезценка за кредитни загуби на предоставени кредити и вземания от клиенти</i></p> <p>Оповестяванията на Банката по отношение на обезценката за кредитни загуби на предоставени кредити и вземания от клиенти са включени в Пояснително приложение 3.2.1.4. „Обезценка на финансови активи”, Пояснително приложение 3.1.2., „Определяне на очаквани кредитни загуби от кредити и вземания от клиенти”, Пояснително приложение 3.1.2., „Кредитен риск“ и Пояснително приложение 9 „Кредити и вземания от клиенти“ към финансовия отчет.</p>	
<p>Предоставените кредити и вземания от клиенти представляват съществена част (51%) от общите активи на Банката към 31 декември 2023 година. Брутната балансова стойност на тези кредити и вземания от клиенти към 31 декември 2023 година е 255,947 хиляди лева и съответният коректив за натрупани кредитни загуби за тях е 6,144 хиляди лева. Банката прилага модел за обезценка за очаквани кредитни загуби (ОКЗ) на предоставени кредити и вземания от клиенти на индивидуална и портфейлна база, в съответствие с МСФО 9.</p> <p>Прилагането на такъв модел за определянето на обезценката за кредитни загуби на предоставените кредити и вземания от клиенти е свързано с използването на високо ниво на сложност в изчисленията и допусканията, както и значителна степен на преценки от страна на ръководството на Банката по отношение на идентифицирането и размера на очакваните кредитни загуби. Ключовите предположения, преценки и параметри при определяне на ОКЗ са свързани с разработване на количествени и качествени показатели за:</p> <ul style="list-style-type: none">определяне съществено влошаване на кредитното качество на експозициите, на наличие на нисък и/или значително увеличен кредитен риск, и респ. на експозиции с обективни доказателства за настъпила обезценка – за разпределението на отделните кредитни експозиции по фази (Фаза 1: <i>Експозиции без значително увеличение на кредитния риск</i>; Фаза 2: <i>Експозиции със значително увеличение на кредитния риск, но без налични обективни доказателства за обезценка</i> и Фаза 3: <i>Експозиции с налични обективни доказателства за обезценка</i>);	<p>В тази област, нашите одиторски процедури, наред с други такива, включиха:</p> <ul style="list-style-type: none">Проучващи запитвания, обхождане и получаване на актуално разбиране за процеса за мониторинг и обезценка за кредитни загуби на предоставени кредити и вземания от клиенти в Банката, вкл. и допълнителни процедури поради специфичните социални и икономически обстоятелства от продължаващата криза, свързана с текущата международна обстановка. Ние се фокусирахме върху прилаганата от Банката методология, вътрешната политика и използвания рекалибриран модел за обезценка, както и за направени промени през текущата година, свързани с тях. Проучващи запитвания към експертите на Банката, отговорни за моделирането и управлението на кредитния риск.Преглед и оценяване на вътрешните процедури и ключови контроли на ниво организация по отношение на политиката и модела за обезценка, включително документация на модела, както и мониторинг и честотата на актуализиране и обосноваване на прилаганите параметри.Получаване на актуално разбиране, оценяване на дизайна и приложението, и съответно - тестване на оперативната ефективност на определени ключови контроли, уместни за одита, на процеса по наблюдение, класификация по фази и определяне размера на обезценката за кредитни загуби на портфейлите от предоставени кредити и вземания от клиенти.

- определяне на компонентите „вероятност за неизпълнение” (PD), „загуба при неизпълнение”(LGD) и „експозиция при неизпълнение” (EAD). По-високата степен на приближение, преценки и оценъчна несигурност са присъщи на изчисленията на очакваните кредитни загуби на кредити и вземания на колективна (портфейлна) основа при Фаза 1 и Фаза 2, която е в зависимост от това, доколко Банката разполага с достатъчна подкрепяща историческа информация за тестване на използваните допускания и калибриране на точността на оценките за PD и LGD в модела за обезценка;
- обхвата, точността и пълнотата на входящите данни и изчислителната логика, тъй като Банката прилага модели, основаващи се на входящи параметри, с произход от вътрешни и външни източници;
- включването на информация за бъдещо развитие на макро-икономически фактори предвид различни сценарии при определянето на приблизителните оценки на ОКЗ;
- предположенията и преценките, прилагани от ръководството при прегледа на индивидуално значими кредитно-обезценени експозиции във Фаза 3, свързани с набора от вероятностни сценарии за сумите и времето за разпределение на бъдещи парични потоци и крайните резултати, и за бъдещата реализуемост и събираемост на парични потоци от обезпеченията;
- определяне влиянието на социалните и икономически последици на продължаващата криза, свързана с текущата международна обстановка, по отношение на прилаганите в модела предположения, преценки, параметри и очаквани парични потоци в резултат на тях.

В тази връзка, през 2023 година, предвид социалните и икономически последици от влошаването на макро-икономическата среда и от продължаващите кризисни процеси и събития, Банката е преразгледала оценката си за значителните несигурности, произтичащи от тези последици. Тя е адресирала несигурностите чрез актуализиране на определени допускания за вероятността за влошаване/загуба, включително и разграничаване и оценки на случаите, които могат да са свързани с дългосрочни финансови проблеми на самите кредитополучатели от тези, водещи до временни ликвидни затруднения.

Поради значимостта на посочените по-горе обстоятелства: а) съществеността на предоставените кредити и вземания от клиенти като отчетен обект за финансовия отчет на Банката, както и б)

Ние включихме нашите експерти по информационни технологии (ИТ) в извършването на тестване и оценяването и на общите ИТ контроли на вътрешната информационна система на Банката, използвана в процеса по мониторинг на предоставени кредити и вземания от клиенти и определяне на очакваните кредитни загуби.

- Оценяване на последователността в прилагането и продължаващата уместност на методологията, конкретните модели за идентификация на кредитни загуби и изчисление на обезценката, както и ключовите предположения и преценки, използвани в тях, в съответствие с изискванията на МСФО 9 и в контекста на спецификите на кредитните портфейли на Банката и наличието на вътрешна историческа информация, както и на данни за бъдещото развитие на параметрите. Също така бе направен анализ за разумност и оценка на:
 - адекватността на критериите за установяване на значително увеличен кредитен риск;
 - уместността на направеното разпределение на експозициите по фази, съгласно определените от Банката класификационни критерии;
 - изчисленията на показателите за PD „вероятност за неизпълнение” и LGD „загуба при неизпълнение” чрез проверка на използваните допускания и изходни данни;
 - подхода на включване на прогнозна информация в моделите, вкл. ефекти от продължаващата криза и наблюдаваните процеси и събития, свързани с текущата международна обстановка.
 - определените засегнати икономически сектори
- Анализ на уместността на получените резултати като промени в отчетените обезценки в контекста на нашето разбиране за развитието на кредитните портфейли на Банката и качеството на наличните данни. Ние тествахме и математическата точност на определени формули, използвани за изчисление на обезценка при моделите.
- Анализ на кредитния портфейл на Банката и други аналитични процедури относно неговата структура, състав и тенденции на развитие, вкл. на взаимовръзките на тенденциите на отчетените разходи за загуби

сложността, значителните преценки и допускания, и високата степен на присъща несигурност в приблизителните оценки на очакваните кредитни загуби, заложи в модела за обезценка на предоставените кредити и вземания от клиенти на индивидуална и портфейлна база, съгласно изискванията на МСФО 9, ние сме определили този въпрос като ключов одиторски въпрос.

от обезценка спрямо тенденциите в развитието на кредитния портфейл.

- Извършване на детайлни тестове и анализ, на основата на рисков базирана извадка от кредити от всички фази, за оценка на адекватността на начислените обезценки за кредитни загуби. За съответните експозиции в извадката, са направени следните одиторски процедури:
 - анализ на финансовото състояние и резултати на кредитополучателите, и инспекция на информацията и документите по обслужването на кредитите;
 - преглед на оценителските доклади на обезпеченията по съответните експозиции, като за определени обезпечения ние използвахме наши експерти по оценки за консултиране относно приложените допускания и методи при оценките на реализируемата стойност;
 - анализ и оценка на основните допускания и преценки, направени от ръководството на Банката при изчислението на специфичните провизии за кредитни загуби по индивидуалните експозиции във Фаза 3.
 - Тестване и преизчисления на математическата точност на определените суми на очакваните кредитни загуби на отделни позиции, вкл. спрямо определени промени на дадени параметри.
- Извършване на одиторски процедури за последващи събития, насочени към развитието на предоставени кредити и вземания от клиенти от посочената в предходния параграф извадка след отчетната дата, за да оценим последователността на предположенията, използвани от Банката за очакваните бъдещи парични потоци.
- Оценка на адекватността, пълнотата и уместността на оповестяванията на Банката към финансовия отчет, свързани с обезценката за кредитни загуби на предоставени кредити и вземания от клиенти в съответствие с изискванията на МСФО.

Приблизителни оценки на справедливата стойност на нефинансови активи, използвани за целите на оценяване по справедлива стойност или преглед за обезценка на тези активи

Информация за приблизителните оценки на справедливата стойност на нефинансови активи, използвани за целите на оценяване по справедлива стойност или преглед за обезценка, е оповестена в Пояснително приложение 11 „Инвестиционни имоти“, Пояснително приложение 14 „Други активи“ и Пояснително приложение 31.5. „Справедлива стойност“ към финансовия отчет.

Към 31 декември 2023 година Банката отчита инвестиционни имоти в размер на 6,327 хиляди лева и други активи, придобити от необслужвани кредити в размер на 11,477 хиляди лева, които се състоят основно от недвижими имоти, придобити срещу дълг от обезпечения.

Счетоводната политика на Банката за последващо оценяване на инвестиционните имоти след тяхното признаване е по модел на справедлива стойност, съгласно МСС 40. Отчитайки чувствителността и спецификата на пазара на недвижими имоти на годишна база, Банката прилага политика за извършване на редовни годишни прегледи и оценки на справедливата стойност на другите активи, придобити от необслужвани кредити, за целите на техния тест за обезценка (на база тяхната справедлива стойност, намалена с разходите за продажба), както и за определяне на справедливата им стойност за целите на тяхното последващо оценяване и представяне във финансовите отчети.

Определянето на справедливата стойност се базира на оценки, изготвени от вътрешно назначени от Банката оценители и/или от ангажирани от нея външни независими оценители на недвижими имоти. При изчисленията на тези оценки се използват множество входящи данни, предположения и модели, като определената по тях справедлива стойност се класифицира в ниво 3 на йерархията за справедлива стойност съгласно МСФО 13.

Поради обстоятелството, че за приблизителните оценки на справедлива стойност на нефинансовите активи (инвестиционни имоти и други активи) на Банката, е присъща по-значителна степен на несигурност, свързана с използваните входящи данни и предположенията за целите на оценяване по справедлива стойност и/или за преглед за обезценка, което може да има съществен ефект както върху балансовата стойност на нефинансовите активи, така и върху изчислението на капиталовата адекватност на Банката към 31 декември 2023 година, ние сме определили този въпрос като ключов одиторски въпрос.

В тази област, нашите одиторски процедури наред с други такива, включиха:

- Оценка на обективността, независимостта и компетентността на външните оценители, ангажирани от Банката.
- За извадка от нефинансови активи, които са предмет на преглед и тест за обезценка или последващо оценяване по справедлива стойност, извършване на анализи и оценяване на приложените основни входящи данни относно недвижимите имоти, като включихме и наши вътрешни експерти по оценки в прегледа и анализа на използваните оценъчни методи, информация и ключови предположения при определяне на оценките.
- За извадка от недвижими имоти, извършване на анализ от нашите вътрешни експерти по оценки дали оценената справедлива стойност е последователна спрямо интервали на сравними пазарни цени за подобни активи.
- Оценка на адекватността и уместността на оповестяванията на Банката към финансовия отчет на приблизителните оценки на справедливата стойност на нефинансови активи (инвестиционни имоти и други активи), използвани за целите на оценяване по справедлива стойност или преглед за обезценка.

Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него

Ръководството носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от доклад за дейността и декларация за корпоративно управление, изготвени от ръководството съгласно Глава седма от Закона за счетоводството, но не включва финансовия отчет и нашия одиторски доклад върху него.

Нашето мнение относно финансовия отчет не обхваща другата информация и ние не изразяваме каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея, освен ако не е изрично посочено в доклада ни и до степента, до която е посочено.

Във връзка с нашия одит на финансовия отчет, нашата отговорност се състои в това да прочетем другата информация и по този начин да преценим дали тази друга информация е в съществено несъответствие с финансовия отчет или с нашите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено неправилно докладване.

В случай че на базата на работата, която сме извършили, ние достигнем до заключение, че е налице съществено неправилно докладване в тази друга информация, от нас се изисква да докладваме този факт.

Нямаме какво да докладваме в това отношение.

Отговорности на ръководството и лицата, натоварени с общо управление за финансовия отчет

Ръководството носи отговорност за изготвянето и достоверното представяне на този финансов отчет в съответствие с МСФО, приложими в ЕС и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определя като необходима за осигуряване изготвянето на финансови отчети, които не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали се дължат на измама или грешка.

При изготвяне на финансовия отчет ръководството носи отговорност за оценяване способността на Банката да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен ако ръководството не възнамерява да ликвидира Банката или да преустанови дейността ѝ, или ако ръководството на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

Лицата, натоварени с общо управление носят отговорност за осъществяването на надзор над процеса по финансово отчитане на Банката.

Отговорности на одиторите за одита на финансовия отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност относно това дали финансовият отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали се дължат на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие с МОС, винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този финансов отчет.

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така:

- идентифицираме и оценяваме рисковете от съществени неправилни отчитания във финансовия отчет, независимо дали се дължат на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е в резултат от измама, е по-висок от риска от неразкриване на съществено неправилно отчитане, което е в резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одитора в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.
- получаваме разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Банката.
- оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството.
- достигаме до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на Банката да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изисква да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания във финансовия отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Банката да преустанови функционирането си като действащо предприятие.
- оценяваме цялостното представяне, структура и съдържание на финансовия отчет, включително оповестяванията, и дали финансовият отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига достоверно представяне.

Ние комуникираме с лицата, натоварени с общо управление, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършвания от нас одит.

Ние предоставяме също така на лицата, натоварени с общо управление, изявление, че сме изпълнили приложимите етични изисквания във връзка с независимостта и че ще комуникираме с тях всички взаимоотношения и други въпроси, които биха могли разумно да бъдат разглеждани като имащи отношение към независимостта ни, а когато е приложимо, и свързаните с това предпазни мерки.

Сред въпросите, комуникирани с лицата, натоварени с общо управление, ние определяме тези въпроси, които са били с най-голяма значимост при одита на финансовия отчет за текущия период и които следователно са ключови одиторски въпроси. Ние описваме тези въпроси в нашия одиторски доклад, освен в случаите, в които закон или нормативна уредба възпрепятства публичното оповестяване на информация за този въпрос или когато, в изключително редки случаи, ние решим, че даден въпрос не следва да бъде комуникиран в нашия доклад, тъй като би могло разумно да се очаква, че неблагоприятните последствия от това действие биха надвишили ползите от гледна точка на обществения интерес от тази комуникация.

Ние сме солидарно отговорни за изпълнението на нашия одит и за изразеното от нас одиторско мнение, съгласно изискванията на ЗНФО, приложим в България. При поемане и изпълнение на ангажимента за съвместен одит, във връзка с който докладваме, ние сме се ръководили и от Насоките за изпълнение на съвместен одит, издадени на 13 юни 2017 година от Института на дипломираните експерт-счетоводители в България и от Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори в България.

ДОКЛАД ВЪВ ВРЪЗКА С ДРУГИ ЗАКОНОВИ И РЕГУЛАТОРНИ ИЗИСКВАНИЯ

Допълнителни въпроси, които поставя за докладване Законът за счетоводството

В допълнение на нашите отговорности и докладване съгласно МОС, описани по-горе в раздела „Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него“ по отношение на доклада за дейността, и декларацията за корпоративно управление, ние изпълнихме и процедурите, добавени към изискванията по МОС, съгласно "Указания относно нови разширени одиторски доклади и комуникация от страна на одитора" на професионалната организация на регистрираните одитори в България – Институт на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС). Тези процедури касаят проверки за наличието, както и проверки на формата и съдържанието на тази друга информация с цел да ни подпомогнат във формиране на становище относно това дали другата информация включва оповестяванията и докладванията, предвидени в Глава седма от Закона за счетоводството и чл.100н, ал.8, където е приложимо, от Закона за публично предлагане на ценни книжа, приложими в България

Становище във връзка с чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството

На базата на извършените процедури, нашето становище е, че:

- Информацията, включена в доклада за дейността за финансовата година, за която е изготвен финансовият отчет, съответства на финансовия отчет.
- Докладът за дейността е изготвен в съответствие с изискванията на Глава седма от Закона за счетоводството.
- В декларацията за корпоративно управление за финансовата година, за която е изготвен финансовият отчет, е представена изискваната съгласно Глава седма от Закона за счетоводството и на чл. 100н, ал. 8 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа информация.

Допълнително докладване във връзка с Наредба №58/2018 (чл.11) на Комисията за финансов надзор

Изявление във връзка с чл. 11 от Наредба № 58/2018 г. на Комисията за финансов надзор за изискванията за защита на финансовите инструменти и паричните средства на клиенти, за управление на продукти и за предоставяне или получаване на възнаграждения, комисиони, други парични и непарични облиги

На база на извършените одиторски процедури и на придобитото познаване и разбиране за дейността на Банката в хода и контекста на нашия одит на финансовия отчет като цяло, създадената и прилагана организация във връзка със съхраняването на клиентски активи съответства на изискванията на чл. 3-10 от Наредба №58 на КФН и чл. 92-95 от Закона за пазарите на финансови инструменти по отношение на дейността на Банката в ролята ѝ на инвестиционен посредник.

Докладване съгласно чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014 във връзка с изискванията на чл. 59 от Закона за независимия финансов одит

Съгласно изискванията на Закона за независимия финансов одит във връзка с чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014, ние докладваме допълнително и изложената по-долу информация.

- БДО АФА ООД и АБВП-ОДИТ СТАНДАРТ ООД са назначени за задължителни одитори на финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2023 година на Банката от Общото събрание на акционерите, проведено на 20 ноември 2023 година, за период от една година.
- Одитът на финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2023 на Банката представлява шести пълен непрекъснат ангажимент за задължителен одит, извършен от БДО АФА ООД и седми пълен непрекъснат ангажимент за задължителен одит, извършен от АБВП-ОДИТ СТАНДАРТ ООД.
- Потвърждаваме, че изразеното от нас одиторско мнение е в съответствие с допълнителния доклад, представен на Одитния комитет на Банката на 14 май 2024 година, съгласно изискванията на чл. 60 от Закона за независимия финансов одит.
- Потвърждаваме, че не сме предоставяли посочените в чл. 64 от Закона за независимия финансов одит забранени услуги извън одита.
- Потвърждаваме, че при извършването на одита сме запазили своята независимост спрямо Банката.

Одиторско дружество
БДО АФА ООД:

Валя Йорданова
Управител,
Регистриран одитор, отговорен за одита

ул. Оборище 38
1504 гр. София, България

Одиторско дружество
АБВП-ОДИТ СТАНДАРТ ООД:

Севдалина Паскалева
Управител
Регистриран одитор, отговорен за одита

Надежда I, бл.173 вх. Б
1220 гр. София, България

14 май 2024 година

ТОКУДА БАНК АД
ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ
 към 31 декември 2023 година

(всички суми са посочени в хиляди лева)

	Приложения	31.12.2023	31.12.2022
АКТИВИ			
Парични средства и вземания от Централната банка	4	135,631	95,441
Вземания от банки	5	4,507	7,571
Финансови активи по справедлива стойност през ПЗ	6	315	249
Дългови инструменти по справедлива стойност през ДВД	7	29,069	34,999
Капиталови инструменти по справедлива стойност през ДВД	7	381	381
Дългови инструменти по амортизирана стойност	8	42,357	44,887
Кредити и вземания от клиенти	9	249,803	247,761
Нетекущи активи държани за продажба	10	-	271
Инвестиционни имоти	11	6,327	10,713
Имоти, оборудване и активи с право на ползване	12	3,880	2,830
Нематериални активи	12	621	561
Активи по отсрочени данъци	13	160	174
Други активи	14	12,414	13,822
Общо активи		485,465	459,660
ПАСИВИ			
Депозити от банки	15	48	49
Депозити от клиенти	16	429,034	412,932
Други пасиви	17	4,469	3,390
Подчинен дълг	18	1,959	1,959
Общо пасиви		435,510	418,330
СОБСТВЕН КАПИТАЛ			
Основен акционерен капитал	19	68,000	68,000
Резерви	19	4,261	730
Натрупани загуби		(22,306)	(27,400)
Общо собствен капитал		49,955	41,330
Общо пасиви и собствен капитал		485,465	459,660

Пояснителните приложения от 1 до 34 са неразделна част от годишния финансов отчет.

Годишният финансов отчет на страници от 1 до 66 е одобрен за издаване от Управителния съвет на Токуда Банк АД и е подписан на 14 май 2024 година от:

 Анна Цанкова-Бонева
 Член на УС
 Изпълнителен директор

 Димитър Вучев
 Председател на УС
 Изпълнителен директор

 Светлин Годоров
 Финансов директор

13 14/05/2024

14/05/2024

ТОКУДА БАНК АД
ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД
за годината, завършваща на 31 декември 2023 година

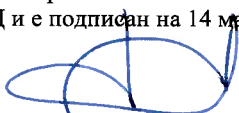
(всички суми са посочени в хиляди лева)

Приложения

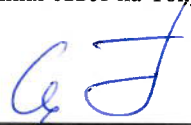
		2023	2022
Приходи от лихви		19,005	10,769
Разходи за лихви		(742)	(932)
Нетен доход от лихви	20	18,263	9,837
Приходи от такси и комисиони		5,486	4,926
Разходи за такси и комисиони		(431)	(366)
Нетен доход от такси и комисионни	21	5,055	4,560
Нетен доход от търговски операции	22	712	495
Други оперативни доходи	23	1,188	1,971
Оперативен доход преди загуби от обезценки и провизии		25,218	16,863
Нетни загуби от обезценки на активи и провизии	24	(2,304)	(709)
Разходи за персонала	25	(8,092)	(7,023)
Разходи за амортизации	12	(1,235)	(1,351)
Други административно-оперативни разходи	26	(5,500)	(5,368)
Административно - оперативни разходи		(14,827)	(13,742)
Печалба преди данъци		8,087	2,412
(Разход за)/икономия от данък върху печалбата	27	(560)	21
ПЕЧАБА ЗА ГОДИНАТА		7,527	2,433
ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД			
Компоненти, които подлежат на рекласификация в печалбата или загубата			
Нетна печалба/(загуба) от преценка на дългови инструменти по справедлива стойност през ДВД		1,098	(2,660)
Компоненти, които не подлежат на рекласификация в печалбата или загубата			
Нетна печалба от преценка на капиталови инструменти по справедлива стойност през ДВД		-	88
Друг всеобхватен доход за годината		1,098	(2,572)
ОБЩО ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД ЗА ГОДИНАТА		8,625	(139)

Пояснителните приложения от 1 до 34 са неразделна част от годишния финансов отчет.

Годишният финансов отчет на страници от 1 до 66 е одобрен за издаване от Управителния съвет на Токуда Банк АД и е подписан на 14 май 2024 година от:

 Анна Цанкова-Банчева
 Член на УС
 Изпълнителен директор

 Димитър Вучев
 Председател на УС
 Изпълнителен директор

 Светлин Тодоров
 Финансов директор

 14/05/2024

 14/05/2024

ТОКУДА БАНК АД
ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ
за годината, завършваща на 31 декември 2023 година

(всички суми са посочени в хиляди лева)	Приложения	Основен акционерен капитал	Законови и други резерви	Резерв от финансови активи по справедлива стойност през ДВД	Нагрупани загуби	Общо
Салдо към 1 януари 2022 година		68,000	2,952	350	(29,833)	41,469
Нетна печалба за годината		-	-	-	2,433	2,433
Друг всеобхватен доход за годината		-	-	(2,572)	-	(2,572)
Общ всеобхватен доход за годината		-	-	(2,572)	2,433	(139)
Салдо към 31 декември 2022 година		68,000	2,952	(2,222)	(27,400)	41,330
Разпределение на печалбата за резерви		-	2,433	-	(2,433)	-
Нетна печалба за годината		-	-	-	7,527	7,527
Друг всеобхватен доход за годината		-	-	1,098	-	1,098
Общ всеобхватен доход за годината		-	-	1,098	7,527	8,625
Салдо към 31 декември 2023 година	19	68,000	5,385	(1,124)	(22,306)	49,955

Пояснителните приложения от 1 до 34 са неразделна част от годишния финансов отчет.

Годишният финансов отчет на страници от 1 до 66 е одобрен за издаване от Управителния съвет на Токуда Банк АД и е подписан на 14 май 2024 година от:

Анна Цанкова-Бонева
Член на УС
Изпълнителен директор

Димитър Вучев
Председател на УС
Изпълнителен директор

Светлин Тодоров
Финансов директор

14/05/2024

14/05/2024 г.

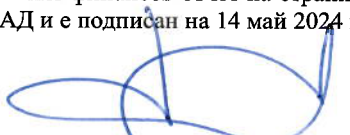
ТОКУДА БАНК АД
ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ
за годината, завършваща на 31 декември 2023 година

(всички суми са посочени в хиляди лева)

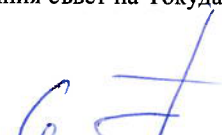
	Приложения	2023	2022
Парични потоци от оперативна дейност			
Печалба преди данъци		8,087	2,412
<i>Корекции от непарични операции</i>			
Амортизация		1,235	1,351
Обезценки и провизии за загуби		2,304	709
Нетен лихвен доход		(18,263)	(9,837)
Приходи от дивиденди		(36)	(28)
Нетен резултат от отписване на имоти и оборудване и нематериални активи		1	(12)
Печалба от продажба на инвестиционни имоти		(368)	(247)
Други непарични суми, отчетени в печалбата и загубата		1,067	75
		<u>(5,973)</u>	<u>(5,577)</u>
Получени приходи от лихви		16,523	11,311
Платени разходи за лихви		(1,006)	(1,144)
Получени приходи от дивиденди		36	28
Платени данъци		(380)	-
<i>Парични потоци от оперативна дейност преди промените в оперативните активи и пасиви</i>		<u>9,200</u>	<u>4,618</u>
(Увеличение)/намаление на финансовите активи по справедлива стойност през ПЗ		(66)	2,641
Намаление на финансови активи по справедлива стойност през ДВД		7,112	3,591
Увеличение на кредити и вземания от клиенти		(1,108)	(16,114)
Намаление на нетекущи активи, държани за продажба		-	799
Намаление на други активи		1,387	869
Намаление на депозитите от банки		(1)	(16)
Увеличение на депозитите от клиенти		16,366	31,429
(Намаление)/увеличение на други пасиви		(503)	393
		<u>23,187</u>	<u>23,592</u>
Нетни парични потоци от оперативна дейност			
Парични потоци от инвестиционна дейност			
Плащания за придобиване на дългови инструменти по амортизирана стойност		(207,498)	(54,778)
Постъпления от падежиране на дългови инструменти по амортизирана стойност		210,381	9,779
Плащания за придобиване на имоти и оборудване		(225)	(169)
Постъпления от продажба на имоти и оборудване		1	20
Постъпления от продажба на инвестиционни имоти		3,162	436
Плащания за придобиване на нематериални активи		(226)	(38)
		<u>5,595</u>	<u>(44,750)</u>
Нетни парични потоци от/(използвани в) инвестиционна дейност			
Парични потоци от финансова дейност			
Плащания по договори за лизинг	17	(856)	(908)
		<u>(856)</u>	<u>(908)</u>
Нетни парични потоци използвани във финансова дейност			
Нетно увеличение/(намаление) на паричните средства и паричните еквиваленти		37,126	(17,448)
Парични средства и парични еквиваленти в началото на годината		103,012	120,460
Парични средства и парични еквиваленти в края на годината	29	<u>140,138</u>	<u>103,012</u>

Пояснителните приложения от 1 до 34 са неразделна част от годишния финансов отчет.

Годишният финансов отчет на страници от 1 до 66 е одобрен за издаване от Управителния съвет на Токуда Банк АД и е подписан на 14 май 2024 година от:

 Анна Цанкова-Бонева
 Член на УС
 Изпълнителен директор

 Димитър Вучев
 Председател на УС
 Изпълнителен директор

 Светлин Тодоров
 Финансов директор

14/05/2024

14/05/2024

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

1. КОРПОРАТИВНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА БАНКАТА

1.1. Учредяване

Токуда Банк АД („Банката“), ЕИК 813155318 е създадена в България на 27 декември 1994 г. като акционерно дружество. Адресът на управление на Банката е: ул. "Георг Вашингтон" № 21, гр. София.

1.2. Собственост

Към 31 декември 2023 г. емитираният капитал на Банката е 68,000,000 (шестдесет и осем милиона) лева, състоящ се от 6,800,000 (шест милиона и осемстотин хиляди) броя поименни акции с право на глас, с номинална стойност 10 (десет) лева за една акция.

Към 31 декември 2023 г. основният акционер на Банката е Токушкай Инкорпорейтид, притежаващ 99.94% от капитала на Банката.

1.3. Предмет на дейност

Банката притежава лиценз за банкова дейност, издаден от Българска народна банка (БНБ, Централната банка) и може да осъществява всички банкови операции, разрешени от българското законодателство.

Дейността на Банката през 2023 г. и 2022 г. основно е свързана с осигуряването на банкови услуги по отпускане на заеми на частни фирми, привличане на депозити от клиенти, обслужване на разплащания на клиенти в страната и в чужбина, сделки с ценни книжа и други финансови услуги в България.

1.4. Структура и управление

Структурата на управление на Банката е двустепенна и се състои от Управителен и Надзорен съвет.

Към 31 декември 2023 г. ръководството на Банката, в лицето на Управителния съвет (УС) се състои от четирима членове, а именно: Димитър Вучев, Анна Цанкова-Бонева, Годорина Докторова и Савка Йондова. Всички членове на УС са и изпълнителни директори.

Към 31 декември 2023 г. лицата, натоварени с общо управление на Банката, в лицето на Надзорния съвет (НС) са: Артър Сърн – председател на НС, Томас Майкъл Хигинс - член на НС и Крис Матлан - член на НС.

Съгласно изискванията на Закона за кредитните институции, разпоредбите на Устава и съдебната регистрация на Банката, тя се представлява винаги заедно от двама от изпълнителните директори.

В Банката функционира одитен комитет, който наблюдава работата на външните й одитори, дейността на вътрешния одит, управлението на риска и счетоводната дейност и финансовата отчетност. Одитният Комитет има следния състав: Венета Илиева - председател, Румяна Асенова – член, Виолета Милушева - член.

Банката осъществява дейността си през 2023 г. чрез Централа и 17 офиса и изнесени работни места (2022 г.: 17). Към 31 декември 2023 г. в Банката работят 194 служители (2022 г.: 206).

1.5. Правна среда

Дейността на Банката се регулира от Закона за кредитните институции и подзаконовите актове, свързани с него, като БНБ осъществява надзор и контролира спазването на банковото законодателство.

1.6. Основни показатели на стопанската среда

Основните показатели на стопанската среда, които оказват влияние върху дейността на Банката, за периода 2019 – 2023 г. са представени в таблицата по-долу:

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

Показател	2019	2020	2021	2022	2023
БВП в млн. лева*	120,342	120,492	138,979	167,809	182,950
Реален растеж на БВП **	4.0 %	- 4.0 %	7.7 %	3.9 %	1.9 %
Инфлация в края на годината (ХИПЦ) ***	3.1 %	0.0 %	6.6 %	14.3 %	5.0 %
Среден валутен курс на щатския долар за годината	1.75	1.72	1.65	1.86	1.81
Валутен курс на щатския долар в края на годината	1.74	1.59	1.73	1.83	1.77
Основен лихвен процент в края на годината****	0.00	0.00	0.00	1.30	3.80
Безработица (в края на годината) *****	5.9 %	6.7 %	4.8 %	5.4 %	5.6 %
Кредитен рейтинг на Р.България по Standard&Poors (дългосрочен)	BBB	BBB	BBB	BBB	BBB
Кредитен рейтинг на Р България по Moody's (дългосрочен)	Baa2	Baa1	Baa1	Baa1	Baa1
Кредитен рейтинг на Р България по Fitch (дългосрочен)	BBB	BBB	BBB	BBB	BBB
Кредитен рейтинг на Р България по Score Ratings (дългосрочен)	BBB	BBB	BBB+	BBB+	BBB+

* Предварителни данни на БНБ за 2023г. към 23.02.2024 г.

** Предварителни данни на БНБ за 2023г. към декември 2023 г.

*** Предварителни данни на НСИ за 2023г. към 15.02.2024г.

**** Предварителни данни на БНБ за 2023г. към 23.02.2024г.

***** Предварителни данни на БНБ за 2023г. към 23.02.2024г.

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

2.1. Общи положения

Настоящият годишен финансов отчет е изготвен за общо предназначение и е за годината, приключваща на 31 декември 2023 г.

Функционалната валута и отчетната валута на представяне във финансовия отчет на Банката е българският лев.

Данните във финансовия отчет са представени в хиляди български лева (хил. лв.), освен ако нещо друго изрично не е указано.

2.2. Счетоводна конвенция

Финансовият отчет на Токуда банк АД е изготвен в съответствие с всички Международни стандарти за финансови отчети (МСФО), които се състоят от: стандарти за финансови отчети и от тълкувания на Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО), одобрени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС), и Международните счетоводни стандарти и тълкуванията на Постоянния комитет за разясняване (ПКР), одобрени от Комитета по Международни счетоводни стандарти (КМСС), които ефективно са в сила на 1 януари 2023 г., и които са приети от Комисията на Европейския съюз. МСФО, приети от ЕС, е общоприетото наименование на рамката с общо предназначение-счетоводна база, еквивалентна на рамката, въведена с дефиницията съгласно § 1, т. 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството под наименованието „Международни счетоводни стандарти” (МСС).

За текущата финансова година Банката е приела всички нови и/или ревизирани стандарти и тълкувания, издадени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС) и респ. от Комитета за разяснения на МСФО, които са били уместни за нейната дейност.

2.2.1. Първоначално прилагане на нови изменения към съществуващи стандарти и разяснения, влезли в сила през текущия отчетен период

Следните изменения на съществуващи стандарти, издадени от Съвета за международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от ЕС, са влезли в сила за текущия отчетен период:

- Изменения в МСС 1 Представяне на финансови отчети и МСФО практическо разяснение 2 Оповестяване на счетоводна политика прието от ЕС на 2 март 2022 г. (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023 г.);
- Изменение на МСС 8 Счетоводна политика, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки: Дефиниция за счетоводни приблизителни оценки, прието от ЕС на 2 март 2022 г. (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023 г.);
- МСФО 17 Застрахователни договори, включително Изменение на МСФО 17, приети от ЕС на 19

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

- ноември 2021 г. (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023 г.);
- Изменение на МСС 12 Данъци върху дохода Отсрочен данък, свързан с активи и пасиви, възникващи при еднократни транзакции, прието от ЕС на 11 август 2022 г. (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023 г.);
- Изменение на МСФО 17 Застрахователни договори: Първоначално прилагане на МСФО 17 и МСФО 9 – сравнителна информация, прието от ЕС на 8 септември 2022 г. (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023 г.);
- Изменения в МСС 12 Данъци върху дохода: Международна данъчна реформа – примерни правила от втори стълб, приети от ЕС на 8 ноември 2023 г. (влизат в сила незабавно, като оповестяванията са задължителни за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023 г.).

Измененията в МСС 1 Представяне на финансови отчети и МСФО практическо разяснение 2 Оповестяване на счетоводна политика предоставят насоки за прилагането на преценки за същественост към оповестяванията на счетоводната политика. По-конкретно, измененията на МСС 1 заменят изискването за оповестяване на съществена счетоводна политика с изискване за оповестяване на съществена информация относно счетоводната политика. Освен това, в МСФО практическо разяснение 2 са добавени насоки и илюстративни примери, които да подпомогнат прилагането на концепцията за същественост, когато се правят преценки относно оповестяванията на счетоводната политика. В резултат на тези изменения Банката е преразгледала оповестяванията на счетоводната политика, но измененията не са повлияли върху оценяването, признаването и представянето на сумите във финансовия отчет.

Измененията в МСС 12 произтичат от правилата от втори стълб, издадени от Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) за въвеждане на национални допълнителни данъци („данъци върху дохода от втори стълб“), чрез които да се постигне глобално минимално корпоративно облагане в размер на 15%. Банката е оповестила експозицията си към данъци върху дохода от втори стълб в Приложение 20. В допълнение, в настоящия финансов отчет Банката е приложила изключението за признаването на отсрочени данъчни активи и пасиви, свързани с данъците върху дохода от втори стълб и за оповестяването на информация за тях.

Приемането на останалите изменения на съществуващите стандарти не е довело до съществени промени във финансовия отчет на Банката.

2.2.2. *Изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС и приети от ЕС, които все още не са влезли в сила*

Към датата на одобряване на настоящия индивидуален финансов отчет следните нови стандарти, издадени от СМСС и приети от ЕС, все още не са влезли в сила:

- Изменения в МСФО 16 Лизинг: Лизингово задължение при продажба и обратен лизинг, прието от ЕС на 20 ноември 2023 г. (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2024 г.);
- Изменения на МСС 1 Представяне на финансови отчети: Класификация на задълженията като текущи и нетекущи, прието от ЕС на 19 декември 2023 г. (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2024 г.).

2.2.3. *Нови стандарти и разяснения, издадени от СМСС, които все още не са приети от ЕС*

Понастоящем МСФО, приети от ЕС не се различават съществено от тези, приети от СМСС, с изключение на следните нови стандарти, изменения на съществуващи стандарти и нови разяснения, които все още не са приети от ЕС към датата на одобряване на настоящия индивидуален финансов отчет:

- Изменения в МСС 7 Отчет за паричните потоци и МСФО 7 Финансови инструменти: Оповестяване - Споразумения за финансиране на доставчици (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2024 г.);
- Изменения в МСС 21 Ефекти от промените в обменните курсове: Липса на обменност (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2025 г.).
- Изменение на МСФО 10 Консолидирани финансови отчети и МСС 28 Инвестиции в асоциирани предприятия и съвместни предприятия: Продажба или вноска на активи между инвеститор и негово асоциирано или съвместно предприятие (датата на влизане в сила е отложена за неопределено време).

Банката очаква приемането на тези стандарти и изменения в съществуващи стандарти да не окаже съществен ефект върху финансовия отчет на Банката в периода на първоначалното им прилагане.

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

Отчитането на хеджирането, отнасящо се до портфейли от финансови активи и пасиви, чиито принципи не са приети от ЕС, е все още нерегулирано.

Според преценката на Банката прилагането на отчитане на хеджирането за портфейли от финансови активи и пасиви съгласно МСС 39: *Финансови инструменти: Признаване и оценяване*, няма да окаже съществен ефект върху финансовия отчет, ако се приложи към отчетната дата.

2.3. База за оценяване

Годишният финансов отчет на Банката е изготвен на база историческата цена с изключение на финансовите активи за търгуване, финансовите активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход и инвестиционните имоти, които са оценени по справедлива стойност.

2.4. Действащо предприятие

Финансовият отчет на Банката е изготвен при спазване на принципа за действащо предприятие. Въпреки отчетената печалба за 2023 г. и 2022 г. в резултат от операциите на Банката от предходни периоди са налице и натрупани загуби. Тези обстоятелства изискват преценка относно техния ефект върху дейността на банката като действащо предприятие, респективно доколко тя би могла напълно да реализира своите активи поне по тяхната балансова стойност и да уреди изцяло своите пасиви по тяхната балансова стойност. Ръководството, както всяка година, е анализирано и направило оценка за развитието и съответно, възможностите и способността на Банката да продължи да функционира в нормалните си обеми и структура и в бъдеще. В тази връзка и с предприятиите от ръководството на Банката действия за укрепване на позициите на Банката чрез оптимизиране на банковите продукти и услуги и тяхната рентабилност, подобряване на структурата и качеството на активите и разходите, са създадени условия за генериране на доходи, стабилизиране на доходността и компенсирание на част от натрупаните загуби. Целите, на които се базират тези действия, както и плановете за развитието на Банката са:

- подобряване на структурата на активите и пасивите чрез:
 - годишен ръст на кредитния портфейл с устойчиви темпове (9% за 2022 г. и 0.5% за 2023 г.);
 - намаляване на дела на необслужваните кредити до нива средни и по-ниски от тези на банковата система (устойчив темп на спад от ниво на NPL 9.5% в края на 2022 г. на 8% в края на 2023 г.);
 - намаляване дела на придобитите активи (устойчив темп на спад от 5.2% за 2022 г. на 3.7% за 2023 г.);
 - контролиран размер на клиентските депозити и разходите за ресурс при запазване на стабилно финансиране (нарастването на депозитите от клиенти е 8.2% за 2022 г. и 3.9% за 2023 г. при контролиран разход за ресурс от 551 хил. лв. за 2022 г. и 637 хил. лв. за 2023 г.);
- постепенно увеличаване на средната доходност от работещия портфейл (от 4.9% през 2022 г. достига до 6.3% за 2023 г.);
- ограничаване на разходите за обезценка на кредитите и вземания от клиенти посредством подобряване на качеството на новоотпуснатите кредити;
- ръст в приходите от такси и комисиони (от 4,926 хил. лв. през 2022 г. достига 5,486 хил. лв. през 2023 г.);
- стриктен контрол на оперативните разходи;
- оптимизиране на офисната мрежа – в изпълнение на тази цел през 2022 г. са закрити офисите „Сливен“, „Хасково“ и „Хемус“ - София, като целият процес по оптимизация е проведен без отлив на клиенти;
- активен маркетинг на продуктите на Банката;

подобряване на качеството и ефективността на обслужване чрез повишаване квалификацията на служителите (през 2023 г. през различни форми на обучение за преминали 60 служители, 35 от ЦУ и 25 от офисите).

Банката покрива регулаторните изисквания, включително за капиталовата адекватност и минимално изискване за собствен капитал и приемливи задължения.

На база гореописаното ръководството е оценило и заключило, че към 31 декември 2023 г. Банката продължава да има потенциал и условия да изпълнява дейността си като действащо предприятие. Допълнително, тя е обект и на текущо наблюдение и регулация от БНБ по отношение на всички нейни лицензирани дейности, финансов статус и стабилитет.

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА

3.1. Приблизителни счетоводни оценки

Изготвянето на финансов отчет, съгласно Международните стандарти за финансови отчети изисква ръководството на Банката да направи най-добри приблизителни оценки, начисления и разумно обосновани предположения, които оказват ефект върху отчетните стойности на активите и пасивите, на приходите и разходите и на оповестяването на условни вземания и задължения. Тези приблизителни оценки, начисления и предположения се основават на наличната информация към датата на изготвяне на финансовия отчет, поради което бъдещите фактически резултати на Банката е възможно да се различават от тях..

Обектите, които предполагат по-висока степен на субективна преценка или сложност, или където предположенията и приблизителните счетоводни оценки са съществени за настоящия финансов отчет са следните:

3.1.1. *Определяне на очаквани кредитни загуби за финансови активи с нисък кредитен риск*

За инструменти с нисък кредитен риск се приемат такива, за които рискът от неизпълнение е нисък, способността на контрагента да изпълнява договорните си задължения в краткосрочен план е стабилна, негативни промени в дългосрочен план на икономическите условия е малко вероятно да променят способността за изплащане на задълженията. За краткосрочните вземания от банки и дълговите инструменти, отчитани по справедлива стойност в ДВД (те са основно държавни ценни книжа), Банката приема, че вероятността от настъпване на неизпълнение е малко вероятна, поради което определя за тях 12 месечни кредитни загуби. В случай, че в последващи отчетни периоди критериите за нисък кредитен риск престанат да бъдат изпълнени, Банката извършва анализ по отношение на промяната в кредитния риск спрямо първоначалното признаване, за да прецени необходимостта от определяне на коректив за загуби за целия срок на инструмента. Определянето на инструментите като такива с нисък кредитен риск изисква преценка. При формирането на тази преценка, Банката използва цялата разумна и аргументирана информация, която е достъпна без извършване на излишни разходи или усилия. (Приложение 31.2).

3.1.2. *Определяне на очаквани кредитни загуби от кредити и вземания от клиенти*

При определяне на очакваните кредитни загуби от кредити и вземания от клиенти Банката прилага общия подход на МСФО 9 на база вътрешно разработени политики, правила, модели и техники за изчисление. Банката класифицира финансовите си активи в три рискови фази в зависимост от промените в кредитния риск след първоначалното признаване на актива и съответно оценява очакваните кредитни загуби на база 12-месечната вероятност от неизпълнение, ако няма промяна на кредитното качество (Фаза1) и на база на вероятността от неизпълнение за целия срок на инструмента (Фаза2 и Фаза3), при наличие на значително увеличение на кредитния риск. При определяне доколко значително е увеличен кредитният риск спрямо първоначалното признаване на актива Банката използва цялата разумна и аргументирана информация, която е достъпна без извършване на излишни разходи или усилия.

Загубата при неизпълнение е преценка за вредите, които би претърпяла Банката при настъпване на събитие по неизпълнение и се базира на разликата между договорните парични потоци и паричните потоци, които Банката очаква реално да получи, включително от обезпечения и други кредитни улеснения. Съществена преценка е необходима при определянето на времето и размера на очакваните парични потоци, включително при определяне на стойността на обезпечението – период на реализация, разходи за реализация и очакван диапазон на продажна цена. Ръководството използва преценки, базирани на исторически опит от загуби за активи, на които е присъщ кредитен риск и обективни обстоятелства за обезценка. Този процес изисква допускания, свързани с очакваните бъдещи парични потоци, стойност на обезпеченията, очакван период на реализация на обезпеченията, очаквана стойност на изменение на цените на недвижимите имоти през периода на продажба, отбив в зависимост от типа на имота.

При определяне размера на очакваните кредитни загуби Банката използва прогнозна информация относно очакваните промени в бъдеще на определени икономически условия и показатели и предположения как промените в тези показатели биха повлияли върху вероятността от неизпълнение. Банката е разработила вътрешни модели за определяне на вероятността от неизпълнение по кредити, базирани основно на историческа информация, за период за който такава е налична. Оценката за корелацията между историческите проценти на допуснато неизпълнение и прогнозните икономически показатели представлява съществена приблизителна оценка. Приложение 31.2 описва процеса, прилаган от Банката за управление на кредитния риск и определяне на очакваните кредитни загуби за кредити и вземания от клиенти.

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

3.1.3. *Определяне на справедлива стойност на финансовите инструменти*

Когато справедливите стойности на финансовите активи и пасиви в отчета за финансовото състояние, не могат да бъдат получени от активни пазари, те се определят с помощта на различни техники за оценяване, които включват използването на математически модели. Базовите данни за тези модели са извлечени от индикатори, които се наблюдават на финансовите пазари, където това е възможно, в противен случай се правят допускания за установяване на справедливи стойности (Приложение 31.5).

3.1.4. *Признаване на данъчни активи*

При признаването на отсрочените данъчни активи от ръководството на Банката е оценявана вероятността отделните намаляеми временни разлики да имат обратно проявление в бъдеще и възможностите на Банката да генерира в перспектива достатъчно данъчни печалби за тяхното компенсиране срещу тези печалби. В резултат на този анализ то е взело решение да не признава активи по отсрочени данъци, с изключение на данъчните активи описани в Приложение 13.

3.1.5. *Класификация и оценка на придобитите активи от обезпечения*

Придобитите активи, които преди придобиването са обезпечавали предоставени кредити са класифицирани от Банката като нетекущи активи, държани за продажба, инвестиционни имоти или други активи, придобити от обезпечения. При първоначалното придобиване на тези активи, ръководството на Банката прави преценка относно тяхната класификация на база намеренията и възможностите за тяхното бъдещо ползване и/или реализация. Ръководството преразглежда ежегодно към датата на изготвяне на годишния финансов отчет своите допускания и преценки на база съществуващите обстоятелства и при необходимост активите се прекласифицират. Според приетата счетоводна политика на Банката, активите които са класифицирани като нетекущи активи, държани за продажба или като други активи, придобити от обезпечения се оценяват последващо по по-ниската от балансовата им стойност и тяхната справедлива стойност, намалена с разходите за продажба. За определяне на справедливата стойност на нетекущите активи, държани за продажба и другите активи, придобити от обезпечения, Банката ползва оценки от независими външни оценители. Придобитите активи, които са класифицирани като инвестиционни имоти се оценяват последващо по справедлива стойност, като за определянето ѝ Банката използва оценки на независими външни оценители, притежаващи подходяща професионална квалификация и необходимия опит за оценка на аналогични активи. Приложението на оценъчните подходи и техники, както и използваните входящи данни за всеки случай на измерване на справедлива стойност, са обект на задължително обсъждане и координиране между външните експерт-оценители и специалисти по оценките на Банката, както и приемането на издаваните оценителски доклади – особено по отношение на съществените предположения и крайните заключения (Приложение 31.5).

3.1.6. *Лизинг*

Определяне дали даден договор съдържа лизинг или лизингови елементи

При идентифициране и класифициране на лизинг или на лизингов елемент в даден договор, Банката преценява дали договърът съдържа идентифициран актив и дали по силата на него се прехвърля правото на контрол над използването на същия актив за съответния по договора срок.

Банката като лизингодател

Банката е предоставила на лизинг част от инвестиционните си имоти и от активите, придобити от обезпечения. В качеството си на лизингодател, въз основа на условията на лизинговите договори, Банката е определила, че запазва всички съществени рискове и ползи от собствеността върху тези имоти и че срокът на лизинга не обхваща голяма част от икономическия живот на имота, поради което ги отчита счетоводно като оперативен лизинг.

Банката като лизингополучател

Банката е идентифицирала договорите за наети от нея офисни помещения като съдържащи елементи на лизинг. Банката получава всички икономически изгоди от ползването на помещенията и определя начина, времето, мястото и степента на експлоатация на офисите.

Определяне на срока на лизингови договори с опции за подновяване и прекратяване - като лизингополучател
Банката определя срока на лизинга като неотменимий период на лизинга, заедно с а) периодите, по отношение, на които съществува опция за удължаване на лизинговия договор, ако е достатъчно сигурна, че Банката ще упражни тази опция и б) периодите, по отношение, на които съществува опция за прекратяване на лизинговия

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

договор, ако е достатъчно сигурна, че Банката няма да упражни тази опция.

При определянето на срока на лизинговите договори, ръководството на Банката взема предвид всички факти и обстоятелства, които създават икономически стимули за упражняване на опция за удължаване или за не упражняване на опция за прекратяване като значителни подобрения на основния актив, разходи, свързани с прекратяване на лизинговия договор като разходи за договаряне, преместване и определяне на друг актив, съответстващ на нуждите на Банката, значението на основния актив за дейността на дружеството. Опциите за удължаване (или периодите, след опцията за прекратяване) се включват в срока на лизинга само, ако е достатъчно сигурно да бъдат удължени (или да не бъдат прекратени). Оценката на опциите се преразглежда, ако настъпи съществено събитие или съществена промяна в обстоятелствата, които да са под дискрецията на Банката и същевременно да окажат влияние върху оценката.

След датата на стартиране на лизинга Банката прави повторна оценка на срока на договора, при настъпване на важно събитие или съществено изменение в обстоятелствата, което е под нейния контрол и засяга това доколкото е достатъчно сигурно, че Банката ще упражни опция, която не е била отразена при определяне на срока или няма да упражни опция, която преди това е била отразена при определяне на срока на договора.

Опциите за прекратяване на договора са включени като част от срока на лизинга, когато Банката притежава разумна степен на сигурност, че няма да упражнява тези опции.

Определяне на диференциален лихвен процент на договори за лизинг, в които Банката е лизингополучател
В случаите, в които Банката е лизингополучател и не може непосредствено от договорите да определи лихвения процент, необходим й за дисконтиране на задълженията по лизинг, тя използва диференциалния лихвен процент, който би плащала в случай, че заеме финансови средства, необходими за получаването на актив със сходна стойност на актива с право на ползване, за сходен период от време, при сходно обезпечение и в сходна икономическа среда.

Преглед за индикатори за обезценка на активите „право на ползване“

Към датата на всеки отчет ръководството на Банката извършва преглед за обезценка на активите с право на ползване. Ако са налице индикатори, че приблизително определената възстановима стойност е по-ниска от тяхната балансова стойност то последната се изписва до възстановимата стойност на активите.

Банката е направила преглед и е установила, че няма налице индикатори за обезценка към 31 декември 2023 г.

3.2. Финансови инструменти

3.2.1. Финансови активи

3.2.1.1. Признаване на финансови активи

Обичайно Банката признава в отчета за финансовото състояние финансовите активи на “датата на търгуване” – датата, на която се е обвързала да закупи съответните финансови активи. Това включва сделките по регулирана рамка – покупки и продажби на финансови активи, които предполагат уреждането на сделката и прехвърлянето на активите да става по общоприет начин, установен законово или като конвенция на съответния пазар. Кредитите и вземанията от клиенти се признават при прехвърляне на средствата по сметката на клиента. Съответно, Банката признава задължение към клиенти при постъпване на средства в Банката.

3.2.1.2. Първоначална оценка на финансови активи

Всички финансови активи първоначално се оценяват по тяхната справедлива стойност плюс преките разходи по транзакцията, с изключение на финансовите активи по справедлива стойност през печалбата и загубата. Търговски и други вземания се оценяват по тяхната фактурна стойност (цена на сделката).

Когато справедливата стойност на финансовите инструменти при първоначалното признаване се различава от цената на сделката (операцията), тогава Банката признава разликата в текущата печалба или загуба при следните условия:

- ако справедливата стойност е определена чрез оценъчна техника базирана на данни, които са наблюдаеми за пазарните участници, разликата се признава още в ден 1 в текущата печалба или загуба;
- ако справедливата стойност е определена чрез оценъчна техника, базирана на данни, които не са

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

наблюдаеми, разликата не се признава в текущата печалба или загуба до момента, докато данните станат наблюдаеми или финансовият инструмент бъде изписан.

3.2.1.3. Класификация и последваща оценка на финансови активи

В зависимост от начина на последващо отчитане, Банката класифицира финансовите си активи в една от следните категории:

- финансови активи по амортизирана стойност;
- финансови активи по справедлива стойност през печалбата или загубата (ССПЗ/ПЗ);
- финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход (ССДВД/ДВД) с или без прекласификация в печалбата или загубата

Класификацията на финансовите активи се определя на базата на следните две условия:

- бизнес моделът на Банката за управление на финансовите активи;
- характеристиките на договорните парични потоци на финансовия актив (СПГЛ/SPPI).

При управлението на финансовите си активи Банката прилага следните бизнес модели:

- **Бизнес модел с цел събиране на договорни парични потоци** – в рамките на този бизнес модел, Банката държи съответните финансови инструменти до падеж с цел събиране на паричните потоци, определени в сключения договор с издателя на финансовия инструмент /длъжника/. Финансовите активи, държани в рамките на този бизнес модел, не са предмет на продажба, освен в единични случаи по изрично решение на ръководството на Банката. Бизнес моделът не се променя при реализиране на продажби на финансови активи или наличие на очаквания за продажби в бъдеще;
- **Бизнес модел с цел събиране на договорните парични потоци и продажба на финансовите активи** – в рамките на този бизнес модел, Банката държи съответните финансови инструменти с цел събиране на договорните парични потоци, но и с цел продажба на финансовите активи. В сравнение с бизнес модела, чиято цел държане на финансовите активи за събиране на договорни парични потоци, при този бизнес модел се наблюдава по-голяма честота и по-висока стойност на продажбите. Продажбите на финансови активи не са спорадични, а представляват основен фактор за постигане на целта на бизнес модела, но в същото време за тях няма определен праг за честота или стойност на продажбите.
- **Бизнес модел с цел продажба** – в рамките на този бизнес модел, Банката държи съответните финансови инструменти с цел търгуване; въпреки, че за срока на държане, Банката може да получава договорни плащания от различен характер от съответните финансови инструменти, крайната цел е постигане на положителен финансов резултат от разлики в цените на финансовите активи.

Установяването (тестването) на характеристиките и условията на договорните парични потоци (СПГЛ/SPPI) е вторият фактор при определяне класификацията на всеки финансов инструмент. Този процес представлява проверка на набор от избрани характеристики по отношение на очакваните договорни парични потоци по сделката, които имат ключово значение за финансовия инструмент. Целта е да се установят активите, за които договорните парични потоци съдържат единствено плащания по главница и лихва (СПГЛ/SPPI тест).

За целите на този тест главницата се определя като справедливата стойност на инструмента на датата на първоначалното му признаване и която може да се променя през периода на живота на инструмента. Също така най-същественният елемент на лихвата, който се изследва при теста е отчетеното в нея възнаграждение на стойността на парите във времето и кредитният риск. При оценките по реда на теста SPPI Банката прави редица допускания и преценки и взема предвид серия от фактори, особено променливостта на паричните потоци и рисковете на съответната експозиция.

Процесът по установяване на характеристиките на договорните парични потоци включва:

- определяне и групиране на съотносимите към съответния бизнес модел финансови активи;
- определяне на подпортфейли от инструменти, обхванати от стандартизирани продукти, за които наличната информация и/или прегледа на продуктите документи еднозначно показва съответствие с SPPI теста;
- за хомогенни портфейли SPPI тестът се базира на преглед на приложимите условия по вътрешни правила, общи условия и договори и/или извършване на експертна оценка;
- в останалите случаи SPPI тестът се извършва чрез индивидуален преглед характеристиките на ниво отделен договор.

Банката е определила следната периодичност за установяване и тестване на характеристиките на договорните

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

паричните потоци:

- при въвеждане на нови стандартизирани банкови продукти на ниво продуктова документация;
- при възникване на нов инструмент и/или продукт в случаите на специфични и отличаващи се условия от стандартно заложените във вътрешни правила, тарифа, общи условия и договори.

Финансови активи, оценявани по амортизирана стойност

Финансовите активи се оценяват по амортизирана стойност, ако са изпълнени следните две условия:

- активите се управляват в бизнес модел, чиято цел е събиране на договорните парични потоци;
- съгласно договорните условия на инструмента, на определени дати възникват парични потоци, които са единствено плащания по главница и лихва върху непогасената сума на главницата.

В тази категория Банката отчита парични средства и вземания от Централната банка, дългови ценни книжа, оценявани по амортизирана стойност, вземания от банки и от клиенти и други оперативни вземания. Амортизираната стойност е първоначалната стойност на инструмента, коригирана с погашенията по главницата и с натрупаната амортизация на разликата между първоначалната стойност и стойността на падеж при използването на метода на ефективния лихвен процент и намалена с коректив за начислени очаквани кредитни загуби. Лихвеният доход се измерва и признава на база метода на ефективната лихва и се представя в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на позицията „приходи от лихви“. При определяне на очакваните бъдещи парични потоци Банката взема предвид всички договорени условия по сделката, в това число премии, такси и други възнаграждения дължими от контрагента, които влияят пряко върху доходността от сделката и са неразделна част от ефективния лихвен процент.

Финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход (ССДВД/ДВД)

В тази категория Банката отчита дългови и капиталови ценни книжа.

Банката класифицира и последващо оценява дългови ценни книжа по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, ако са удовлетворени и следните две условия:

- активите се управляват в бизнес модел, чиято цел е както събиране на договорните парични потоци и продажбата на финансовите активи
- съгласно договорните условия на инструмента, на определени дати възникват парични потоци, които са единствено плащания по главница и лихва върху непогасената сума на главницата.

По отношение на дълговите ценни книжа по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, приходите от лихви, валутната преоценка и загубите от обезценка или тяхното възстановяване се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) и се изчисляват по същия начин както тези за финансовите активи, оценявани по амортизирана стойност. Нереализираните печалби и загуби, произтичащи от промени в справедливата стойност се признават директно в отделен компонент на собствения капитал в отчета за промените в собствения капитал („резерв от финансови активи по справедлива стойност през ДВД“) и другия всеобхватен доход. При отписване кумулативната промяна в справедливата стойност, призната в предходни периоди в собствения капитал, се прекласифицира в печалбата или загубата за годината.

Банката може да избере да класифицира неотменимо дадени капиталови ценни книжа като капиталови инструменти, определени по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, когато те не се държат с цел търгуване. Класификацията се определя на база индивидуален инструмент. Печалбите и загубите от тези финансови активи никога не се прекласифицират в печалбата или загубата. Дивидентите се признават като други приходи в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато правото върху плащането бъде установено. Капиталовите инструменти, определени като такива по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, не са обект на тест за обезценка.

Банката е избрала да класифицира в тази категория инвестициите си в капиталови инструменти, които има намерение да задържи дългосрочно.

Финансови активи, оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата (ССПЗ)

Финансовите активи по справедлива стойност в печалбата или загубата включват финансови активи, държани за търгуване и финансови активи, определени при първоначалното им признаване като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата или финансови активи, които задължително се изисква да бъдат оценявани по справедлива стойност. Финансовите активи се класифицират като държани за търгуване, ако са придобити с цел продажба или повторно придобиване в кратък срок. Деривативите, също се класифицират като държани за търгуване, освен ако не са определени като ефективни хеджингови инструменти. Финансови активи с парични потоци, които не представляват единствено плащания по главницата и лихвата, се класифицират и

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

оценяват по справедлива стойност в печалбата или загубата, независимо от бизнес модела.

Независимо от критериите за дълговите инструменти, които следва да бъдат класифицирани по амортизирана стойност или по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, както е описано по-горе, дълговите инструменти могат да бъдат определени като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата при първоначалното им признаване, ако така се елиминира или се намалява съществено счетоводното несъответствие. Финансовите активи по справедлива стойност в печалбата или загубата се представят в отчета за финансовото състояние по справедлива стойност, като нетните промени в справедливата стойност се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

3.2.1.4. Обезценка на финансови активи

Банката признава коректив за загуби от обезценка на финансови активи, като прилага т.н. модел на „очакваните кредитни загуби“ (ОКЗ), т.е. коректив за загуба се признава, независимо от това дали е настъпило конкретно събитие на загуба. Моделът се прилага при първоначалното признаване по отношение на всички дългови инструменти, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, включително вземания по договори за лизинг, кредитни ангажименти и финансови гаранции.

ОКЗ се базират на разликата между договорните парични потоци, дължими съгласно условията на договора, и всички парични потоци, които Банката очаква да получи, дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент. Очакваните парични потоци включват паричните потоци от продажбата на държаното обезпечение или други кредитни подобрения, които представляват неразделна част от условията на договора.

Когато след първоначалното признаване на актива не е настъпило съществено увеличение на кредитния риск, корективът за загуби се базира на очакваните кредитни загуби, които възникват в резултат на събития по неизпълнение възможни през следващите 12 месеца (12-месечни ОКЗ). За експозиции, за които е налице значително повишение на кредитния риск от първоначалното признаване, коректив за загуба се признава по отношение на кредитните загуби, очаквани през оставащия срок на експозицията, независимо от момента на възникване на неизпълнението (ОКЗ за целия срок на инструмента).

Изменението в коректива за загуби се отчита като резултат от обезценка в печалбата или загубата за периода. Когато в последващи периоди кредитното качество на финансовия актив се подобри, така че повече не е налице значително увеличение на кредитния риск спрямо първоначалното признаване на актива, активът се оценява отново на база на очакваните кредитни загуби за 12 месеца.

Допълнителна информация относно допусканията за определянето на ОКЗ е представена в Приложения 31.2 и 3.1

3.2.1.5. Прекласификация на финансови активи

При определени обстоятелства е възможно недеривативни финансови активи, отчитани по справедлива стойност да бъдат прекласифицирани като отчитани по амортизирана стойност и обратно. Такава прекласификация се допуска единствено и само при промяна на бизнес модела, в който се управляват съответните активи. Промяната на бизнес модела се определя от ръководството на Банката, в резултата на настъпили външни или вътрешни промени, които са съществени по отношение на оперативната дейност. Промяна може да настъпи и при реорганизация на дейността, вследствие на променени цели на бизнес модела. Промени в първоначалната класификация на финансовите активи се очаква да настъпи в относително редки и ограничени случаи.

Новото отчитане се прилага за бъдещи периоди, след датата на прекласификация, когато е бил променен бизнес моделът, без да се преизчисляват резултатите за предходни отчетни периоди. За дата на прекласификация се счита първият ден от първия отчетен период, следващ промяната на бизнес модела, в резултат на който е възникнала прекласификацията.

3.2.1.6. Отписване на финансови активи

Финансовите активи се отписват от отчета за финансовото състояние на Банката, когато: а) договорните права за получаване на парични средства (потоци) от тези активи са изтекли; или б) договорните права са прехвърлени от Банката или тя ги държи, но е поела задължение да прехвърли получените от нея парични потоци на трето лице без съществена забава (така нар. “pass-through” споразумение). Даден трансфер се счита, че води до отписване когато: а) Банката е прехвърлила по същество съществената част от рисковете и ползите

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

от актива на получателя, или б) тя нито е прехвърлила, нито е задържала съществена част от рисковете и ползите, но е прехвърлила контрола върху актива. Приема се, че Банката е прехвърлила контрола само ако получателът има практическата възможност да се разпорежда свободно и без всякакви ограничения и продава актива на трети несвързани лица.

Ако Банката продължава да държи съществената част от рисковете и ползите асоциирани със собствеността на даден трансфериран финансов актив или е запазила контрола, тя продължава да признава актива в отчета за финансовото състояние до степента, до която тя е въввлечена в инструмента, но признава и съответното асоциирано задължение (пасив) за получените средства. И двете, и активът и пасивът, се оценяват на база и метод, които да отразяват по най-адекватен начин правата и задълженията, които са останали за Банката. Ако продължаващото участие е под формата на гаранция върху прехвърления актив, то се оценява съгласно политиката за финансови гаранции, а ако е под формата на пут или кол опции – по тяхната справедлива стойност.

3.2.1.7. Модифициране поради съществена промяна в сроковете и условията

Банката модифицира финансовия актив, когато сроковете и условията са предоговорени до степен, при която може да се твърди, че на практика се касае за нов актив, а разликата се отчита като печалба или загуба от отписване, доколкото загубата от обезценка не е вече записана. Новосъздадените активи се класифицират като Фаза I за целите на изчисление на очаквана кредитна загуба (ECL). Когато модифицирането на финансов актив води до отписване на съществуващия финансов актив и последващо признаване на модифицирания финансов актив, модифицирания актив се счита за нов.

При оценката дали да се отпише даден актив, Банката отчита и следните допълнителни фактори: промяна във валутата на кредита, промяна в контрагента, дали промяната е такава, че инструментът вече няма да отговаря на критериите в SPPI теста (плащания по главница и лихва).

3.2.2. Финансови пасиви и инструменти на собствен капитал

Финансовите пасиви на Банката включват: задължения към банки и клиенти по привлечени депозити и други текущи задължения.

Банката класифицира своите задължения, дълговите инструменти и инструменти на собствен капитал или като финансови пасиви, или като собствен капитал в зависимост от същността и условията в договора със съответния контрагент относно тези инструменти. Банката определя класификацията на финансовите си пасиви в момента на тяхното възникване. Всички финансови пасиви, притежавани от Банката са класифицирани като финансови пасиви, последващо оценявани по амортизирана стойност.

Разликите, възникващи от промени в собствения кредитен риск за финансови инструменти, определени за отчитане по справедлива стойност в печалбата или загубата се отчитат в резерв от финансови активи, по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, без последващо рекласифициране в отчета за печалбата и загубата и другия всеобхватен доход.

Първоначално финансовите пасиви се признават в отчета за финансовото състояние по справедлива стойност, нетно от преките разходи по транзакцията, а последващо – по амортизирана стойност по метода на ефективната лихва.

Разходите за лихви се отчитат текущо в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) систематично за периода на инструмента.

Финансовите пасиви се отписват когато задължението по тях се уреди, отмени или насрещната страна загуби правото си на упражняване.

3.2.3. Нетирание на финансови активи и финансови пасиви

Финансовите активи и пасиви се нетират и нетната сума се отчита в отчета за финансовото състояние на Банката само в случаите, когато е налице законно основание признатите суми да се нетират, както и когато съществува намерението те да бъдат уредени на нетна база или реализирането на активите и уреждането на пасивите да бъде извършено едновременно.

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

3.2.4. Финансови гаранции и неусвоени ангажменти

Условните задължения са задължения възникнали в резултат на минали събития, съществуването на които може да се потвърди само от настъпването или ненастъпването на едно или повече несигурни бъдещи събития, които не могат да бъдат напълно контролирани от Банката или не е вероятно да се появи необходимост от изходящ поток от ресурси за погасяване на задължението. Банката предоставя в хода на обичайната си дейност банкови гаранции с характер на заместител на кредит, гаранции за добро изпълнение, тръжни, митнически гаранции, акредитиви на своите клиенти. Тя ги третира като условни ангажменти до настъпване на събитие, което води до възникване на реално задължение за нея да направи плащане към контрагент на нейния клиент, в чиято полза е издадена съответната гаранция. Такова събитие е предявяване към Банката за плащане на постия ангажмент.

Финансовите гаранции се признават първоначално по справедлива стойност, която представлява получената такса (премия). Последващо, задължението на Банката по всяка финансова гаранция се измерва по по-високата сума от двете: а) първоначално признатата стойност минус амортизираната част от нея, призната в печалбата или загубата и б) обезценката за очаквани кредитни загуби.

Нетният ефект от изменението на приблизителната оценка на очакваните кредитни загуби по предоставени финансови гаранции, акредитиви и неусвоени ангажменти се представя в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината). Таксата, събирана за издавани банкови гаранции се амортизира на линейна база за периода на гаранциите и се представя в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход към статията “приходи от такси и комисионни”.

Неусвоените кредитни ангажменти (улеснения) и акредитивите са ангажменти, при които за поет период от време, Банката се е задължила да осигури на своя клиент кредит по предварително договорени условия. Подобно както е при финансовите гаранции, провизиране по тях са прави когато е налице неотменим обременяващ договор за кредит в размер на обезценката за очаквани кредитни загуби.

Номиналната стойност на финансовите гаранции, неусвоените кредитни ангажменти (където кредитът е договорен на пазарни условия) и акредитивите не се признават в отчета за финансовото състояние. Тази стойност, заедно с признатите загуби се оповестява в приложенията към финансовия отчет (Приложение 31.2).

3.2.5. Вземания и задължения по споразумения с клауза за обратно изкупуване

Банката сключва сделки с ценни книжа за тяхната временна продажба с клауза за обратно изкупуване на бъдеща дата по определена цена.

Вземанията и задълженията по споразумения с клауза за обратно изкупуване се отчитат по цена на придобиване, която представлява пласираните/привлечените от Банката средства, обезпечени със стойността на ценните книжа, заедно с начислените до момента вземания/задължения за лихви по тях.

Продадените ценни книжа с клауза за обратно изкупуване не се отписват от отчета за финансовото състояние на Банката. Разликата между цената на продажбата и цената на обратното изкупуване се третира като лихва и се начислява пропорционално за срока на сделката.

3.3. Инвестиционни имоти

Инвестиционни имоти са тези имоти, за които Банката има намерение да реализира доходи от наеми или капиталови печалби от нарастване на стойността им или и двете.

Инвестиционните имоти се признават като актив, само когато е вероятно бъдещите икономически ползи, свързани с имота да бъдат получени от Банката и когато цената на придобиване може да бъде надеждно определена. Признаването се извършва обичайно от момента, в който всички ползи и рискове, свързани с актива са прехвърлени към Банката.

Инвестиционните имоти се оценяват първоначално по цена на придобиване, включително разходите по сделката. Текущите разходи, свързани с обслужването на актива не се включват в отчетната стойност, а се отчитат като разход за периода. Подобрения, направени след датата на първоначално признаване се включват в стойността на инвестиционния имот, доколкото отговарят на критериите за признаване на актив.

Банката използва модела на справедливата стойност за представяне на инвестиционните имоти.

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

Печалбите или загубите от промените в справедливата стойност на инвестиционните имоти се отчитат в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Инвестиционните имоти се отписват от отчета за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “инвестиционните имоти” се определят чрез сравняването на възнаграждението, на което Банката очаква да има право (приходите от продажбата) и балансовата стойност на актива към датата на която получателят получава контрол върху него.

3.4. Лизинг

На началната дата на лизинга, която е по-ранната от двете дати - датата на лизинговото споразумение или датата на ангажирането на страните с основните условия на лизинговия договор, Банката прави анализ и оценка дали даден договор представлява или съдържа елементи на лизинг. Даден договор представлява или съдържа лизинг, ако по силата на него се прехвърлят срещу възнаграждение правото на контрол над използването на даден актив за определен период от време.

Банката като лизингополучател

Прехвърляне на контрол върху използването на актива е налице, когато Банката в качеството ѝ на клиент едновременно получава:

- правото да ръководи използването на определения актив – да определя по какъв начин и с каква цел да използва актива през срока на ползването му
- правото да получи по същество пряко или не пряко всички икономически ползи от употребата на актива през срока на ползването му – чрез използване, държане или преотдаване на лизинг на актива

На началната дата на лизинговия договор, Банката признава актив с право на ползване и пасив в размер на задължението по лизинга. Активът с право на ползване първоначално се оценява по цена на придобиване. Цената на придобиване обхваща:

- размера на първоначалната оценка на пасива по лизинга;
- лизинговите плащания, извършени към или преди началната дата, минус получените стимули по лизинга;
- първоначалните преки разходи; и
- оценка на разходите, които Банката ще направи за демонтаж и преместване на основния актив или възстановяване на обекта.

След началната дата Банката прилага последваща оценка, прилагайки модела на цената на придобиване, като оценява актива с право на ползване по цена на придобиване намалена с всички натрупани амортизации и всички натрупани загуби от обезценка, и коригирана в съответствие с спрямо всяка преоценка на пасива по лизинга в резултат на последващи модификации.

Банката амортизира актива с право на ползване за по-краткия период от полезния живот и срока на лизинговия договор. Ако собствеността върху актива се прехвърля по силата на лизинговия договор до края на срока на договора, тя го амортизира за полезния му живот.

Активите с право на ползване се тестват за обезценка в съответствие с МСС 36 Обезценка на активи, като се прилага политика за определяне и отчитане на обезценката, аналогична на тази при имотите и оборудването (дълготрайните материални активи). Възстановимата стойност на активите с право на ползване е по-високата от двете: справедлива стойност без разходи за продажба или стойност при употреба. За определянето на стойността при употреба на активите бъдещите парични потоци се дисконтират до тяхната настояща стойност като се прилага дисконтова норма преди данъци, която отразява текущите пазарни условия и оценки на времевата стойност на парите и рисковете специфични за съответния актив. Загубите от обезценка се определят като разлика между възстановимата и балансовата стойност (когато възстановимата стойност е по-ниска от балансовата).

Активите с право на ползване са представят към статията „Имоти, оборудване и активи с право на ползване“ в отчета за финансовото състояние, а тяхната амортизация и загубите от обезценка – в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като разходи за амортизация.

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

На началната дата Банката оценява пасива по лизинга по настоящата стойност на лизинговите плащания, които не са изплатени към тази дата. Лизинговите плащания се дисконтират с лихвения процент, заложен в лизинговия договор. Ако този процент може да бъде непосредствено определен се използва диференциалния лихвен процент. За диференциалния лихвен процент Банката използва ефективния процент по лихвоносните привлечени средства за предходната календарна година. За 2023 г. диференциалният лихвен процент е в размер на 0.16% (2022 г.: 0.21%). Лизинговите задължения последващо се оценяват по метода на ефективната лихва. Балансовата стойност на задължението се преоценява, за да отрази всяка промяна по лизинга или по фиксираните плащания.

Банката определя срока на лизинговия договор като неотменим период на лизинга, заедно със: периодите, по отношение на които съществува опция за удължаване на лизинговия договор, ако е достатъчно сигурно, че Банката ще упражни тази опция; както и периодите, по отношение на които съществува опция за прекратяване на лизинговия договор, ако е достатъчно сигурно, че Банката ще упражни тази опция. Основа за оценка на срока на лизинга е срока на лизинга, заложен в договора и приетите стратегии, планове и намерения във връзка с всеки конкретен актив. Банката коригира срок на лизингов договор (независимо дали има опция за подновяване или не), при наличие на достатъчно сигурни обстоятелства и очаквания, които обуславят промяната на срока, заложен в договора за лизинг. Банката анализира всички фактори, които потвърждават възможността за подновяването или прекратяването на договора. Преглед за срока на лизинга се прави в края на всяка календарна година за всички лизингови договори или при промяна в неотменимния период на лизинга.

Банката е избрала да прилага изключението, което се предвижда в стандарта, да не признава активи с право на ползване и пасиви по лизинга по отношение на краткосрочни лизингови договори както и лизингови договори, основният актив по които е на стойност по малка от 5,000 долара. Банката признава свързаните с тях лизингови плащания като разход по линейния метод за срока на лизинговия договор или на друга систематична база. Активите, спрямо които е приложено горното изключение със срок до 12 месеца и/или на стойност по-малка от 5,000 долара представляват офис оборудване, наем на места за паркиране на автомобили, наем на площи за поставяне на АТМ терминалите на Банката и др.

Банката като лизингодател

Банката като лизингодател класифицира всеки от своите лизингови договори като договор за оперативен или договор за финансов лизинг.

Оперативен лизинг

Лизинг, при който наемодателят продължава да притежава съществената част от всички рискове и стопански изгоди от собствеността върху дадения актив, се класифицира като оперативен лизинг. Приходите от наем от оперативните лизинги се признават от Банката на линейна база за периода на лизинговия договор. Основният актив, предмет на лизинговия договор, остава и се представя в отчета за финансовото състояние на Банката.

Финансов лизинг

При отдаването на активи на финансов лизинг Банката признава и представя активите, държани по силата на договор за финансов лизинг, в своя отчет за финансовото състояние под формата на лизингово вземане, чиято стойност е равна на настоящата стойност на минималните лизингови плащания. Приходът от лизинг се признава за периода на лизинга, използвайки метода на нетните инвестиции (преди данъчно облагане), което отразява постоянен периодичен процент на възвращаемост. Вземания по споразумения за финансиране в договори за участие във финансов лизинг са включени в статията „Кредити и вземания от клиенти“ в отчета за финансовото състояние.

3.5. Имоти и оборудване и активи с право на ползване и нематериални активи

Имотите (земя и сгради) и оборудването са представени в отчета за финансовото състояние по цена на придобиване, намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка.

Цената на придобиване включва покупната цена и всички преки разходи за придобиването им.

Нематериалните активи се представят по цена на придобиване, намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка.

Банката е определила стойностен праг от 300 лв., под който придобитите активи независимо, че притежават характеристиката на дълготраен актив, се третират като текущ разход в момента на придобиването им.

Амортизацията на сградите и оборудването и нематериалните активи се начислява по линейния метод в

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

течение на очаквания полезен живот на съответните активи, при прилагането на следните годишни норми:

Сгради	2%
Оборудване	20%
Компютри	20%
Транспортни средства – автомобили	15%
Стопански инвентар	15%
Програмни продукти	15%
Подобрения на наети сгради	съобразно срока на договора

Определеният срок на годност се преглежда в края на всяка година и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използването на активите, същият се коригира проспективно.

Имотите и оборудването и нематериалните активи подлежат на периодична проверка за обезценка при наличие на индикатори за обезценка. В случаите, когато отчетната стойност на актива е по-висока от очакваната му възстановима стойност, активът се обезценява и Банката признава загуба от обезценка.

Имотите и оборудването и нематериалните активи се отписват от отчета за финансовото състояние когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат – при прехвърляне на контрола към получателя на актива.

Печалбите или загубите от продажба на дълготрайни активи се определят чрез сравняването на приходите от продажбата, определени по реда на МСФО 15, и балансовата стойност на актива в отчета за финансовото състояние към датата на продажбата. Печалбите и загубите от продажба се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Активите с право на ползване се представят заедно с имоти и оборудване в отчета за финансовото състояние като прилаганата за тях счетоводна политика е оповестена в Приложение 3.4.

3.6. Приходи от лихви и разходи за лихви

Приходите от лихви и разходите за лихви се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на база принципа на начисляване за всички лихвоносни финансови инструменти.

Приходите от лихви включват: лихви по дългови ценни книжа, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, лихви по предоставени депозити в други банки, лихви от финансови активи, държани за търгуване, лихви по предоставени кредити и вземания от клиенти, включително и такси и комисионни по предоставени кредити и вземания от клиенти (включително такива платени към посредници във връзка с отпускането на кредита), които са неразделна част от ефективния доход на финансовия инструмент.

Разходите за лихви включват: лихви по депозити от клиенти, както и лихви по финансови активи (текущи сметки в други банки) с отрицателна доходност.

В съответствие с МСФО 9 при признаването на приходите и разходите за лихви се използва методът на ефективния лихвен процент за всички финансови инструменти по амортизирана и по справедлива стойност.

Методът на ефективния лихвен процент представлява метод за определяне на амортизираната стойност на финансов инструмент и за разпределяне на прихода/разхода от него за определен период от време. Ефективният лихвен процент е лихвата, която точно дисконтира очакваните бъдещи парични постъпления или плащания (включително всички получени такси и други надбавки или отбиви) за очаквания живот на финансовия инструмент или, когато е подходящо за по-кратък период, до балансовата му стойност.

Лихвеният приход за финансови активи по амортизирана стойност се изчислява чрез прилагане на ефективния лихвен процент върху брутната стойност на финансовия актив, с изключение на активите във Фаза3, за които ефективният лихвен процент се прилага върху амортизираната (нетна балансова) стойност на финансовия актив.

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

3.7. Такси и комисиони

Приходи от такси и комисионни за извършване на банкови и небанкови услуги (основно по разплащателни операции в лева и чуждестранна валута и по откриване на акредитиви и издаване на банкови гаранции) се признават за периода или към момента на изпълнението съобразно условията за прехвърляне на контрола върху услугата.

Приходите от такси и комисионни по банкови гаранции се признават на системна база през периода на съществуване на експозицията, при осигуряване на съпоставимост с разходите за оказване на услугата.

Разходите за такси и комисионни свързани с обслужването на ностро сметки и други сметки при банки се признават обичайно към момента на извършването/консумирането от на услугата, за която се отнасят, освен ако не се консумират за определен период – тогава се признават за периода на систематична база.

3.8. Операции в чуждестранна валута

Сделки, осъществени в чуждестранни валути, са трансформирани в лева по курсовете на БНБ за деня на сделката. Вземанията и задълженията в чуждестранна валута се преоценяват ежедневно. В края на годината са преоценени в левова равностойност по заключителните обменни курсове на БНБ.

От 1999 г. българският лев е обвързан с еврото, официална валута на Европейския съюз, в съотношение 1 евро за 1.95583 лева.

Нетните печалби или загуби от промяната на валутните курсове, възникнали от преоценката на парични средства и еквиваленти, кредити и вземания, инвестиции в ценни книжа, задължения по депозити и други задължения и от сделки с чуждестранна валута, са отчетени в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в момента, в който са възникнали.

3.9. Доходи на персонала

Доходите на персонала представляват всички форми на възнаграждение, предоставени от Банката в замяна на положения труд.

Краткосрочните доходи на персонала включват:

- основно възнаграждение за отработено време;
- възнаграждение над основното възнаграждение, определено според прилаганите системи за заплащане на труда;
- допълнително възнаграждение за продължителна работа, извънреден труд и вътрешно заместване;
- други специфични допълнителни възнаграждения, уговорени с индивидуалния трудов договор;
- социални осигуровки и надбавки, включително за платен отпуск по болест, майчинство и др.;
- платен годишен отпуск и други компенсирани отпуски.

Към датата на всеки финансов отчет Банката прави оценка на сумата на очакваните разходи по натрупващите се компенсирани отпуски, която се очаква да бъде изплатена като резултат от неизползваното право на натрупан отпуск. В оценката се включват приблизителната преценка за сумите за самите възнаграждения и на вноските по задължителното обществено и здравно осигуряване, които работодателят дължи върху тези суми.

Съгласно изискванията на Кодекса на труда дружествата в страната са задължени при прекратяване на трудовите правоотношения със служител, който е достигнал пенсионна възраст да му изплащат еднократна сума за обезщетение от 2 до 6 работни заплати в зависимост от трудовия му стаж в Банката.

Съгласно МСС 19 Доходи на персонала, Банката третира тези задължения като пенсионни планове с дефинирани доходи и признава дългосрочни задължения за обезщетения при пенсиониране, които се изчисляват от лицензиран актюер на базата на кредитния метод на прогнозните единици (Приложение 17). Сумата, отчетена в отчета за финансовото състояние, представлява настоящата стойност на дългосрочните задължения на Банката за обезщетения при пенсиониране.

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

3.10. Данъци върху печалбата

Банката начислява текущи данъци върху печалбата съгласно българското данъчно законодателство. Данъкът върху печалбата се изчислява на база на облагаемата печалба за периода, определена в съответствие с правилата, установени от Закона за корпоративно подоходно облагане. Номиналната данъчна ставка за България за 2023 г. е 10% (2022 г.: 10%).

Отсрочените данъци върху печалбата се определят чрез прилагане на балансовия метод за определяне на задължението относно всички временни разлики на Банката към датата на финансовия отчет, които съществуват между балансовите стойности и данъчните основи на отделните активи и пасиви.

Отсрочените данъчни пасиви се отчитат за всички временни разлики, подлежащи на данъчно облагане, освен в случаите, когато възникват от първоначалното отчитане на актив или пасив при сделка, за която към момента на сделката не дава отражение, нито на счетоводната, нито на данъчната печалба (данъчна загуба).

Отсрочените данъчни активи се отчитат за всички временни разлики, подлежащи на приспадане, до степента, до която е вероятно да има налична облагаема печалба, срещу която да се извършат съответните приспадания по отсрочени данъчни вземания. Това не се отнася за случаите, когато те възникват от първоначалното отчитане на актив или пасив при сделка, за която към момента на сделката не дава отражение, нито на счетоводната, нито на данъчната печалба (данъчна загуба).

Балансовата стойност на всички отсрочени данъчни активи се преглежда на всяка дата на баланса и се редуцират до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да се генерира достатъчно облагаема печалба или проявяващи се през същия период облагаеми временни разлики, с които те да могат да бъдат приспаднати или компенсирани.

Отсрочени данъци се признават като икономия или разход и се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), освен в случаите, когато тези данъци възникват от сделка или събитие, отчетено за същия или различен период директно в собствения капитал. Отсрочени данъци се начисляват в или приспадат директно от собствения капитал, когато тези данъци се отнасят за позиции, които се начисляват или приспадат през същия или различен период директно в собствения капитал.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват на база данъчните ставки и основи, които се очаква да се прилагат за периода и типа операции, през които активите се очаква да се реализират, а пасивите - да се уредят (погасят), на база данъчните закони, които са в сила или с голяма степен на сигурност се очаква да са в сила, и по данъчни ставки на държавата (Република България), в чиято юрисдикция се очаква да се реализира съответният отсрочен актив или пасив.

Към 31 декември 2023 г. отсрочените данъци върху печалбата на Банката са оценени при ставка, валидна и за 2024 г., която е в размер на 10%.

Изменения в Закона за корпоративно подоходно облагане (ЗКПО), свързани с глобален минимален корпоративен данък от 15%

В края на 2023 г. бяха приети изменения в ЗКПО, с които ефективно от 1.01.2024 г. се въвежда облагане с глобален минимален корпоративен данък от 15% на многонационалните и големите национални групи от предприятия, съгласно условията, посочени в ЗКПО. Тези изменения са в контекста на т. нар. Модел на правила по Втори стълб на ОИСР в съответствие със споразумението на глобално и европейско ниво, започнало с инициативата BEPS (Изкуствено намаляване на данъчната основа и прехвърляне на печалби) на ОИСР за справяне с данъчните предизвикателства, възникнали в резултат на дигитализацията на икономиката.

Ръководството е в процес на анализ за наличие на евентуални ефекти, и съответно, ако има такива – какви биха били те, от измененията в ЗКПО, свързани с облагане с глобален минимален данък от 15% ефективно от 1 януари 2024 г.

3.11. Справедлива стойност на финансовите активи и пасиви

Някои от активите и пасивите на Банката се оценяват и представят на повтаряща се база и/или само оповестяват по справедлива стойност за целите на финансовото отчитане. Такива са:

- за целите на оценката и представянето по справедлива стойност във финансовия отчет: финансови активи – ценни книжа по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, финансови активи по

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

- справедлива стойност през печалбата и загубата, нефинансови активи - инвестиционни имоти;
- за целите на оповестяването по справедлива стойност във финансовия отчет: финансови активи и пасиви - отчитани по амортизирана стойност: вземания от банки, кредити и вземания от клиенти, депозити от банки и депозити от клиенти; нефинансови активи - активи държани за продажба.

Също така Банката определя справедлива стойност и на получаваните от нея обезпечения.

Справедливата стойност представлява цената за продажба на актив или за прехвърляне на пасив при обичайна сделка на основен (или най-изгоден) пазар при актуални към този момент пазарни условия. Справедливата стойност според МСФО 13 е изходяща цена, независимо дали тази цена е непосредствено достъпна за наблюдение или оценена приблизително чрез друга техника на оценяване.

Измерването на справедливата стойност се прави от позицията на предположенията и преценките, които биха направили потенциалните пазарни участници когато те биха определяли цената на съответния актив или пасив, като се допуска, че те биха действали за постигане на най-добра стопанска изгода от него за тях. При измерването на справедливата стойност на нефинансови активи винаги изходната точка е предположението какво би било за пазарните участници най-доброто и най-ефективно възможно използване на дадения актив.

В Банката са разработени вътрешни правила и процедури по измерването на справедливата стойност на различните видове активи и пасиви.

Банката прилага различни оценъчни техники, които биха били подходящи спрямо спецификата на съответните условия, и за които разполага с достатъчна база от входящи данни, като се стреми да използва в максимална степен наличната публично наблюдаема информация и респ. – да минимизира използването на ненаблюдаема информация. Тя използва и трите допустими подхода, пазарния, приходния и разходния подход, като най-често прилаганите оценъчни техники са директни и/или коригирани котиран пазарни цени, пазарни аналози и дисконтирани парични потоци.

При наличие на активен пазар, Банката използва директни котиран (некоригирани) цени за определяне на справедливата стойност на съответния финансов инструмент.

В случаите, когато пазарът за даден финансов инструмент не е активен, Банката установява справедливата стойност, използвайки определена техника за оценка. Техниките за оценка включват използване на скорошни преки сделки между информирани, съгласни страни (ако има такива), справка с текущата справедлива стойност на други инструменти, които са сходни по същество, дисконтирани парични потоци и модели с цени на опции. Избраната техника за оценка използва максимално пазарните данни, разчита възможно най-малко на специфични за Банката оценки, включва всички фактори, които участниците в пазара биха взели предвид при определянето на цена, и е съвместима с приетите икономически методологии за ценообразуване на финансови инструменти. Данните за техниките за оценка разумно представят пазарните очаквания и измервания за факторите на риск и доходност, присъщи на финансовия инструмент. Банката проверява техниките за оценка и тества валидността им, използвайки цени от явни текущи пазарни транзакции със същия инструмент или основани на други налични явни пазарни данни. Справедливите стойности отразяват кредитния риск на инструмента и включват корекции за отчитане на кредитния риск на Банката и на отсрещната страна при необходимост. Оценка на справедливата стойност, получени от модели, се коригират според всички останали фактори, като ликвиден риск или несигурност на модела, до степента, в която според Банката трето лице, участващо на пазара, би ги взело под внимание при оценяване на сделка.

Определянето на справедливата стойност на нефинансови активи се прилага периодично (ежегодно). При определяне на справедливата стойност на инвестиционните имоти Банката използва експертната на външни независими лицензирани оценители. Изборът на оценители се прави на база следните критерии: прилагани професионални стандарти, професионален опит и познания, репутация и пазарен статус. Приложението на оценъчните подходи и техники, както и използваните входящи данни за всеки случай на измерване на справедлива стойност, са обект на задължително обсъждане и координиране между външните експерт-оценители и съответните отговорни лица на Банката. Финалните оценки на справедливата стойност подлежат на одобрение от ръководството на Банката.

Банката използва следната йерархия за определяне и оповестяване на справедливата стойност на финансовите инструменти чрез оценителска техника:

- Ниво 1: котиран (некоригирани) цени на активни пазари за идентични активи или пасиви;
- Ниво 2: други техники, за които цялата входяща информация, която има съществен ефект върху

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

- отчетената справедлива стойност, подлежи на наблюдение или пряко, или косвено;
- Ниво 3: техники, които използват входяща информация, която има съществен ефект върху отразената справедлива стойност, които не се базират на подлежащи на наблюдение пазарни данни.

Йерархията на справедливата стойност не дава приоритет на използваните техники за оценяване, а се основава на характера на входящите данни, използвани при прилагането на тези техники. Изборът на техника за оценка, който да се прилага, отчита продажните цени на пазара (т.е. основния (или най-изгодния) пазар) за актива или пасива и използваните входящи данни за оценка, които са в съответствие с естеството на оценявания обект.

Приложение 31.5 и Приложение 11 представят информация за справедливата стойност съответно на финансовите активи и пасиви, инвестиционните имоти и активите, държани за продажба.

3.12. Провизии и условни задължения

Провизии се признават, когато Банката има настоящи правни или конструктивни задължения, които са възникнали в резултат на минало събитие и е вероятно, че уреждането на тези задължения е свързано с изтичане на ресурси. Провизиите се оценяват на база най-добрата приблизителна преценка на ръководството към датата на отчета за финансовото състояние за разходите, необходими за уреждането на съответното задължение. Приблизителната оценка се дисконтира, когато падежът на задължението е дългосрочен.

3.13. Активи придобити от обезпечения

Активите, придобити от обезпечения, които Банката няма намерение да използва в обичайната си банкова дейност и които не са инвестиционни имоти или не се държат за продажба, са представени в статията „Други активи“. Тези активи представляват обезпечения, които Банката е придобила от кредитополучатели, изпаднали в неплатежоспособност. Политиката на Банката е да продава придобитите обезпечения, когато намери достатъчно изгоден пазар за тях.

Активите, придобити от обезпечения в статия „Други активи“ се оценяват първоначално по цена на придобиване, включваща и разходите по сделката. Последващо те се оценяват по по-ниската от тяхната балансова стойност или нетната им продажна цена.

Активи, придобити от обезпечения, които отговарят на изискванията на МСФО 5 или МСС 40 се отчитат съответно като „нетекущи активи, държани за продажба“ (Приложение 3.14) и съответно - „инвестиционни имоти“ (Приложение 3.3).

3.14. Нетекущи активи държани за продажба

Нетекущите активи, държани за продажба представляват недвижими имоти и други нетекущи активи, които Банката има намерение да реализира чрез продажба, а не чрез употреба. Активи се класифицират в тази категория, ако са изпълнени следните критерии:

- Активът е във вид за незабавна продажба
- Продажбата е много вероятна, включително:
 - ръководството е приело план за продажба на актива;
 - предприети са активни действия за идентифициране на купувач и реализиране на плана за продажба;
 - активът е активно предлаган на пазара на цена, която е близка до неговата текуща пазарна стойност;
 - продажбата се очаква да се осъществи до една година след класифицирането на актива като държан за продажба.

Периодът за изпълнение на продажба от една година може да се удължи, но само при определени обстоятелства, ако забавянето е причинено от събития и обстоятелства извън контрола на Банката и достатъчно доказателства са налични, че Банката продължава да се придържа към плана за продажба и взема мерки, за да отговори на събитията причинили забавянето.

Като нетекущи активи държани за продажба Банката класифицира активи, придобити от реализация на обезпечения по необслужвани кредити. Първоначално активите се признават по цена на придобиване, която е обичайно цената от публичната продажба, включително преките разходи по придобиването. След първоначалното им признаване тези активи се признават по по-ниската от текущата им балансова стойност

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

или справедливата им стойност, намалена с разходите за реализация. За тези активи не се начислява амортизация.

3.15. Акционерен капитал и резерви

Банката е акционерно дружество и е задължено да регистрира в Търговския регистър определен размер на акционерен капитал, който да служи като обезпечение на вземанията на кредиторите на Банката. Акционерите отговарят за задълженията на Банката до размера на своето акционерно участие в капитала и могат да претендират връщане на това участие само в производство по ликвидация или несъстоятелност.

Акционерният капитал представлява неподлежащия на разпределение капитал на Банката и е представен по номиналната стойност на издадените акции.

Банката е задължена да формира Фонд Резервен (законов резерв), съгласно изискванията на Търговския закон от разпределение на печалбата (Приложение 19.2).

Резервът от финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход е формиран от разликата между балансовата стойност на финансовите активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход и техните справедливи стойности към датата на извършване на преоценката.

Резервът от финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход се прехвърля към текущите печалби и загуби в отчета за всеобхватен доход, когато финансовите активи се продадат или при наличие на трайни и продължителни обезценки. Преоценъчният резерв на капиталовите инструменти при тяхното отписване не се прекласифицира към текущите печалби и загуби в отчета за всеобхватен доход.

3.16. Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства и еквиваленти за целите на отчета за паричните потоци се състоят от парични средства в брой, по разплащателни сметки в други банки, предоставени депозити на други банки - на виждане и/или с оригинален срок до 3 месеца, както и салда по сметките с Централната банка, които са свободни от всякакви ограничения.

3.17. Сравнителна информация

Банката представя сравнителна информация в този финансов отчет за една предходна година. Когато е необходимо, сравнителните данни се рекласифицират (и преизчисляват), за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година.

4. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ВЗЕМАНИЯ ОТ ЦЕНТРАЛНАТА БАНКА

	31.12.2023	31.12.2022
Парични средства в брой	10,328	10,378
Вземания от Централната банка	125,309	85,067
	<hr/>	<hr/>
	135,637	95,445
Коректив за кредитни загуби	(6)	(4)
Общо	<hr/> 135,631	<hr/> 95,441

Към 31 декември 2023 г. и 2022 г. сметките в Централната банка включват задължителни минимални резерви на стойност съответно 45,990 хил. лв. и 33,539 хил. лв., резервен обезпечителен фонд за гарантиране плащанията през системата за брутен сетълмент в реално време - RINGS, в съответствие с разпоредбите на Централната банка, на стойност съответно 716 хил. лв. и 433 хил. лв. Няма ограничения, наложени от Централната банка за използване на минималните резерви. Тези резерви се определят на база на сумата на депозитите, привлечени от Банката.

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

Движението на коректива за очаквани кредитни загуби на вземанията от Централната банка е както следва:

	2023	2022
Салдо на 1 януари	4	6
Увеличение/(намаление) на обезценката за очаквани кредитни загуби	2	(2)
Салдо на 31 декември	6	4

5. ВЗЕМАНИЯ ОТ БАНКИ

Вземанията от банки са както следва:

	31.12.2023	31.12.2022
Разплащателни сметки в местни банки	734	441
Разплащателни сметки в чуждестранни банки	576	833
Предоставени депозити при местни банки	3,197	3,364
Предоставени депозити при чуждестранни банки	-	2,934
	4,507	7,572
Коректив за кредитни загуби	-	(1)
Общо	4,507	7,571

Предоставените депозити на банки към 31 декември 2023 г. и 2022 г. са с падеж до три месеца.

Към 31 декември 2023 г. и 2022 г. вземанията от банки са класифицирани във Фаза 1. Очакваните кредитни загуби са калкулирани на индивидуална основа.

Движението на коректива за очаквани кредитни загуби на вземанията от банки е както следва:

	2023	2022
Салдо на 1 януари	1	2
Увеличение на обезценката за очаквани кредитни загуби	-	-
Възстановяване на обезценката за очаквани кредитни загуби	(1)	(1)
Салдо на 31 декември	-	1

6. ФИНАНСОВИ АКТИВИ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ ПРЕЗ ПЕЧАЛБАТА И ЗАГУБАТА

	31.12.2023	31.12.2022
<i>Капиталови инструменти по справедлива стойност през ПЗ</i>		
Акции и дялове на местни предприятия	315	249
Общо	315	249

7. ДЪЛГОВИ И КАПИТАЛОВИ ИНСТРУМЕНТИ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ ПРЕЗ ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД

	31.12.2023	31.12.2022
<i>Дългови инструменти по справедлива стойност през ДВД</i>		
Български държавни ценни книжа	27,291	32,238
Чуждестранни държавни ценни книжа	1,778	2,761
	29,069	34,999
<i>Капиталови инструменти по справедлива стойност през ДВД</i>		
Акции и дялове на местни предприятия	381	381
	381	381
Общо	29,450	35,380

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

Движението на ценните книжа по справедлива стойност през друг всеобхватен доход е както следва:

	2023	2022
Салдо към 1 януари	35,380	41,688
Увеличение (покупки)	-	8,565
Намаление (продажби и/или падежиране)	(7,112)	(13,575)
Нетен ефект от преоценки до справедлива стойност	1,098	(2,572)
Начислен лихвен доход	160	232
Нетна валутна преоценка	(76)	1,042
Салдо към 31 декември	29,450	35,380

Към 31 декември 2023 г. и 2022 г. дълговите ценни книжа по справедлива стойност през друг всеобхватен доход са класифицирани във Фаза 1. Очакваните кредитни загуби са определени на индивидуална основа (Приложение 31.2)

Движението на обезценката на дълговите ценни книжа по справедлива стойност през друг всеобхватен доход е както следва:

	2023	2022
Салдо към 1 януари	25	37
Увеличение на обезценката за кредитни загуби по дългови ценни книжа	4	11
Възстановяване на обезценката за кредитни загуби по дългови ценни книжа	(13)	(23)
Салдо към 31 декември	16	25

Към 31 декември 2023 г. държавни ценни книжа с балансова стойност 3,282 хил. лв. са заложени при БНБ като обезпечение за привлечените от Банката бюджетни средства (31 декември 2022 г.: 7,737 хил. лв.).

8. ДЪЛГОВИ ИНСТРУМЕНТИ ПО АМОРТИЗИРАНА СТОЙНОСТ

	31.12.2023	31.12.2022
<i>Дългови инструменти по амортизирана стойност</i>		
Български държавни облигации	-	3,969
Чуждестранни държавни облигации	42,357	40,918
Дългови инструменти по амортизирана стойност	42,357	44,887
	2023	2022
Салдо към 1 януари	44,887	-
Увеличение (покупки)	207,498	54,778
Намаление (падежиране)	(210,381)	(9,779)
Увеличение на обезценката за кредитни загуби	(13)	(2)
Признат лихвен доход	1,000	66
Нетна валутна преоценка	(634)	(176)
Салдо към 31 декември	42,357	44,887

Движението на обезценката на дълговите ценни книжа, оценявани по амортизирана стойност е както следва:

	2023	2022
Салдо към 1 януари	2	-
Увеличение на обезценка на дългови ценни книжа, оценявани по амортизирана стойност	39	2
Възстановяване на обезценката за кредитни загуби по дългови ценни книжа, оценявани по амортизирана стойност	(26)	-
Салдо към 31 декември	15	2

Към 31 декември 2023 г. и 2022 г. дълговите ценни книжа по амортизирана стойност са класифицирани във Фаза 1.

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

9. КРЕДИТИ И ВЗЕМАНИЯ ОТ КЛИЕНТИ

9.1. Анализ по видове клиенти

	31.12.2023	31.12.2022
Частни фирми	188,145	174,756
Домакинства и физически лица	58,839	61,590
Бюджет	952	1,138
Финансови предприятия	-	6,997
Финансов лизинг	8,011	10,208
	<u>255,947</u>	<u>254,689</u>
Коректив за кредитни загуби	(6,144)	(6,928)
Общо	<u>249,803</u>	<u>247,761</u>

9.2. Анализ по отрасли

Информация за разпределението на кредити и вземания от клиенти съгласно вътрешната класификация на Банката е както следва:

	31.12.2023	31.12.2022
Търговия	29,987	35,050
Промисленост	43,647	32,244
Строителство	35,564	33,402
Туристически услуги	24,304	26,529
Потребителски кредити	19,112	19,788
Селско стопанство	24,414	22,338
Операции с недвижими имоти	9,048	7,853
Здравеопазване	3,357	5,582
Информационни и комуникационни услуги	6,236	6,521
Финанси	5,459	6,997
Транспорт	1,265	1,182
Бюджет	952	1,138
Други отрасли	52,602	56,065
	<u>255,947</u>	<u>254,689</u>
Коректив за кредитни загуби	(6,144)	(6,928)
Общо	<u>249,803</u>	<u>247,761</u>

9.3. Движение на коректива за кредитни загуби и разпределение по портфейли и фази

	2023	2022
	Кредити и вземания	Кредити и вземания
Салдо към 1 януари	6,928	8,183
Начислена обезценка	3,039	2,562
Увеличение на коректива за обезценка от непризнати лихви на кредити във Фаза 3	70	76
Възстановена обезценка	(1,343)	(2,237)
Отписана обезценка	(2,550)	(1,656)
Салдо към 31 декември	<u>6,144</u>	<u>6,928</u>

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

Разпределението на кредити и вземания от клиенти по начин на обезценка и фази е както следва:

	31.12.2023	31.12.2022
<i>Индивидуално обезценени</i>		
Брутна стойност	16,416	19,256
Коректив за кредитни загуби	(3,330)	(4,549)
Фаза3	13,086	14,707
Индивидуално обезценени	13,086	14,707
<i>Колективно обезценени</i>		
Брутна стойност	209,942	195,152
Коректив за кредитни загуби	(149)	(89)
Фаза1	209,793	195,063
Брутна стойност	25,612	35,410
Коректив за кредитни загуби	(915)	(543)
Фаза2	24,697	34,867
Брутна стойност	3,977	4,871
Коректив за кредитни загуби	(1,750)	(1,747)
Фаза3	2,227	3,124
Колективно обезценени	236,717	233,054
Общо	249,803	247,761

9.4. Анализ на вземанията по договори за финансов лизинг

Вземанията от финансов лизинг са както следва:

	31.12.2023	31.12.2022
До 1 година	1,130	1,330
От 1 до 5 години	4,273	4,808
Над 5 години	6,307	7,669
Брутни инвестиции във финансов лизинг, вземания	11,710	13,807
Минус: Нереализиран финансов приход	(3,699)	(3,599)
Нетни инвестиции във финансов лизинг	8,011	10,208

Нетните инвестиции във финансов лизинг са както следва:

	31.12.2023	31.12.2022
До 1 година	634	994
От 1 до 5 години	2,461	3,480
Над 5 години	4,916	5,734
	8,011	10,208

10. НЕТЕКУЩИ АКТИВИ ДЪРЖАНИ ЗА ПРОДАЖБА

	2023	2022
Салдо в началото на годината	271	1,070
Придобити през годината	-	93
Прекласифицирани към други активи (активи, придобити срещу дълг от необслужвани кредити)	(212)	-
Продадени през годината	(59)	(892)
Салдо към 31 декември	-	271

Оценките на справедливата стойност на нетекущите активи, държани за продажба са категоризирани като справедливи стойности на Ниво 3 на базата на входящите данни, използвани при техниката за оценяване.

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

Оценките са изготвени при използване на определените от МСФО 13 и Международните оценителски стандарти методи и референции за пазарни свидетелства от сделки или офертни цени на сходни имоти. Допълнителна информация за входящите данни при определянето на справедливата им стойност и видовете нетекущи активи, държани за продажба е представена в Приложение 31.5.

11. ИНВЕСТИЦИОННИ ИМОТИ

	2023	2022
Салдо в началото на годината	10,713	15,611
Предоставени по договори за финансов лизинг	(1,037)	(4,930)
Продадени	(3,306)	(218)
Нетна преоценка до справедлива стойност	(43)	250
Салдо към 31 декември	6,327	10,713

Оценките на справедливата стойност на инвестиционни имоти са категоризирани като справедливи стойности на Ниво 3 на базата на входящите данни, използвани при техниката за оценяване. Оценките са изготвени при използване на определените от МСФО 13 и Международните оценителски стандарти методи и референции за пазарни свидетелства от сделки или офертни цени на сходни имоти (Приложение 31.5).

Инвестиционните имоти на Банката към 31 декември 2023 г. се състоят от хотелски комплекси, УПИ и търговски обекти. Определена част от инвестиционните имоти са отдадени под наем за период от една година с опция за удължаване за нов период и прекратяване с едномесечно предизвестие. Приходите от наем на инвестиционни имоти за годината, завършваща на 31 декември 2023 г. са в размер на 219 хил. лв. (31 декември 2022 г.: 406 хил. лв.) и са включени в „Приходи от наем“ в Приложение 23.

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

12. ИМОТИ, ОБОРУДВАНЕ, АКТИВИ С ПРАВО НА ПОЛЗВАНЕ И НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

Имоти, оборудване и активи с право на ползване

	Сгради	Активи с право на ползване (сгради)	Офис оборудване	Транспортни средства	Стопански инвентар	Други активи	Аванси за придобиване на ДМА	Общо имоти, оборудване и активи с право на ползване
Отчетна стойност								
1 януари 2022	751	5,229	2,573	717	571	483	337	10,661
Придобити	-	574	112	-	2	-	56	744
Трансфер	-	-	337	-	-	-	(337)	-
Отписани	-	(761)	(906)	-	(30)	(128)	-	(1,825)
Продадени	-	-	(28)	(102)	(16)	-	-	(146)
31 декември 2022	751	5,042	2,088	615	527	355	56	9,434
Придобити	-	1,901	224	-	1	-	-	2,126
Трансфер	-	-	56	-	-	-	(56)	-
Отписани	-	(5)	(78)	-	(6)	-	-	(89)
Продадени	-	-	-	(26)	-	-	-	(26)
31 декември 2023	751	6,938	2,290	589	522	355	-	11,445
Натрупана амортизация								
1 януари 2022	(258)	(2,850)	(2,305)	(717)	(480)	(458)	-	(7,068)
Начислена за годината	(15)	(913)	(191)	-	(35)	(8)	-	(1,162)
Отписана	-	425	926	102	44	129	-	1,626
31 декември 2022	(273)	(3,338)	(1,570)	(615)	(471)	(337)	-	(6,604)
Начислена за годината	(15)	(849)	(175)	-	(27)	(3)	-	(1,069)
Отписана	-	76	76	26	6	-	-	108
31 декември 2023	(288)	(4,187)	(1,669)	(589)	(492)	(340)	-	(7,565)
Нетна балансова стойност								
31 декември 2022	478	1,704	518	-	56	18	56	2,830
31 декември 2023	463	2,751	621	-	30	15	-	3,880

Към 31 декември 2023 г. в състава на дълготрайните материални активи са включени активи с отчетна стойност в размер на 2,666 хил. лв. (31 декември 2022 г.: 2,462 хил. лв.), които са напълно амортизирани, но продължават да се използват в дейността на Банката.

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

Към 31 декември 2023 г. активите с право на ползване са свързани с лизингови договори за ползване на офисни помещения.

Нематериални активи

	Лицензи	Софтуер	Аванси за придобиване на НА	Общо нематериални активи
Отчетна стойност				
1 януари 2022	514	1,570	48	2,132
Придобити	-	11	27	38
Отписани	-	12	(12)	-
31 декември 2022	514	1,593	63	2,170
Придобити	-	179	47	226
Трансфер	-	39	(39)	-
31 декември 2023	514	1,811	71	2,396
Натрупана амортизация				
1 януари 2022	(413)	(1,007)	-	(1,420)
Начислена за годината	(64)	(125)	-	(189)
31 декември 2022	(477)	(1,132)	-	(1,609)
Начислена за годината	(32)	(134)	-	(166)
31 декември 2023	(509)	(1,266)	-	(1,775)
Нетна балансова стойност				
31 декември 2022	37	461	63	561
31 декември 2023	5	545	71	621

Към 31 декември 2023 г. в състава на нематериални активи са включени активи с отчетна стойност в размер на 502 хил. лв. (31 декември 2022 г.: 205 хил. лв.), които са напълно амортизирани, но продължават да се използват в дейността на Банката.

13. ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЧНИ АКТИВИ

Отсрочените данъци върху печалбата към 31 декември са свързани със следните обекти:

	Салдо 31.12.2023	Ефект в печалбата и загубата 2023	Салдо 31.12.2022	Ефект в печалбата и загубата 2022	Салдо 31.12.2021
<i>Отсрочени данъчни активи:</i>					
Обезценка на активи, придобити срещу дълг от необслужвани кредити	79	79	-	-	-
Начисления за бонуси	35	35	-	-	-
Дългосрочни доходи на персонала	32	(5)	37	4	33
Неизползван отпуск от персонала	6	(6)	12	(6)	18
Разлики между счетоводна и данъчна амортизация	5	(120)	125	23	102
Други	3	3	-	-	-
Общо отсрочени данъчни активи	160	(14)	174	21	153

Отсрочените данъчни активи към 31 декември 2023 г. и 2022 г. са изчислени като е използвана данъчна ставка в размер на 10%, определена съгласно Закона за корпоративното подоходно облагане и приложима за периодите на реализиране на временните разлики.

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

При признаване на отсрочените данъчни активи е взета предвид вероятността отделните разлики да имат обратно проявление в бъдеще и възможностите на Банката да генерира достатъчна данъчна печалба.

Към 31 декември 2023 Банката отчита положителен данъчен финансов резултат и приспада натрупаните данъчни загуби съгласно Закона за корпоративното подоходно облагане. Към 31 декември 2022 г. Банката не е отчетла отсрочени данъчни активи в размер на 335 хил. лв. върху натрупана данъчна загуба в размер на 3,349 хил. лв. Банката не отчита данъчни активи в размер на 358 хил. лв. (31 декември 2022 г.: 394 хил. лв.) за други временни разлики в размер на 3,580 хил. лв. (31 декември 2022 г.: 3,938 хил. лв.) доколкото съществува несигурност по отношение на бъдещите облагаеми печалби, срещу които ще може да бъдат приспаднати.

14. ДРУГИ АКТИВИ

	31.12.2023	31.12.2022
Активи, придобити срещу дълг от необслужвани кредити	11,477	13,060
Разходи за бъдещи периоди	244	310
Авансови плащания	136	50
Предоставени гаранционни депозити	58	63
Други активи	499	339
Общо	12,414	13,822

Активи, придобити от необслужвани кредити

Оценките по справедлива стойност на активите, придобити от необслужвани кредити са категоризирани като справедливи стойности за целите на оповестяване на Ниво 3 на базата на входящите данни, използвани при техниката за оценяване. Оценките са изготвени при използване на определените от МСФО 13 и Международните оценителски стандарти методи и референции за пазарни свидетелства от сделки или офертни цени на сходни имоти. Допълнителна информация за входящите данни при определянето на справедливата им стойност и видовете активи, придобити от необслужвани кредити е представена в Приложение 31.5. Нетната продажна цена на тези активи, използвана за определяне на последваща счетоводна оценка се определя на база справедливата им стойност (съгласно приетата политика на Банката оповестена в Приложение 3.13).

15. ДЕПОЗИТИ ОТ БАНКИ

Получените депозити от банки в размер на 48 хил. лв. (31 декември 2022 г.: 49 хил. лв.) са с падеж до три месеца.

16. ДЕПОЗИТИ ОТ КЛИЕНТИ

	31.12.2023	31.12.2022
Сметки на физически лица		
- Депозити на виждане и спестовни депозити	158,029	133,206
- Срочни депозити	166,998	170,060
Бюджетни сметки		
- Депозити на виждане	2,880	7,748
Сметки на корпоративни клиенти		
- Депозити на виждане	76,275	74,294
- Срочни депозити	24,083	25,339
Сметки на други небанкови финансови институции		
- Депозити на виждане	569	2,085
- Срочни депозити	200	200
	429,034	412,932

Към 31 декември 2023 г. от общата сума на депозитите от клиенти 2.68% (31 декември 2022 г.: 2.72%) представляват средства на основния акционер и на свързани с него лица.

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

В депозитите от клиенти са включени блокирани от Банката средства на клиенти: за обезпечение на кредити и на издадени банкови гаранции в размер на 1,298 хил. лв. (31 декември 2022 г.: 2,192 хил. лв.), както и сметки при по-специални условия: набирателни сметки в размер на 1,375 хил. лв. (31 декември 2022 г.: 2,493 хил. лв.).

17. ДРУГИ ПАСИВИ

	31.12.2023	31.12.2022
Задължения по договори за лизинг	2,756	1,711
Дългосрочни задължения към персонала при пенсиониране	324	369
Задължения към доставчици	361	327
Начислени разходи за бонуси	350	-
Банкови преводи в изпълнение	341	9
Задължения за данък печалба	167	-
ДДС за внасяне	3	232
Начисления за неизползван платен отпуск	50	100
Последващи оценки по финансови гаранции и ангажименти по кредити	42	65
Други задължения	75	577
	4,469	3,390

Банкови преводи

Банковите преводи в изпълнение представляват задължения за преводи във валута, наредени от клиенти в последния ден, съответно на 2023 г. и 2022 г., с вальор за изпълнение на превода до два дни. Тези преводи са изпълнени до втория работен ден съответно на 2024 г. и 2023 г.

Задължения към персонала

Съгласно изискванията на Кодекса на труда, при прекратяване на трудовото правоотношение, след като работникът или служителят е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, Банката е задължена да му изплати обезщетение в двукратен размер на brutното месечно трудово възнаграждение. В случай, че работникът или служителят е работил в Банката през последните 10 години, размерът на обезщетението възлиза на 6 brutни месечни заплати. Към 31 декември 2023 г. и 31 декември 2022 г. Банката е начислила съответно 324 хил. лв. и 369 хил. лв. дългосрочни задължения към персонала при пенсиониране, като за определянето на сегашната стойност на задълженията са ползвани услугите на сертифициран актюер.

Основните предположения, които са използвани от лицензиращия актюер при определянето на настоящата стойност на задълженията се основават на следните допускания:

- Актуална таблица за смъртност и средна продължителност на предстоящия живот на населението на България на Националния статистически институт;
- Статистическа информация за вероятност за инвалидизиране;
- Темп на текучество – 0.1722;
- Финансови допускания, ръст на заплатите от 2.5% в сравнение с предходната година;
- Процент на дисконтиране – поради дългосрочния характер на задължението е приложена 2.91% годишна норма на дисконтиране.

Задължения по лизинг

Промяната на задълженията по договорите за лизинг е представено в таблицата по-долу:

	2023	2022
Салдо към 1 януари	1,711	2,390
Начислена лихва	5	8
Плащания по главници	(856)	(908)
Плащания по лихва	(5)	(8)
Продължени	1,901	574
Прекратени	-	(345)
Салдо към 31 декември	2,756	1,711

Матуритетният анализ на задълженията по договорите за лизинг е представен в Приложение 31.3.

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

18. ПОДЧИНЕН ДЪЛГ

Към 31 декември 2023 и 2022 г. салдото на подчинения заем включва 1,956 хил. лв. главница и 3 хил. лв. текущо начислена лихва.

През септември 2021 г. Банката е сключила договор за предоставяне на подчинен заем от основния акционер Токушукай Инкорпорейтид. Договорът има за цел да подпомогне растежа на бизнеса и да оптимизира структурата на задълженията. Размерът на предоставения подчинен заем е 1,000 хил. евро (1,956 хил. лв.) и следва да бъде платен изцяло от Банката през януари 2032 г. Лихвата е фиксирана в размер на 5%.

През февруари 2022 г. БНБ е предоставила разрешение заемът да бъде включен в капитала от втори ред.

19. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ

19.1. Акционерен капитал

Към 31 декември 2023 г. и 2022 г. акционерният капитал на Банката е изцяло внесен и е разпределен в поименни акции с право на глас, както следва:

	31.12.2023	31.12.2022
Брой акции	6,800,000	6,800,000
Номинал на една акция в лева	10	10
Основен капитал (хил. лв.)	68,000	68,000

Към 31 декември 2023 г. и 2022 г. акционерната структура на Банката е, както следва:

	31.12.2023	%	31.12.2022	%
Токушукай Инкорпорейтид	6,796,250	99.94	6,796,250	99.94
Гама Холдинг Груп АД	3,750	0.06	3,750	0.06
Общо акции	6,800,000	100	6,800,000	100

19.2. Резерви

Резервите на Банката са представени обобщено в таблицата по-долу:

	31.12.2023	31.12.2022
Законови резерви (Фонд резервен)	5,400	2,967
Други резерви - актоерски загуби от последващи оценки на пасиви по пенсионни планове с дефинирани доходи	(15)	(15)
Резерв от финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	(1,124)	(2,222)
	4,261	730

Законови резерви (Фонд Резервен)

Съгласно българското законодателството Банката е длъжна да заделя от печалбата си средства за фонд „Резервен“, докато размерът на заделените средства достигне 1/10 или по-голяма част от капитала, определен от устава.

Средствата на фонд „Резервен“ могат да се използват само за покриване на загуби от текущата или предходни години, а когато надхвърлят 1/10 или определената от устава по-голяма част от капитала, по-големият размер може да бъде използван и за увеличаване на капитала. Също така съгласно Закона за кредитните институции банките не могат да изплащат дивиденди преди да са акумулирали изисквания по закон или устав минимален размер на резервите им или при условие, че с изплащането на дивидентите ще се наруши спазването на регулаторните съотношения за обща капиталова адекватност.

Резерв по финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход

Резервът по финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход е формиран от ефектите при последваща оценка на ценните книжа, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход.

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

При отписване на дълговите ценни книжа, формираният резерв се прекласифицира през печалбата или загубата. При отписване на капиталовите ценни книжа, формираният резерв не се прекласифицира през отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход (през печалбата или загубата за годината).

20. ПРИХОДИ ОТ И РАЗХОДИ ЗА ЛИХВИ

	2023	2022
Приходи от лихви		
Лихви от вземания от банки	2,752	624
Лихви от кредити и вземания от клиенти	15,093	9,824
Лихви от дългови инструменти по справедлива стойност през ДВД	160	232
Лихви от дългови инструменти по амортизирана стойност	1,000	66
Лихви от финансови активи по справедлива стойност през ПЗ	-	23
	19,005	10,769
Разходи за лихви		
Лихви по депозити в т.ч.:	637	551
Граждани	591	539
Корпоративни клиенти	46	12
Лихви по текущи сметки в други банки и други активи	2	275
Лихви по задължения по лизинг	5	8
Лихви по подчинен дълг	98	98
	742	932
	18,263	9,837
Нетен доход от лихви		

През 2023 г. Банката е начислила приходи от лихви по кредити и вземания от клиенти класифицирани във Фаза 3 в размер на 1,195 хил. лв. (2022: 751 хил. лв.).

21. ПРИХОДИ ОТ И РАЗХОДИ ЗА ТАКСИ И КОМИСИОНИ

	2023	2022
Приходи от такси и комисионни		
Такси по обслужване на сметки	1,850	1,646
Такси и комисионни по парични преводи	1,162	1,199
Такси и комисионни по предоставени кредити	1,103	930
Комисионни по операции с касови наличности	693	618
Такси по обслужване на карти	571	440
Такси по обслужване на гаранции	82	72
Други	25	21
	5,486	4,926
Разходи за такси и комисионни	2023	2022
Такси по обслужване на карти	331	290
Такси по откриване и обслужване на сметки	39	35
Такси и комисионни по преводи	4	5
Такси и комисионни по застраховки	2	2
Други	55	34
	431	366
Нетен доход от такси и комисионни	5,055	4,560

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

22. НЕТЕН ДОХОД ОТ ТЪРГОВСКИ ОПЕРАЦИИ

	2023	2022
Печалба от курсови разлики по валутни операции	644	534
Печалба/Загуба от преоценка на финансови активи по справедлива стойност	68	(39)
	712	495

23. ДРУГИ ОПЕРАТИВНИ ДОХОДИ

	2023	2022
Печалба от нетекущи активи, държани за продажба (придобити срещу дълг)	539	811
Приходи от наеми	427	542
Нетна (загуба)/печалба от оценка на инвестиционни имоти до справедлива стойност	(43)	250
Нетна (загуба)/печалба от валутна преоценка	(11)	67
Дивиденди	36	28
Печалба от продажба на имоти и оборудване	1	19
Приходи по съдебни кредити	19	3
Нетна загуба от отписани активи, различни от тези държани за продажба	(3)	(7)
Нетна загуба от продажба на дългови инструменти по справедлива стойност през ДВД	(1)	-
Други оперативни приходи (нетно)	224	258
	1,188	1,971

24. ПЕЧАЛБИ И ЗАГУБИ ОТ ОБЕЗЦЕНКИ НА АКТИВИ И ПРОВИЗИИ (НЕТНО)

	2023	2022
Начислена обезценка на кредити и вземания от клиенти	1,696	325
Ефекти от модификация на кредити и вземания от клиенти	329	118
Възстановена обезценка на дългови инструменти по справедлива стойност през ДВД	(9)	(12)
Начислена обезценка на дългови инструменти по амортизирана стойност	13	2
Начислена/(възстановена) обезценка на вземания от Централната банка	2	(3)
Последващи оценки по договори за финансови гаранции и ангажименти по кредити	(23)	42
Възстановена обезценка на вземания от банки	(1)	(1)
Начислена обезценка на нефинансови активи	297	238
	2,304	709

25. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА

	2023	2022
Разходи за заплати	6,891	5,795
Разходи за социално осигурителни фондове	735	687
Разходи за здравноосигурителни вноски	267	249
Разходи за допълнително задължително пенсионно осигуряване	147	136
Разходи за неизползвани отпуски	41	87
Разходи за трудова медицина	12	7
(Приходи)/разходи за дългосрочни задължения на персонала	(1)	62
	8,092	7,023

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

26. ДРУГИ АДМИНИСТРАТИВНО-ОПЕРАТИВНИ РАЗХОДИ

	2023	2022
Получени външни услуги	1,383	1,248
Вноски във Фонд за гарантиране на влоговете в банките	1,001	955
Лицензи и поддръжка ИТ	919	859
Непризнати суми за ДДС	581	621
Режийни разноски	342	479
Такси за покриване на административните разходи на БНБ	245	254
Разходи по придобити имоти	139	147
Разходи за одит	110	101
Канцеларски материали	126	110
Отписани съдебни вземания	64	45
Разноски по съдебни дела	28	76
Наеми	15	16
Други разходи	547	457
	5,500	5,368

27. (РАЗХОД ЗА)/ИКОНОМИЯ ОТ ДАНЪК ВЪРХУ ПЕЧАЛБАТА

Основните компоненти на (разхода за)/икономията от данък за периодите завършващи на 31 декември са:

	2023	2022
(Разход за)/икономия от отсрочен данък	(14)	21
Текущи данъчни разходи	(546)	-
Общо (разход за)/икономия от данък върху печалбата, отчетен в отчета за сеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината)	(560)	21

Връзка между печалбата преди данъци и (разхода за)/икономията от данък:

Печалба преди данъци върху печалбата	8,087	2,412
Данък съгласно приложимата данъчна ставка от 10% за 2023 г. (10% за 2022 г.)	(809)	(241)
Ефект от непризнати суми по данъчна декларация свързани с:		
увеличения	(142)	(648)
намаления	32	968
Непризнат данъчен актив за данъчна загуба	-	(58)
Ефект от признати суми по острочени данъци непризнати минали години	24	-
Приспадната данъчна загуба	335	-
Общо (разход за)/икономия от данък върху печалбата, отчетен в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината)	(560)	21
Ефективна данъчна ставка	6.9%	-

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

28. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА

Дружествата, които са свързани с Банката и вида на тяхната свързаност са както следва:

Свързани лица	Вид на свързаност	Период на свързаност
ТОКУШУКАЙ ИНКОРПОРЕЙТИД	Основен акционер	2022 г. и 2023 г.
ГЛОБАЛ - ПРАЙМ ООД	Дружества под общ контрол	2022 г. и 2023 г.
ФОНДАЦИЯ АМЕРИКА ЗА БЪЛГАРИЯ	Дружество свързано чрез ключов управленски персонал	2022 г. и 2023 г.
КРЕДИТЛАНД ЕООД	Дружество свързано чрез ключов управленски персонал	2022 г. и 2023 г.

Ключовият ръководен персонал е оповестен в Приложение 1.

Към 31 декември 2023 г. и 31 декември към 2022 г. Банката има вземания и задължения от/към свързани лица както следва:

	31.12.2023	31.12.2022
Свързани лица и салда		
Основен акционер		
Получени депозити	6,272	6,409
Подчинен срочен дълг	1,959	1,959
Дружества под общ контрол		
Получени депозити	1,507	1,866
Дружества свързани чрез ключов управленски персонал		
Получени депозити	3,721	2,953
Ключов ръководен персонал		
Отпуснати кредити	34	45
Получени депозити	185	559

Приходите и разходите, реализирани от Банката през 2023 г. и 2022 г. от сделки със свързани лица са, както следва:

	2023	2022
Свързани лица и видове сделки		
Основен акционер		
Приходи от такси и комисионни	1	1
Разходи за лихви	101	98
Дружества под общ контрол		
Приходи от такси и комисионни	2	2
Разходи за лихви	1	-
Дружества свързани чрез ключов управленски персонал		
Разходи за лихви	17	10
Ключов ръководен персонал		
Приходи от такси и комисионни	-	2
Приходи от лихви	1	1

Възнагражденията на членовете на Надзорния съвет, начислени и изплатени през 2023 г., са на обща стойност 77 хил. лв. (2022 г.: 72 хил. лв.). Възнагражденията на членовете на Управителния съвет, изплатени през 2023 г. са на обща стойност 571 хил. лв. (2022 г.: 491 хил. лв.).

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

29. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ В ОТЧЕТА ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ

Паричните средства и паричните еквиваленти за целите на отчета за паричните потоци включват:

	31.12.2023	31.12.2022
Вземания от Централната банка (Приложение 4)	125,303	85,063
Предоставени депозити на банки с оригинален падеж до три месеца (Приложение 5)	3,197	6,297
Парични средства в брой (Приложение 4)	10,328	10,378
Разплащателни сметки в чуждестранни банки (Приложение 5)	576	833
Разплащателни сметки в местни банки (Приложение 5)	734	441
Общо парични средства и парични еквиваленти в отчета за паричните потоци	140,138	103,012

30. ПОЕТИ УСЛОВНИ И НЕОТМЕНЯЕМИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Поетите от Банката условни и неотменяеми ангажименти се състоят от издадени гаранции и неусвоени средства по договорени кредити.

	31.12.2023	31.12.2022
Гаранции	3,958	3,636
Неусвоени кредитни ангажименти	51,138	43,443
	55,096	47,079

Размерът на начислените провизии за кредитни загуби по договори за финансови гаранции и кредитни ангажименти и ефекта в печалбата и загубата са оповестени в Приложения 17 и 24.

31. УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА, СВЪРЗАН С ФИНАНСОВИТЕ ИНСТРУМЕНТИ

Рискът в дейността на Банката, свързан с финансови инструменти е възможността фактическите постъпления от притежаваните финансови инструменти да не съответстват на очакваните. Спецификата на банковата дейност извежда необходимостта от прилагането на адекватни системи за навременното идентифициране и управление на различните видове риск, като от особено значение са процедурите за управление на рисковете, механизмите за поддържането им в приемливи граници, оптимална ликвидност, диверсификация на портфейла. Основната цел, при управлението на риска е по изчерпателен и категоричен начин да се представят и анализират видовете риск, на които е изложена Банката.

Системата за управление на риска изпълнява превантивни функции за предотвратяване на загуби и контролиране размера на допуснатите такива и включва:

- политика за управление на риска;
- правила, методи и процедури за оценка и управление на рисковете;
- организационна структура за управление на рисковете;
- параметри и лимити за извършване на сделки и операции;
- процедури за отчитане, оценка, информиране и последващ контрол на рисковете.

Организационната структура за управление на риска е централизирана и е структурирана според нивата на компетенции както следва:

- Управителен съвет - определя допустимите нива на риск на Банката в рамките на възприетата стратегия за развитие;
- Специализирани колективни органи - утвърждават рамките и параметрите на дейността на Банката по управление на риска;
- Изпълнителни директори - контролират процеса на одобрение и прилагане на адекватни политики и процедури в рамките на приетата от Банката стратегия за управление на риска;
- Ръководители на структурни звена на Банката – прилагат възприетата политика по управление на риска при организиране на дейността на съответните организационни звена.

Основните видове финансови рискове, на които е изложена Банката са кредитен, ликвиден и пазарен, който

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

включва лихвен, валутен и ценови риск.

31.1. Финансови активи и пасиви

Таблиците по-долу показват балансовата и справедливата стойност на финансовите активи и пасиви:

31 декември 2023	Балансова стойност	Справедлива стойност
Финансови активи		
Парични средства и вземания от Централната банка	135,631	135,631
Вземания от банки	4,507	4,507
Кредити и вземания от клиенти	249,803	258,003
Финансови активи по справедлива стойност през ПЗ	315	315
Дългови инструменти по справедлива стойност през ДВД	29,069	29,069
Капиталови инструменти по справедлива стойност през ДВД	381	381
Дългови инструменти по амортизирана стойност	42,357	44,890
Общо активи	462,063	472,796
Финансови пасиви		
Депозити от банки	48	48
Депозити от клиенти	429,034	429,158
Задължения по договори за лизинг	2756	2,756
Подчинен дълг	1,959	1,959
Други финансови пасиви	1,713	1,713
Общо пасиви	435,510	435,634
31 декември 2022	Балансова стойност	Справедлива стойност
Финансови активи		
Парични средства и вземания от Централната банка	95,441	95,441
Вземания от банки	7,571	7,571
Кредити и вземания от клиенти	247,761	252,936
Финансови активи по справедлива стойност през ПЗ	249	249
Дългови инструменти по справедлива стойност през ДВД	34,999	34,999
Капиталови инструменти по справедлива стойност през ДВД	381	381
Дългови инструменти по амортизирана стойност	44,887	44,890
Общо активи	431,289	436,467
Финансови пасиви		
Депозити от банки	49	49
Депозити от клиенти	412,932	413,014
Задължения по договори за лизинг	2,850	2,850
Подчинен дълг	1,959	1,959
Други финансови пасиви	803	803
Общо пасиви	418,593	418,675

31.2. Кредитен риск

Кредитният риск представлява вероятността от загуба поради невъзможност на контрагента да посрещне задълженията си в срок. Банката структурира кредитния риск като определя лимити за кредитния риск като максимална експозиция към един длъжник, към група свързани лица и съответни бизнес сектори. За намаляване на кредитния риск, съгласно приетите Вътрешни кредитни правила, се изискват съответни обезпечения и гаранции.

Сред основните фактори, оказващи влияние върху Банката, са военният конфликт в Украйна, увеличаващият се брой горещи точки по света и намаляващата икономическа активност в Европа. През 2023 г. основните централни банки продължиха да увеличават лихвите, докато лихвите на местния пазар следваха тренда с

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

голямо закъснение. Българската банкова система остава ликвидна и много конкурентна, с исторически високи печалби за 2023 г. Разликата между лихвите по депозити и по кредити на местния пазар остава голяма. В резултат на очакванията за завършване на цикъла на повишение на базовите лихви и възможно намаление от страна на FED и ЕЦБ, промените в лихвите по депозити са минимални. През годината Банката следи внимателно развитието на военния конфликт в Украйна и в Близкия изток, както и увеличения темп на инфлация и лихвени нива. Извършени са промени в модела за определяне на ОКЗ, методиката за определяне на капиталовите изисквания по Стълб II и др.

Паричните средства и вземанията от Централната банка в размер на 135,631 хил. лв. и 95,441 хил. лв. съответно към 31 декември 2023 г. и 31 декември 2022 г. не носят кредитен риск за Банката поради тяхното естество и възможността Банката да разполага с тях.

Вземания от банки в размер на 4,507 хил. лв. и 7,571 хил. лв. съответно към 31 декември 2023 г. и 31 декември 2022 г. представляват предимно депозити в първокласни международни и български банки с падеж до 7 дни. Банката управлява кредитния риск, свързан с вземанията от банки като залага лимити на експозиция на ниво контрагент.

Контрагентният риск се разглежда на следните нива:

- суверенен риск - невъзможност или нежелание на правителството на една държава да плати своите задължения;
- държавен риск - рискът от неблагоприятни промени в обществено-политическата и/или икономическа обстановка в определена държава вследствие на които Банката би поела допълнителни политически и крос-бордер рискове, като например мораториум на плащанията или невъзможност за конвертиране на една валута в друга;
- банков риск – рискът от влошаване на финансовото състояние на определена банка или небанкова финансова институция-контрагент, включително изпадане в неплатежоспособност, вследствие на което Банката би поела допълнителни рискове или би понесла загуби;
- преди сетълмент риск – рискът от влошаване на финансовото състояние на определена банка-контрагент, включително изпадане в неплатежоспособност, вследствие на което не е в състояние да посрещне договорното си задължение преди датата на сетълмент. Този риск съществува при търговия с ценни книги, дългови инструменти, FX и деривативи;
- сетълмент риск – рискът, който възниква на датата на сетълмента и се свежда до невъзможност за посрещане на договорното задължение.

Степента на контрагентен риск се определя въз основа на следните рейтинги:

- официален рейтинг – краткосрочният рейтинг, съобразен с дългосрочния рейтинг на определена държава или банка, изготвен от следните рейтингови агенции – Moody's, Tompson Bank Watch, Standard & Poors, Fitch;
- служебен рейтинг – оценката на определена банка, изготвена от страна на Токуда Банк АД при липса на рейтинг, изготвен от агенция, посочена по-горе;
- вътрешен рейтинг – рейтинг на дадена банка, определен от Токуда Банк АД, съобразно „Скала за вътрешен рейтинг на банки-контрагенти“. Вътрешният рейтинг се извежда въз основа на официален рейтинг или служебен рейтинг и пряко кореспондира с определен „глобален банков лимит“. Вътрешният рейтинг на небанкова финансова институция се определя единствено при наличие на официални рейтинги на поне една от рейтинговите агенции, упоменати по-горе.

Въз основа на вътрешния рейтинг се определя глобален банков лимит, като той се определя като по-малкото от допустимия процент от капитала на Банката и допустимия процент от капитала на контрагента, като процентите са дефинирани по рейтингова скала.

Финансовите активи по справедлива стойност през ПЗ в размер на 315 хил. лв. и 249 хил. лв. съответно към 31 декември 2023 г. и 31 декември 2022 г., носят основно пазарен риск за Банката (Приложение 31.4) Максималната експозиция на кредитен риск по тези инструменти е тяхната балансова стойност.

Дълговите инструменти по справедлива стойност през ДВД са в размер на 29,069 хил. лв. към 31 декември 2023 г. и 34,999 хил. лв. към 31 декември 2022 г. Максималната експозиция на кредитен риск по тези инструменти е тяхната балансова стойност.

Дългови инструменти по амортизирана стойност са в размер на 42,357 хил. лв. към 31 декември 2023 г. и са с падеж до 3 месеца. Максималната експозиция на кредитен риск по тези инструменти е тяхната балансова

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

стойност. Банката ще поддържа портфейл с подобен обем и срочност в по-дългосрочен план с инвестиционна цел.

През 2023 г. не се наблюдава завишено ниво на кредитния риск, свързан с вземания от банки и в портфейла от ценни книжа на Банката, включително в контекста на ефекти от кризисни ситуации поради военните конфликти в Украйна и Близкия изток. Банката се е придържала и продължава да се придържа към установените начини за оценка на риска и класификация на финансовите активи и следи за периодични изменения в кредитните рейтинги на банките контрагенти и емитентите на ценни книжа, вкл. и като последици от пост-пандемичната стопанска обстановка, завишената инфлация и военните конфликти в Украйна и Близкия изток на регионално, държавно и индивидуално ниво. През 2023 г. Банката се е ориентирала и инвестира основно в по-ниско рискови и краткосрочни ЦК.

Ръстът на лихвите през 2023 г. не доведе до допълнителна обезценка на книжата в портфейлите на Банката след отчетената обезценка през 2022 г. Увеличението на лихвите донесе допълнителен лихвен доход от паричен пазар и елиминира разходите за такси и отрицателни лихви по средства, държани при БНБ.

Поетите от Банката условни ангажименти се състоят от издадени гаранции и неусвоени средства по договорени кредити, чиято стойност е в размер на 55,096 хил. лв. към 31 декември 2023 г. и 47,079 хил. лв. към 31 декември 2022 г. (Приложение 30) и представлява максималната кредитна експозиция на Банката.

Предоставените кредити и аванси на клиенти с балансова стойност в размер на 249,803 хил. лв. и 247,761 хил. лв. съответно към 31 декември 2023 г. и 31 декември 2022 г. носят основния кредитен риск за Банката. За определянето на размера на изложеност на Банката към този риск, се извършва анализ на индивидуалния риск за Банката, произтичащ от всяка конкретно определена експозиция, като Банката прилага критериите за оценка и класификация на рисковите експозиции, съгласно Политиката за обезценка на финансови активи и условни задължения.

Във връзка с военните конфликти в Украйна и Близкия изток и увеличения темп на инфлация и лихвените нива, ръководството е анализирано и определило потенциално рискови сектори в следните отрасли, изискващи повишено внимание и индивидуален подход при оценка:

- Добивна промишленост;
- Изкуство, печатни издания, медии и рекламна дейност;
- Лека преработваща промишленост;
- Образование, научна и развойна дейност
- Операции с недвижими имоти;
- Професионални дейности и научни изследвания, други дейности обслужващи обществото и личността;
- Селско стопанство;
- Строителство;
- Тежка преработваща промишленост;
- Транспорт;
- Туристически услуги;
- Търговия, ремонт и техническо обслужване на автомобили, лични вещи и стоки за домакинството;
- ФЛ и домакинства;
- Финансови, застрахователни и осигурителни услуги;
- Хуманно здравеопазване, спорт и социални дейности

С цел ограничаване на въздействието на военните конфликти в Украйна и Близкия изток и увеличения темп на инфлация и лихвени нива върху кредитната дейност през 2023 г. са приети вътрешни документи, регламентиращи промени във вътрешните процеси, бизнес стратегията и оценката на риска:

- В началото на 2023 г. завърши проекта по рекалибриране на модела за изчисление на вероятности за неизпълнение („PD“). Промяната цели отчитане на актуалните тенденции в миграцията на кредити в портфейла и на макроикономическите параметри. Рекалибрираният модел е приложен, считано от 31.12.2022 г.
- Актуализиран е списъкът с потенциално рискови икономически сектори и отрасли, за които при изчисление на ОКЗ и на капиталовите изисквания по Стълб II се прилагат завишения (корекции) на PD, описани по-долу.
- Промени в модела за определяне на ОКЗ в кредитния портфейл:
 - Приложена е техническа корекция към PD, изчислени чрез рекалибрирания модел за изчисление на PD за рисковите сектори – към 31.12.2023 г. е приложено увеличение от 50%.

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

- Запазени са удължените срокове на реализация на обезпеченията в LGD на кредити на колективна обезценка, приети за отчитане на ефекта от пандемията от COVID-19:
 - За жилищни имоти - 3 г.
 - За нежилищни имоти - 5 г.
- Запазени са удължените срокове за реализация на обезпеченията в паричните потоци за изчисление на ECL на кредити на индивидуално оценяване за обезценка на управление в „Корпоративно банкиране“.
- „Допълнение към Методиката за изготвяне на Вътрешен анализ на адекватността на капитала (ВААК) на „Токуда Банк“ АД за отчитане на ефекта от военния конфликт в Украйна и Близкия изток и увеличаване темп на инфлация и лихвени нива в капиталовите изисквания по Стълб II“ - за кредитите в рисковите отрасли се прилага допълнително увеличение в PD в размер на 50%. Тази мярка е допълнение към предвиденото в действащата методика завишение на действащото PD за кредитен риск и за концентрация в кредитния портфейл;
- Годишният стрес тест за Операционен риск е адаптиран за отчитане на потенциалните рискове от:
 - Военните конфликти в Украйна и Близкия изток и засиления темп на инфлацията и лихвените нива.
 - Приемането на еврото.

Компетентният орган на Банката за наблюдение, оценка и класифициране на финансовите активи и условните задължения и установяване на загуби от обезценка и провизии е Комитетът за анализ, класификация и провизиране (КАКП), който осъществява своята дейност по ред и правила, приети от УС.

Измерването и управлението на кредитния риск е от основно значение за Банката. Традиционно кредитният портфейл заема най-голям дял от общите активи на Банката.

Органи за управление на кредитния риск

Органи за управление на кредитния риск на Банката са УС, Кредитният съвет и Комитетът за анализ, класификация и провизиране. Структурата и дейността на тези органи са регламентирани с правила за работата им. Оперативните задължения на звената и длъжностните лица в Банката по управление на кредитния риск са регламентирани във вътрешно-дружествените документи.

УС на Банката определя параметрите и лимитите за извършване на сделки и операции, свързани с кредитен риск. Докладите и анализите до УС се изготвят от управление „Мониторинг и управление на риска“ (МУР) към края на всяко тримесечие.

Управлението и контролът на кредитния риск се осъществяват на ниво:

- кредитна сделка:
 - при формиране на кредитната експозиция.
 - след формирането на кредитна експозиция.
- кредитен портфейл.

Управлението и контролът на кредитния риск имат непрекъснат характер и се проявяват чрез система от процедури и мерки, включваща разпределението на отговорностите между структурните звена в Централното управление и офисите на Банката.

Контролът на кредитния процес на ниво кредитна сделка включва:

- оценка (рейтинг) на кредитоспособността на клиента, вкл. по отношение на финансово състояние, бизнес риск и обезпечение;
- оценка на банковия кредитен риск, вкл. дял на предложената експозиция към общия кредитен портфейл и капиталовата база и др.

Контролът на кредитния процес на ниво кредитен портфейл включва:

- оценка на качеството на кредитния портфейл на база коефициенти, отразяващи:
 - дял на кредитите, отчетени в групи, различни от „Редовен“, към общия размер на кредитния портфейл;
 - норма на провизиране;
 - дял на заделените обезценки по експозиции към общия обем заделени обезценки по кредитния портфейл.
- предложение за лимити, отразяващи провежданата кредитна политика:
 - лимити по отрасли;

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

- максимална експозиция към кредитополучател и група свързани лица.

Вътрешна структура и звена, ангажирани с управлението на кредитния риск

Управление „Корпоративно банкиране“ (КБ) и „Кредитиране на дребно“ (БД) в Централното управление на Банката, както и кредитните специалисти в офисите на Банката, в които има тази позиция:

- идентифицират, координират и отговарят за взаимоотношенията на Банката с клиенти по кредитни сделки, както и за привличане на нови клиенти;
- набират необходимата информация и изготвят фирмен, пазарен и финансов анализ и кредитни предложения до Кредитен съвет;
- администрират, наблюдават и управляват кредитния портфейл, включително събираемостта на кредитите;
- прилагат, координират, отговарят за и отчитат резултатите от кредитната дейност на Банката в съответствие с утвърдената кредитна политика.

Отделите за управление на кредитния риск в МУР в Централното управление на Банката отговарят за превантивния контрол върху структурирани сделки, степента на обезпеченост, изпълнението на действащите лимити, като анализират и представят писмено становище относно поемания кредитен риск и допустимостта на исканията за кредит по кредитни предложения, съгласно процедури, регламентирани в „Политика, правила и процедури за кредитната дейност в „Токуда Банк“ АД“.

Управление „Кредитна администрация“ (КА) в Централното управление на Банката:

- преглежда, съгласува и контролира кредитната документация и съответствието ѝ с решенията на компетентните органи по кредитните сделки;
- поддържа регистър на обезпеченията и на свързаните лица;
- наблюдава и контролира изпълнението на условията, предвидени в договорите за кредит и анексите към тях;
- контролира процеса по актуализация на оценките на обезпеченията, както и тяхната валидност;
- контролира процеса по актуализация (подновяване) на застраховките на обезпеченията.

Отдел „Съдебни вземания“ в Централното управление на Банката наблюдава и контролира съвместно с други звена кредити в забава над 90 дни или при настъпване на което и да е друго събитие, пораждащо основание за предсрочна изискуемост и осъществява процеса по събиране на всички изискуеми вземания по кредити с принудително събиране.

Управление „Правно“ в Централното управление на Банката анализира и дава становище относно правните рискове пред кредитна сделка, както и по отношение на предлаганото по нея обезпечение и участват в съгласуването и изготвянето на договори за кредит и в процеса по учредяване на обезпеченията.

Кредитният съвет е колективен орган към УС, чиято основна задача е управление на кредитния процес. В своята работа се ръководи от разпоредбите на Закона за кредитните институции и другите нормативни актове, уреждащи кредитните взаимоотношения, кредитната политика на Банката, вътрешно-дружествените документи и правилата за организацията на дейността му. Кредитният съвет разглежда и взема решения по предложения за предоставяне на нови експозиции и промени по съществуващи експозиции (вкл. предоговаряне, реструктуриране, предсрочна изискуемост, принудително изпълнение и др.) в размер до 10% от Капиталовата база на Банката и предлага за разглеждане кредитни предложения за експозиции с размер над 10% от капиталовата база.

КАКП в качеството си на компетентния орган на Банката за наблюдение, оценка и класифициране на финансовите активи и условните задължения и за установяване на загубите от обезценка и провизиите взема решенията за класифициране и определяне на загубите от обезценка на финансовите активи и за определянето на провизиите по условните задължения. В своята работа КАКП се ръководи от разпоредбите на Закона за кредитните институции, от действащото законодателство в страната, както и от вътрешно-дружествените документи на Банката.

Методологията за определяне на провизиите за обезценка реализира класификацията съгласно правилата зададени в Регламенти 2014/680 и 2015/1278. Ръководството разглежда експозициите като необслужвани и обслужвани.

Съгласно политиката на Банката:

Необслужвана експозиция е тази, при която са налице значими нарушения в обслужването ѝ или има данни,

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

че финансовото състояние на длъжника е влошено до степен, че текущите и очакваните му постъпления не са достатъчни за цялостно изплащане на неговите задължения към Банката и към другите му кредитори, както и когато Банката очаква да понесе загуба. Необслужвана е и експозиция, по която без реализиране на обезпечението е малко вероятно длъжникът да изплати изцяло своите кредитни задължения, независимо от наличието на просрочената сума или броя на дните на просрочието, с изключение на експозиции, при които със сключването на договора за кредит реализацията на обезпечението е заложена в погасителния план. Допълнително, експозиция се класифицира като „необслужвана“ когато отговаря и на едно от следните условия:

- натрупани са просрочени плащания по главницата или по лихвите със забава повече от 90 дни;
- във финансовото състояние на длъжника има значимо влошаване, което може да застраши погасяването на задълженията;
- длъжникът е обявен в несъстоятелност или е в процес на ликвидация и съществува риск да останат неудовлетворени кредитори;
- вземането, отразено като балансова позиция, е предмет на съдебно производство или е присъдено от съда на Банката, но не е събрано;
- други критерии съгласно предвиденото в чл. 178 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

Обслужвана експозиция е експозиция, която не може да бъде класифицирана като необслужвана.

Преструктурирана експозиция е експозиция, по отношение на която са приложени мерки за реструктуриране. Мерките за реструктуриране се състоят от отстъпки към длъжник, който е изпаднал във финансово затруднение при изпълнение на своите финансови ангажименти. Експозиция не се третира като реструктурирана, когато за длъжника няма индикации да е във финансово затруднение при изпълнение на своите финансови ангажименти. Изменението в условията на договора, с което са направени отстъпки към длъжник, който е изпаднал във финансово затруднение при изпълнение на своите финансови ангажименти, може да включва, но не се ограничава непременно до намаление на лихвения процент, главницата, начислената лихва или разсрочване на датите на изплащане на главница и/или лихви.

Политика и процес по обезценка на предоставените кредити и вземания от клиенти

Значително увеличение на кредитния риск след първоначалното признаване

Към всяка отчетна дата Банката оценява дали кредитният риск на финансовия инструмент се е увеличил значително след първоначалното признаване. При оценката Банката отчита промяната в риска от настъпване на неизпълнение през очаквания срок на финансовия инструмент, като за целта Банката сравнява риска от настъпване на неизпълнение по финансовия инструмент към отчетната дата със същия риск към датата на първоначалното признаване и взема предвид разумната и аргументирана информация, достъпна без извършване на излишни разходи или усилия, която удостоверява значително увеличение на кредитния риск след първоначалното признаване.

Обективни доказателства за значително увеличен кредитен риск на финансовия инструмент след първоначалното признаване:

- количествени критерии: просрочие на дължими плащания по кредита от над 30 дни, значително увеличение на вероятността от настъпване на неизпълнение през следващите 12 месеца – към отчетната дата
- качествени критерии: промяна на риск групата на експозицията към клиента от „Редовен“ в „Под наблюдение“, „Необслужван“ или „Загуба“, която не се дължи на прекласификация на експозиции на свързани с клиента трети лица към Банката; данни от попълнен въпросник за оценка на качеството на кредитите (въпросниците изследват наличието на увеличен кредитен риск или на кредитна обезценка от датата на отпускане на кредита, като оценката се извършва на база система от въпроси за финансовото състояние, ликвидността, правното състояние и др., всеки от които участва в крайния резултат с определено тегло); друга разумна и аргументирана информация.

Кредитна обезценка след първоначално признаване:

Финансовият актив е с кредитна обезценка след първоначално признаване при настъпване на комбинация от събития, които може да включват значително финансово затруднение на длъжника, което води до невъзможност за погасяване на пълния размер на дълга.

Обективни доказателства за кредитна обезценка на финансовия актив са:

- количествени критерии: просрочие на дължими плащания по кредита от над 90 дни.
- качествени критерии: промяна на риск групата на експозицията към клиента на „Необслужван“ или

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

„Загуба“ по причини, различни от прекласификация на експозиции на свързани с клиента трети лица към Банката или присъждане на статус на кредита „Съдебен“ или „Присъден“; разумна и аргументирана информация, данни от попълнен въпросник за оценка на качеството на кредитите.

Финансови активи, закупени или първоначално създадени с голям отбив, който отразява понесени кредитни загуби, се категоризират като Закупен или първоначално създаден финансов актив с кредитна обезценка (наричани за краткост по-долу “РОСИ” - Purchased or originated credit impaired) и се причисляват към категорията на финансовите активи с кредитна обезценка

Фази на отчитане на кредитните експозиции

В зависимост от наличието на значително увеличен кредитен риск след първоначално признаване и на кредитна обезценка след първоначално признаване, кредитните експозиции се отчитат в следните фази:

- Фаза 1 – по експозицията не се наблюдава значително увеличен кредитен риск след първоначалното ѝ признаване
- Фаза 2 – налице е значително увеличен кредитен риск след първоначално признаване
- Фаза 3 – налице е кредитна обезценка

Фазата на отчитане на кредитните експозиции се определя към всяка отчетна дата на база на оценката за наличие на значително увеличение в кредитния риск след първоначално признаване и на кредитна обезценка.

Определяне на очакваните кредитни загуби на кредитните експозиции

Индивидуално и колективно оценявани за обезценка кредитни експозиции

Индивидуално оценявани кредитни експозиции за обезценка са всички значими експозиции (експозиции над 500 хил. лв.) във Фаза 3 и други експозиции по преценка на Банката. Колективно оценявани кредитни експозиции за обезценка са всички кредитни експозиции, които не са индивидуално оценявани за обезценка. При определяне на ОКЗ на кредитните експозиции, Банката използва различни подходи, в зависимост от това дали кредитната експозиция е индивидуално оценявана за обезценка или колективно.

Определяне ОКЗ за колективно оценявани експозиции за обезценка

Използваните подходи за определяне на ОКЗ отчитат историческото поведение на кредитните експозиции и очакваното бъдещо развитие на отделни макро-икономически, пазарни, нормативни и др. фактори, оказващи влияние върху възможността на кредитополучателите да обслужват задълженията си по кредитните експозиции. ОКЗ се определя на ниво кредит и се изчислява по формулата $ECL = EAD \times PD \times LGD$ където:

- EAD (exposure at default) = текуща балансова експозиция + CCF x неизползвана част от разполагаемия лимит, където CCF – кредитен конверсионен фактор; EAD за задбалансови ангажименти = CCF x задбалансов ангажимент;
- PD (probability of default) – приложимата за кредита вероятност от настъпване на неизпълнение, изчислена по модела за изчисление на вероятностите за настъпване на неизпълнение. За кредити във Фаза 1 се ползва вероятност от настъпване на неизпълнение през следващите 12 месеца. За кредити във Фаза 2 и Фаза 3 се ползва вероятност от настъпване на неизпълнение през очаквания срок на финансовия актив;
- LGD (loss given default) – загуба при настъпване на случай на неизпълнение – представлява разликата между кредитната експозиция и общия размер на NRV (дефинирано по-долу) на наличните обезпечения по кредита (в случай, че $NRV > 0$) и размера на кредитната експозиция; в случай, че NRV на обезпеченията надвишава кредитната експозиция, $LGD = 0$;
- NRV (Net Realizable Value) – нетна възстановима стойност на обезпечението към съответната отчетна дата; определя се като сборът от пазарните стойности на обезпеченията по кредита, изчислени при ползването на стандартни допускания за (i) очаквани промени на стойността във времето, (ii) очакван срок за реализация и (iii) очаквани разходи по реализацията.

Стойностите на параметрите, допусканията и правилата за изчисление са дефинирани детайлно в Политиката за класификация, провизиране и обезценка на финансови активи и условни задължения.

Определяне на ОКЗ за индивидуално оценявани експозиции за обезценка

Очакваната кредитна загуба се определя на ниво кредит. Кредитната експозиция се оценява за обезценка чрез сравнение на брутната стойност на експозицията с нетната настояща стойност от прогнозните парични потоци от дейността, продажба на обезпечението или други източници. Очакваните парични потоци имат прогнозен характер и при анализа се разглеждат най-малко два основни сценария: (i) сценарий, при който експозицията се обслужва редовно съгласно действащия погасителен план и (ii) сценарий, в който експозицията се погасява от реализация на обезпечението. Очакваните парични потоци от реализация на обезпечението се определят

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

на индивидуална база за съответната експозиция. Нетната настояща стойност на паричните потоци от различните сценарии се претегля с различна тежест за достигане на обобщен резултат, който се сравнява с брутната стойност на кредита. ОКЗ представлява разликата между брутната стойност на кредита и претеглената нетна настояща стойност на очакваните парични потоци по различните сценарии.

С цел минимизирането на кредитния риск в процеса на кредитиране се прилагат детайлни процедури относно анализа на икономическата целесъобразност на всеки един проект, видовете обезпечения приемливи за Банката, контрола върху използването на отпуснатите средства и администрирането, свързано с тази дейност. Банката е приела и следи за спазването на лимити за кредитна експозиция по отрасли. Тези лимити целят ограничаване концентрацията на кредитния портфейл, което би довело до завишен кредитен риск.

Качество на вземания от Централната банка

Следващата таблица представя информация за кредитното качество и максималната изложеност на кредитен риск за експозициите към Централната банка съгласно вътрешната рискова класификация на Банката. Представените суми отразяват движението на амортизираната стойност на експозициите преди коректива за очаквани кредитни загуби и коректива за очаквани кредитни загуби през отчетния период.

	2023		2022	
	Фаза 1		Фаза 1	
	Брутна амортизирана стойност	Коректив за очаквани кредитни загуби	Брутна амортизирана стойност	Коректив за очаквани кредитни загуби
Стойност на 1 януари	85,067	(4)	63,332	(6)
Нововъзникнали експозиции	3,897,136	(2)	2,604,386	-
Изплатени експозиции	(3,856,894)	-	(2,582,651)	2
Стойност на 31 декември	125,309	(6)	85,067	(4)

Качество на вземания от банки

Следващата таблица представя информация за кредитното качество и максималната изложеност на кредитен риск за експозициите към банки съгласно вътрешната рискова класификация на Банката. Представените суми отразяват движението на амортизираната стойност на експозициите преди коректива за очаквани кредитни загуби и коректива за очаквани кредитни загуби през отчетния период.

	2023		2022	
	Фаза 1		Фаза 1	
	Брутна амортизирана стойност	Коректив за очаквани кредитни загуби	Брутна амортизирана стойност	Коректив за очаквани кредитни загуби
Стойност на 1 януари	7,572	(1)	47,452	(2)
Нововъзникнали експозиции	680,548	-	440,736	-
Изплатени експозиции	(683,613)	1	(480,616)	1
Стойност на 31 декември	4,507	-	7,572	(1)

Качество на дългови и капиталови инструменти по справедлива стойност през ДВД

В Приложение 7 е предоставена информация за кредитното качество и максималната изложеност на кредитен риск за експозициите към дългови и капиталови инструменти по справедлива стойност през ДВД съгласно вътрешната рискова класификация на Банката.

Качество на дългови инструменти по амортизирана стойност

В Приложение 8 е предоставена информация за кредитното качество и максималната изложеност на кредитен риск на дълговите инструменти по амортизирана стойност съгласно вътрешната рискова класификация на Банката.

Качество на кредити и вземания от клиенти

Следващите таблици представят информация за кредитното качество и максималната изложеност на кредитен риск за експозициите към клиенти съгласно вътрешната рискова класификация на Банката. Представените суми отразяват движението на амортизираната стойност на експозициите преди коректива за очаквани кредитни загуби и коректива за очаквани кредитни загуби през отчетния период.

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

<u>Промяна в brutната амортизирана стойност</u>	Фаза1	Фаза2	Фаза3	2023
Стойност на 1 януари 2023	195,152	35,410	24,127	254,689
Нововъзникнали експозиции	70,709	1776	173	72,658
Изплатени експозиции	(54,146)	(12,155)	(2,549)	(68,850)
Преминаване към Фаза1	8,757	(8,757)	-	-
Преминаване към Фаза2	(10,530)	10,530	-	-
Преминаване към Фаза3	-	(1,192)	1,192	-
Отписани суми	-	-	(2,550)	(2,550)
Стойност на 31 декември 2023	209,942	25,612	20,393	255,947

<u>Промяна на коректива за обезценка</u>	Фаза1	Фаза2	Фаза3	2023
Стойност на 1 януари 2023	89	542	6,297	6,928
Начислена обезценка	118	693	2,228	3,039
Възстановена обезценка	(52)	(326)	(965)	(1,343)
Увеличение на коректива за обезценка от непризнати лихви на кредити във Фаза 3	-	-	70	70
Преминаване към Фаза1	1	(1)	-	-
Преминаване към Фаза2	(7)	7	-	-
Преминаване към Фаза3	-	-	-	-
Отписани суми	-	-	(2,550)	(2,550)
Стойност на 31 декември 2023	149	915	5,080	6,144

<u>Промяна в brutната амортизирана стойност</u>	Фаза1	Фаза2	Фаза3	2022
Стойност на 1 януари 2022	150,416	55,194	27,980	233,590
Нововъзникнали експозиции	84,609	2,934	324	87,867
Изплатени експозиции	(40,425)	(19,607)	(5,080)	(65,112)
Преминаване към Фаза1	6,130	(6,021)	(109)	-
Преминаване към Фаза2	(5,578)	5,921	(343)	-
Преминаване към Фаза3	-	(3,011)	3,011	-
Отписани суми	-	-	(1,656)	(1,656)
Стойност на 31 декември 2022	195,152	35,410	24,127	254,689

<u>Промяна на коректива за обезценка</u>	Фаза1	Фаза2	Фаза3	2022
Стойност на 1 януари 2022	89	311	7,783	8,183
Начислена обезценка	80	463	2,019	2,562
Възстановена обезценка	(80)	(189)	(1,968)	(2,237)
Увеличение на коректива за обезценка от непризнати лихви на кредити във Фаза 3	-	-	76	76
Преминаване към Фаза1	-	-	-	-
Преминаване към Фаза2	-	-	-	-
Преминаване към Фаза3	-	(43)	43	-
Отписани суми	-	-	(1,656)	(1,656)
Стойност на 31 декември 2022	89	542	6,297	6,928

Промяната в размера на поетите ангажименти и договори за финансови гаранции и промяната в провизиите е представена в таблиците по-долу.

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

Промяна в размера на поетите ангажменти и договори за финансови гаранции

	Фаза1	Фаза2	Фаза3	2023
Стойност на 1 януари 2023	42,092	4,960	27	47,079
Нововъзникнали експозиции	36,903	975	-	37,878
Изплатени експозиции	(26,086)	(3,706)	(27)	(29,819)
Преминаване към Фаза1	1,650	(1,650)	-	-
Преминаване към Фаза2	-	-	-	-
Преминаване към Фаза3	-	-	-	-
Стойност на 31 декември 2023	54,559	579	-	55,138

Промяна в провизията за преоценка

	Фаза1	Фаза2	Фаза3	2023
Стойност на 1 януари 2023	23	42	-	65
Начислена	16	14	-	30
Възстановена	(15)	(38)	-	(53)
Преминаване към Фаза1	-	-	-	-
Преминаване към Фаза2	-	-	-	-
Преминаване към Фаза3	-	-	-	-
Стойност на 31 декември 2023	24	18	-	42

Промяна в размера на поетите ангажменти и договори за финансови гаранции

	Фаза1	Фаза2	Фаза3	2022
Стойност на 1 януари 2022	42,694	1,975	77	44,746
Нововъзникнали експозиции	25,833	4,210	-	30,043
Изплатени експозиции	(27,197)	(436)	(77)	(27,710)
Преминаване към Фаза1	762	(762)	-	-
Преминаване към Фаза2	-	-	-	-
Преминаване към Фаза3	-	(27)	27	-
Стойност на 31 декември 2022	42,092	4,960	27	47,079

Промяна в провизията за преоценка

	Фаза1	Фаза2	Фаза3	2023
Стойност на 1 януари 2022	15	8	-	23
Начислена	19	37	-	56
Възстановена	(11)	(3)	-	(14)
Преминаване към Фаза1	-	-	-	-
Преминаване към Фаза2	-	-	-	-
Преминаване към Фаза3	-	-	-	-
Стойност на 31 декември 2022	23	42	-	65

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

Класификацията на кредити и вземания от клиенти е както следва:

31 декември 2023	По предоставени кредити и вземания от клиенти			Неусвоен ангажимент	По предоставени гаранции			Провизии за кредитни загуби
	Размер	дял в %	Обезценка		Размер	Размер	дял в %	
Обслужвани	235,554	92.03	1,064	51,160	3,978	100.00	20	
Необслужвани	20,393	7.97	5,080	-	-	-	-	
Общо	255,947	100.00	6,144	51,160	3,978	100.00	20	

31 декември 2022	По предоставени кредити и вземания от клиенти			Неусвоен ангажимент	По предоставени гаранции			Провизии за кредитни загуби
	Размер	дял в %	Обезценка		Размер	Размер	дял в %	
Обслужвани	230,562	90.53	632	41,209	3,609	99.26	21	
Необслужвани	24,127	9.47	6,296	77	27	0.74	-	
Общо	254,689	100.00	6,928	41,286	3,636	100.00	21	

	31.12.2023		31.12.2022	
	Необезценени	Обезценени	Необезценени	Обезценени
Без просрочие	109,620	108,442	133,609	79,026
Просрочия до 30 дни	10,469	6,335	11,254	14,871
Просрочия от 31 до 60 дни	3,160	6,081	335	2
Просрочия от 61 до 90 дни	187	2	305	197
Просрочия от 91 до 180 дни	293	41	288	112
Просрочия над 180 дни	631	10,686	885	13,805
Отчетна стойност	124,360	131,587	146,676	108,013
Коректив за загуби от обезценка	-	(6,144)	-	(6,928)
Балансова стойност	124,360	125,443	146,676	101,085

Обезценените експозиции включват тези, по които Банката е отчетла обезценка.

В следната таблица е представен портфейлът на Банката на база приети по вид обезпечения:

	2023	2022
Обезпечени с парични средства и ДЦК	458	679
Гаранции на Правителството	2,635	1,746
Обезпечени с ипотека	211,183	210,745
Залог на машини и съоръжения	7,827	7,286
Залог на вземания	19,879	23,437
Други обезпечения	12,982	10,117
Необезпечени	983	679
Обезценка	(6,144)	(6,928)
Общо	249,803	247,761

Банката приема жилищни имоти като обезпечение за *ипотечните кредити*, които предоставя на своите клиенти. Банката следи за обезпечеността на ипотечните кредити в Банкиране на дребно, използвайки съотношението заем към стойност (LTV), което се изчислява като съотношение на brutната сума на заема към пазарна стойност на обезпечението. Оценката на обезпечението се базира на (1) външна оценка от

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

лицензирани оценители от утвърден списък, който съгласно вътрешните правила на Банката подлежи на годишно преразглеждане и на (2) допълнителен преглед и корекции на стойността съгласно изготвено техническо становище на експерти на Банката. Стойността на обезпечението за жилищни ипотечни кредити обикновено се базира на първоначалната стойност на обезпечението, актуализирана въз основа на промени в индексите на цените на жилищата и съответно на периодична преоценка на обезпеченията съгласно действащите вътрешни правила за кредитна дейност. В допълнение, Банката изисква актуализация на стойностите на обезпеченията при всяко преговаряне, реструктуриране или започване на принудително изпълнение по индивидуални експозиции.

Таблицата по-долу показва експозициите от ипотечни кредити (тези с цел покупка на жилище и които имат обезпечение жилищен имот) по диапазони на LTV. Стойността, с която обезпеченията участват при изчислението на LTV е по-малката от пазарната и застрахователната им стойност

	31.12.2023		31.12.2022	
	Брутната амортизирана стойност	Коректив за загуби от обезценка	Брутната амортизирана стойност	Коректив за загуби от обезценка
LTV ratio/коэффициент кредит стойност				
Под 50%	12,302	-	12,240	-
51-70%	12,068	-	12,529	-
71-90%	14,392	(31)	14,776	(19)
91-100%	705	(6)	1,854	(9)
Над 100%	2,352	(169)	3,010	(142)
Общо	41,819	(206)	44,409	(170)

В таблицата по-долу е представена информация за кредитните рейтинги при определяне на кредитното качество на финансови активи на Банката. Банката използва като основен източник информация за кредитни рейтинги от рейтинговата агенция Fitch, а където такива не са налични е използван рейтинг на друга рейтингова агенция (S&P).

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

	31.12.2023	31.12.2022
Вземания от Централната банка:		
рейтинг BBB	125,303	85,063
Общо вземания от Централната банка	125,303	85,063
Вземания от банки		
рейтинг А	-	2,934
рейтинг А-	3,530	836
рейтинг BBB	778	3,791
рейтинг BBB-	196	-
рейтинг BB	-	10
рейтинг BB+	2	-
без рейтинг	1	-
Общо вземания от банки	4,507	7,571
Финансови активи по справедлива стойност през ПЗ		
без рейтинг	315	249
Общо финансови активи по справедлива стойност през ПЗ	315	249
Дългови инструменти по справедлива стойност през ДВД		
рейтинг BBB	27,291	32,238
рейтинг BBB-	1,778	2,761
Общо дългови инструменти по справедлива стойност през ДВД	29,069	34,999
Капиталови инструменти по справедлива стойност през ДВД		
без рейтинг	381	381
Общо капиталови инструменти по справедлива стойност през ДВД	381	381
Дългови инструменти по амортизирана стойност		
рейтинг AA+	32,800	31,157
рейтинг AAA	-	9,761
рейтинг AA-	9,557	-
рейтинг BBB	-	3,969
Общо дългови инструменти по амортизирана стойност	42,357	44,887

Финансовите активи, държани за търгуване без рейтинг представляват основно корпоративни облигации и акции на местни емитенти, за които няма кредитен рейтинг от рейтингова агенция. Инвестициите в ценни книжа с рейтинг по-нисък от BBB/положителна перспектива (основно дългови ценни книжа на централни правителства) са предмет на изрично одобрение от Комитета за управление на активите и пасивите.

Концентрация на кредитен риск

Значителен процент от кредитния портфейл на Банката е концентриран в ограничен брой кредитополучатели. Независимо от регулаторните ограничения за големи експозиции, съществува риск дейността на Банката, финансовото ѝ състояние и резултатите от дейността ѝ да бъдат негативно повлияни при неизпълнение на задълженията от страна на някои от най-големите кредитополучатели. Информация за големите експозиции на Банката към клиенти, различни от банки (експозиции, които представляват 10% или повече от капитала от първи ред на Банката) по балансова стойност към 31 декември 2023 г. и 2022 г. е представена в таблицата по-долу:

	2023		2022	
	в хиляди лева	% от капитала от първи ред	в хиляди лева	% от капитала от първи ред
Най-голяма обща експозиция към клиентска група	10,321	24.69%	10,279	26.67%
Общ размер на петте най-големи експозиции	46,086	110.23%	41,530	107.76%
Обща сума на всички експозиции – над 10% от капитала от първи ред	107,964	258.24%	108,198	280.74%

Концентрацията на кредитен риск по икономически сектори е оповестена в Приложение 9.

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

31.3. Ликвиден риск

Ликвидният риск се поражда от несъответствието между падежа на активите и пасивите и възможна липса на достатъчно средства, с които Банката да посреща плащания по текущи финансови пасиви, както и да осигурява финансиране на увеличението на финансовите активи и възможните искове по задбалансови задължения.

Дейността на Банката изисква устойчив паричен поток, който да замени съществуващите депозити при изтичането на срока им (падежа), както и да задоволи търсенето на клиентите за допълнителни кредити.

При управление на ликвидността Банката взема предвид и ангажиментите, свързани с неусвоената част на отпуснатите кредити и нивото на всички условни ангажименти.

За осигуряване спазване на политиката по ликвидността Банката предприема следните мерки:

- разработва правила и процедури за управление на ликвидността;
- дефинира адекватните ликвидни активи;
- изгражда информационна система за наблюдение на ликвидността на основата на падежна таблица;
- формира показатели за измерване на ликвидността;
- определя орган за регулиране на ликвидността и неговите отговорности и задачи;
- определя система за управление и контрол на ликвидния риск;
- разработва сценарии за действие на Банката както в нормална обстановка – „действащо предприятие”, така и в период на “ликвидна криза”;
- регламентира задължителната информация за нуждите на текущото управление, както и за отчетността пред БНБ.

Основните параметри на политиката по ликвидността на Банката се приемат от Управителния съвет, като цялостната организация по нейното изпълнение се възлага на Комитета по управление на активите и пасивите, като той е основен орган за управление на ликвидността на Банката. Комитетът носи пряка отговорност за състоянието на ликвидността и за текущото ѝ управление на основата на решенията на Управителния съвет, както и за текущото управление на активите и пасивите. Комитетът заседава най-малко веднъж месечно, а при необходимост (при опасност от ликвидна криза) и ежедневно, с цел преодоляване на евентуални ликвидни затруднения.

Контролът и регулирането на ликвидността общо за Банката и по офиси се извършва централизирано от управление “Ликвидност и пазари”.

Следи се нивото на ликвидните средства и нивото на ликвидните средства за поддържане. На тази база се следи съотношението налични ликвидни средства/кредитни вложения и други вземания на Банката.

Банката поддържа голям обем високоликвидни активи под формата на парични средства в каса и в БНБ, които ѝ гарантират безпроблемно посрещане на ликвидни нужди. Към 31 декември 2023 г. и 2022 г. паричните средства и парични салда при БНБ представляват съответно 28% и 21% от общите активи на Банката.

Като допълнителен инструмент за осигуряване на ликвидност, Банката използва предоставените средства на банки. В основната си част това са депозити в първокласни международни и български банки с падеж до 7 дни. Към 31 декември 2023 г. и 2022 г. вземанията от банки представляват съответно 1% и 2% от общите активи на Банката.

Държавните ценни книжа, които Банката притежава и не е заложила като обезпечение към 31 декември 2023 г. и 2022 г. са съответно 14% и 16% от общите активи. Поддържайки 43% (2022 г.: 39%) от активите си в бързоликвидни активи, Банката е в състояние да осигури посрещане на всичките си нужди от плащания по падежиращи финансови пасиви.

Брутният (недисконтиран) номинален изходящ паричен поток на финансовите пасиви на Банката е както

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

следва:

31 декември 2023	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 година до 5 години	Над 5 години	Общо
Депозити от банки	48	-	-	-	-	48
Депозити от клиенти	259,814	39,552	77,731	51,917	1,438	430,452
Задължения по договори за лизинг	71	142	637	1,906	-	2,756
Подчинен дълг	-	24	74	392	2,250	2,740
Други финансови пасиви	702	-	-	-	-	702
Общо финансови пасиви	260,635	39,718	78,442	54,215	3,688	436,698

31 декември 2022	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 година до 5 години	Над 5 години	Общо
Депозити от банки	49	-	-	-	-	49
Депозити от клиенти	243,415	37,235	86,784	44,232	1,755	413,421
Задължения по договори за лизинг	70	141	633	850	17	1,711
Подчинен дълг	-	24	74	392	2,348	2,834
Други финансови пасиви	803	-	-	-	-	803
Общо финансови пасиви	244,337	37,400	87,491	45,474	4,120	418,818

Финансовите пасиви на Банката са формирани основно от привлечени средства по депозити на физически и юридически лица. Често клиентите предпочитат сключване на договор за депозит с едномесечен срок и предоговарянето му за продължителен период от време. Поради това едномесечните депозити практически са относително постоянен ресурс за Банката.

Не са индикирани негативни ефекти върху ликвидността на Банката като последица от военните конфликти в Украйна и Близкия изток и завишените темпове на инфлация и лихвените нива.

31.4. Пазарен риск

Пазарен е рискът, при който е възможно промените в пазарните цени на финансовите активи, лихвените нива или валутните курсове да окажат неблагоприятно влияние върху резултата от дейността на Банката и капитала. Пазарен риск възниква по открити позиции в лихвени, валутни и капиталови инструменти, които са чувствителни към общи и специфични пазарни движения и оказват влияние върху рентабилността на Банката. Пазарната експозиция се управлява от Банката в съответствие с рисковите ограничения, определени от ръководството.

Банката управлява притежаваните от нея финансови инструменти, отчитайки променящите се пазарни условия. Експозицията по отношение на пазарен риск се управлява в съответствие с лимитите за риск, определени от ръководството на Банката посредством покупко-продажба на финансови инструменти или чрез откриване на компенсираща позиция за хеджиране на риска.

За минимизиране източниците на пазарен риск Банката е приела правила за инвестиции във финансови инструменти, както следва:

- Чуждестранни държавни ценни книжа – могат да бъдат закупувани само, ако имат кредитен рейтинг, не по-нисък от ВВВ/положителна перспектива на Standard&Poors или еквивалентна оценка за кредитоспособност, като максималното ниво на експозицията е лимитирано;
- Корпоративни облигации, емитирани от банки – при кредитен рейтинг на емитента, не по-нисък от ВВВ/положителна перспектива на Standard&Poors или еквивалентна оценка за кредитоспособност, като максималното ниво на експозицията е лимитирано;
- Корпоративни акции – лимитирана обща експозиция;
- Корпоративни облигации - могат да бъдат закупувани само, ако имат кредитен рейтинг, не по-нисък от ВВВ/положителна перспектива на Standard&Poors или еквивалентна оценка за кредитоспособност. В противен случай се прави прецизен анализ на количествени и качествени показатели, за да бъде максимално защитена тезата за тяхното закупуване. Максималното ниво на експозицията е лимитирано.

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

Отклонения от заложените лимити се допускат след изрично одобрение от страна на Комитета за управление на активите и пасивите.

Управлението на пазарните рискове включва:

- Определяне на съотношението на ценни книжа и активи на паричния пазар. Това съотношение е динамична величина и както съотношението банков/търговски портфейл се определя съобразно матуритетната структура на привлечените средства на Банката, входящите и изходящи парични потоци, нуждите от ликвидност, нивото на доход и целите на Банката;
- Анализ на съотношението риск/доход.

В съответствие с приетите цели и принципи Банката прилага следните подходи за управление на пазарния риск:

- VaR анализ, Анализ на дюрацията на финансовите инструменти и стандартизирани лихвени шокове за определяне и анализиране на ефекта от различни рискови фактори върху стойността и доходността на портфейла, за да се определи оптималното съотношение риск/доход;
- Банката анализира съотношението риск/доход, като при равен риск избира инвестициите с по-висок доход, а при равен доход – тези с по-нисък риск.

Комитетът по управление на активите и пасивите приема алтернативни сценарии за действия в обстановка на повишен пазарен риск, предизвикани в резултат на резки промени в условията на пазара, в рамките на предоставените лимити за отделните видове операции. Комитетът осъществява наблюдение и предлага вземането на мерки за отклоняване от обичайните лимити, с оглед преодоляването на такива ситуации.

За оценка на лихвената чувствителност на търговския портфейл Банката използва модифицираната дюрация на портфейла, изчислявана на дневна база.

За оценка на ефекта от потенциално възможни екстремни флукуации на лихвените нива върху стойността на търговския портфейл Банката анализира ефекта от 100 базисни точки, като този ефект не трябва да надвишава 5% от капиталовата база, изчислена през последното тримесечие.

По смисъла на Наредба 7 на БНБ, Банката анализира ефекта на промяна на лихвите с 200 б.т. като очакван резултат върху капитала. Ефектът не трябва да надвишава 20% от капиталова база.

Не са индикирани допълнителни негативни ефекти върху пазарния риск за Банката като последица от военните конфликти в Украйна и Близкия изток и завишения темп на инфлация и лихвените нива.

31.4.1. Лихвен риск

Лихвен риск е вероятността от потенциално изменение на нетния приход от лихви или нетния лихвен марж, поради изменение на общите пазарни лихвени равнища. Управлението на лихвения риск в Банката се стреми да минимизира риска от намаляване на нетния лихвен доход в резултат от промени в лихвените нива.

За измерване и оценка на лихвения риск Банката използва метода на GAP-анализа (анализа на несъответствието/дисбаланса), разпределящ лихвоносните активи и пасиви по времеви диапазони, в зависимост от моментите на тяхната преоценка (за инструментите с плаващ лихвен процент) и падеж (за инструментите с фиксиран лихвен процент). Чрез него се идентифицира чувствителността на очакваните приходи и разходи спрямо развитието на лихвения процент. Методът на GAP-анализа има за цел да определи позицията на Банката, общо и по отделни видове финансови активи и пасиви, по отношение на очаквани изменения на лихвените проценти и влиянието на това изменение върху нетния лихвен доход. Той подпомага управлението на активите и пасивите и е инструмент за осигуряване на достатъчна и стабилна нетна лихвена доходност. За оценка на ефекта от изменение на лихвите върху икономическата стойност на капитала Банката прилага стрес тестовете съгласно Приложение III от Насоки ЕВА/GL/2018/02 за управление на лихвения риск в банковия портфейл (IRRBB). Ръководството оценява експозицията на Банката към лихвен риск в банков портфейл и чувствителността ѝ към този риск, като умерена, с оглед обемите и структурата на бизнеса.

При управление на лихвения риск Банката прилага политика и процедури, адекватни на характера и сложността на нейната дейност. Посредством управлението на лихвения риск Банката се стреми към стабилизиране на спреда между лихвените приходи и лихвените разходи с цел осигуряване адекватна рентабилност и максимизирана стойност при приемлива степен на риск.

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

Управлението на лихвения риск в Банката се основава на оценката на размера и чувствителността на експозицията към промени в пазарните лихвени проценти и вероятността за реализиране на тези промени. Банката е изградила система за измерване на лихвения риск, която покрива всички източници на лихвен риск и оценява ефекта от промените в лихвените проценти.

Лихвените проценти за активи и пасиви, деноминирани в български лева, обичайно се определят на база на движението на основния лихвен процент, определен от Централната банка. Лихвените проценти за активи и пасиви, деноминирани в евро, са базирани на котировките на Европейската централна банка.

В случаите на активи и пасиви с плаващи лихвени проценти, Банката е изложена на риск от промени в основните лихвени индекси, служещи за определяне на лихвените проценти.

В зависимост от конкретните условия се използват следните подходи при управлението на лихвения риск, прилагайки метода на дисбаланса:

- Балансираност – осигуряване на паритет между лихвочувствителните активи и пасиви;
- Преструктуриране на портфейлите от активи и пасиви при възникването на циклични изменения на лихвените проценти;
- Определяне размера на лихвените проценти, както и техния вид (фиксиран или променлив) по активите и пасивите на Банката в зависимост от тенденциите на развитие на вътрешния и международни финансови пазари.

В своята дейност Банката се стреми към заемане на положителен дисбаланс по отношение на матуритета на активите и пасивите и балансирана позиция по отношение на лихвочувствителните активи и пасиви.

Лихвените активи и пасиви на Банката, категоризирани по дата на договорената промяна в лихвените проценти по периоди на промяна на лихвения процент е както следва:

31 декември 2023	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 година до 5 години	Над 5 години	Общо
<i>Лихвени активи</i>						
Вземания от банки	4,507	-	-	-	-	4,507
Кредити и вземания от клиенти	166,891	1,796	3,261	16,894	60,961	249,803
Дългови инструменти по справедлива стойност през ДВД	1,778	-	-	27,291	-	29,069
Дългови инструменти по амортизирана стойност	8,844	4,746	21,563	7,204	-	42,357
Общо лихвени активи	182,020	6,542	24,824	51,389	60,961	325,736
<i>Лихвени пасиви</i>						
Депозити от банки	48	-	-	-	-	48
Депозити от клиенти	259,811	39,531	77,401	50,897	1,394	429,034
Подчинен дълг	-	-	-	-	1,959	1,959
Задължения по договори за лизинг	71	142	637	1,906	-	2,756
Общо лихвени пасиви	259,930	39,673	78,038	52,803	3,353	433,797
Дисбаланс между лихвените активи и пасиви, нетно	(77,910)	(33,131)	(53,214)	(1,414)	57,608	(108,061)

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

31 декември 2022	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 година до 5 години	Над 5 години	Общо
<i>Лихвени активи</i>						
Вземания от банки	7,571	-	-	-	-	7,571
Кредити и вземания от клиенти	212,579	7,520	1,326	1,945	24,391	247,761
Дългови инструменти по справедлива стойност през ДВД	-	1,979	4,864	28,156	-	34,999
Дългови инструменти по амортизирана стойност	31,158	13,729	-	-	-	44,887
Общо лихвени активи	251,308	23,228	6,190	30,101	24,391	335,218
<i>Лихвени пасиви</i>						
Депозити от банки	49	-	-	-	-	49
Депозити от клиенти	243,413	37,226	86,605	43,980	1,708	412,932
Подчинен дълг	-	-	-	-	-	-
Задължения по договори за лизинг	70	141	633	850	17	1,711
Общо лихвени пасиви	243,532	37,367	87,238	44,830	1,725	414,692
Дисбаланс между лихвените активи и пасиви, нетно	7,776	(14,139)	(81,048)	(14,729)	22,666	(79,474)

Средните ефективни лихвени проценти по лихвоносните финансовите инструменти на Банката са, както следва:

	31.12.2023	31.12.2022
<i>Лихвоносни активи</i>		
Вземания от банки	3.62	0.81
Финансови активи по справедлива стойност през ПЗ	-	5.32
Кредити и вземания от клиенти	5.79	4.12
Дългови инструменти по амортизирана стойност	3.66	0.54
Дългови инструменти по справедлива стойност през ДВД	0.50	0.59
<i>Лихвоносни пасиви</i>		
Депозити от банки	-	-
Депозити от клиенти	0.15	0.14
Задължения по договори за лизинг	0.36	0.43
Подчинен дълг	5.00	5.00

31.4.2. Валутен риск

Валутният риск представлява потенциалната възможност за реализиране на загуба за Банката в резултат на промени във валутните курсове.

В Република България курсът на българския лев към еврото е фиксиран със Закон за валутен борд. Откритата позиция на Банката в евро не носи риск за Банката.

Валутният риск е риск от негативно влияние на колебания в преобладаващите валутни курсове върху финансовото състояние и паричните потоци на Банката. Управлението на валутния риск се основава на лимити за открити позиции в конкретни валути и активно управление на открити позиции с цел намаляване на изложеността на Банката към този риск. Основната част от активите и пасивите на Банката са деноминирани в евро или левове, поради което неблагоприятна промяна на валутните курсове е несъществена. Банката цели да не държи открити позиции във валути, различни от евро.

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

Валутната структура на финансовите активи и пасиви по балансова стойност е следната:

31 декември 2023	Лева	Евро	Долари на САЩ	Японски йени	Други	Общо
<i>Активи</i>						
Парични средства и вземания от Централната банка	121,157	12,733	1,078	109	554	135,631
Вземания от банки	244	787	1,174	214	2,088	4,507
Финансови активи по справедлива стойност през ПЗ	315	-	-	-	-	315
Дългови инструменти по справедлива стойност през ДВД	25,238	2,053	1,778	-	-	29,069
Капиталови инструменти по справедлива стойност през ДВД	381	-	-	-	-	381
Дългови инструменти по амортизирана стойност	-	9,557	32,800	-	-	42,357
Кредити и вземания от клиенти	212,034	35,671	2,098	-	-	249,803
Общо активи	359,369	60,801	38,928	323	2,642	462,063
<i>Пасиви</i>						
Депозити от банки	-	19	29	-	-	48
Депозити от клиенти	213,117	174,154	38,871	258	2,634	429,034
Подчинен дълг	-	1,959	-	-	-	1,959
Задължения по договори за лизинг	2,756	-	-	-	-	2,756
Други финансови пасиви	365	254	-	79	4	702
Общо пасиви	216,238	176,386	38,900	337	2,638	434,499
Нетна позиция	143,131	(115,585)	28	(14)	4	27,564
31 декември 2022						
	Лева	Евро	Долари на САЩ	Японски йени	Други	Общо
<i>Активи</i>						
Парични средства и вземания от Централната банка	83,836	9,499	1,449	84	573	95,441
Вземания от банки	141	3,784	2,040	26	1,580	7,571
Финансови активи по справедлива стойност през ПЗ	249	-	-	-	-	249
Дългови инструменти по справедлива стойност през ДВД	28,172	4,066	2,761	-	-	34,999
Капиталови инструменти по справедлива стойност през ДВД	381	-	-	-	-	381
Дългови инструменти по амортизирана стойност	-	13,729	31,158	-	-	44,887
Кредити и вземания от клиенти	205,529	40,901	1,331	-	-	247,761
Общо активи	318,308	71,979	38,739	110	2,153	431,289
<i>Пасиви</i>						
Депозити от банки	-	19	30	-	-	49
Депозити от клиенти	208,961	163,012	38,705	129	2,125	412,932
Подчинен дълг	-	1,959	-	-	-	1,959
Задължения по договори за лизинг	1,711	-	-	-	-	1,711
Други финансови пасиви	798	5	-	-	-	803
Общо пасиви	211,470	164,995	38,735	129	2,125	417,454
Нетна позиция	106,838	(93,016)	4	(19)	28	13,835

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

31.4.3. Ценови риск

Ценовият риск е свързан с промените в пазарните цени на финансовите активи и пасиви, при които Банката може да претърпи загуба. Основният риск за Банката е намалението на пазарните цени на притежаваните от нея финансови инструменти, оценявани по справедлива стойност през ПЗ или през ДВД, които са основно държавни ценни книжа.

31.4.4. Чувствителност към пазарен риск

В съответствие с приетите цели и принципи Банката прилага: VaR (Value-at-risk) анализ, Duration анализ и Стандартизирани лихвени шокове за определяне и анализиране на ефекта от различни рискови фактори върху стойността и доходността на портфейла, като по този начин цели да намери оптималното съотношение риск/доход.

Към 31 декември 2023 г. Банката е направила анализ на лихвената чувствителност на база на предположението за паралелно повишение на лихвената крива, приложено върху лихвения дисбаланс. Очакваният ефект при 200 б. т. е +/- 388 хил. лв. (2022: +/- 780 хил. лв.). Изчисленият максимален ефект от всички сценарии съгласно Насоки ЕВА/GL/2018/02 промени в икономическата стойност на капитала и промени в нетния лихвен доход за срок от 1 г. са съответно -366 хил. лв (2022: -689 хил. лв) и -1,005 хил. лв (2022: -665 хил. лв).

За оценка на ефекта от потенциално възможни екстремни флукуации на лихвените нива Банката обичайно анализира ефекта от няколко стандартизирани лихвени шокове за портфейла от ценни книжа за търгуване. Ценовата флукуация при паралелно изместване на кривата на доходността с 100 базисни точки не трябва да надвишава 5% от капиталовата база, изчислена през последното тримесечие. Към 31 декември 2023 г. няма дългови ценни книжа в портфейла от ценни книжа за тъгуване и съотношението е в размер на 0.00% от капиталовата база (2022: 0.00%).

31.5. Справедлива стойност

Справедлива стойност на финансови инструменти

Банката определя справедливата стойност на финансовите си инструменти като се базира на налична пазарна информация или използва подходящи оценъчни техники, когато такава не е налична. Информация за балансовата и справедливата стойност на финансовите активи и пасиви е представена в Приложение 31.1

Следните таблици обобщават информация за финансовите активи, представени по справедлива стойност в

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

отчета за финансовото състояние:

	Балансова стойност	Ниво 1 - котирана пазарна цена	Ниво 2 - Техника за оценяване - наблюдавани пазарни нива	Ниво 3 - Техника за оценяване - не наблюдавани пазарни нива
31 декември 2023				
Активи, оценени по справедлива стойност				
Финансови активи по справедлива стойност през ПЗ	315	315	-	-
Дългови инструменти по справедлива стойност през ДВД	29,069	-	29,069	-
Капиталови инструменти по справедлива стойност през ДВД	381	-	-	381
Общо	29,765	315	29,069	381
31 декември 2022				
Активи, оценени по справедлива стойност				
Финансови активи по справедлива стойност през ПЗ	249	249	-	-
Дългови инструменти по справедлива стойност през ДВД	34,999	-	34,999	-
Капиталови инструменти по справедлива стойност през ДВД	381	-	-	381
Общо	35,629	249	34,999	381

Таблиците по долу съдържат информация за определянето на справедливата стойност на финансовите активи и пасиви, които не са представени по справедлива стойност в отчета за финансовото състояние.

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

31 декември 2023

	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Общо
<i>Финансови активи</i>				
Парични средства и вземания от Централната банка	10,328	125,303	-	135,631
Вземания от банки	-	4,507	-	4,507
Кредити и вземания от клиенти	-	-	258,003	258,003
Дългови инструменти по амортизирана стойност	-	42,357	-	42,357
Общо	10,328	172,167	258,003	440,498

Финансови пасиви

Депозити от банки	-	48	-	48
Депозити от клиенти	-	429,158	-	429,158
Подчинен дълг	-	-	1,959	1,959
Задължения по договори за лизинг	-	-	2,756	2,756
Други финансови пасиви	-	-	702	702
Общо	-	429,206	5,417	434,623

31 декември 2022

	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Общо
<i>Финансови активи</i>				
Парични средства и вземания от Централната банка	10,378	85,063	-	95,441
Вземания от банки	-	7,571	-	7,571
Кредити и вземания от клиенти	-	-	252,936	252,936
Дългови инструменти по амортизирана стойност	-	44,890	-	44,890
Общо	10,378	137,524	252,936	400,838

Финансови пасиви

Депозити от банки	-	49	-	49
Депозити от клиенти	-	413,014	-	413,014
Подчинен дълг	-	-	1,959	1,959
Задължения по договори за лизинг	-	-	1,711	1,711
Други финансови пасиви	-	-	803	803
Общо	-	413,063	4,473	417,536

Справедливата стойност на предоставени кредити на клиенти с плаващ лихвен процент се приближава до балансовата им стойност. Справедливата стойност на кредити с фиксиран лихвен процент е определена на базата на текущите за Банката лихвени проценти.

Справедлива стойност на нефинансови активи

В таблиците по-долу е представена информация за основните оценителски методи и входящи данни при определянето на справедливата стойност на инвестиционните имоти (Приложение 11), активите придобити от необслужвани кредити (Приложение 14) и нетекущите активи държани за продажба (Приложение 10).

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

31 декември 2023		Метод на пазарни аналози - използвани офертни цени продажба (евро кв. м.)	Приходен метод - използвани офертни цени за наем (евро кв. м.)
<i>Инвестиционни имоти</i>			
търговски	6,168	442-1916	1-15
УПИ	159	35-44	-
Общо	<u>6,327</u>		
<i>Активи, придобити срещу необслужвани кредити</i>			
ваканционен	408	150-720	-
търговски	132	-	-
УПИ/ПИ	641	1-91	-
промишлени, административни и други	10,043	33-990	2-5
жилищен	253	630-2200	5
	<u>11,477</u>		
31 декември 2022		Метод на пазарни аналози - използвани офертни цени продажба (евро кв. м.)	Приходен метод - използвани офертни цени за наем (евро кв. м.)
<i>Инвестиционни имоти</i>			
ваканционен	1,123	388-665	-
търговски	9,431	235-3462	1-14
УПИ	159	35-39	-
Общо	<u>10,713</u>		
<i>Нетекущи активи, държани за продажба</i>			
ваканционен	271	150-400	-
Общо	<u>271</u>		
<i>Активи, придобити срещу необслужвани кредити</i>			
ваканционен	207	231-368	1.0-3.0
търговски	1,117	342-476	28-54
УПИ/ПИ	723	1-68	-
промишлени, административни и други	10,710	126-800	3-6
жилищен	303	220-2167	5
	<u>13,060</u>		

В таблицата по-долу е предоставен анализ на чувствителността на инвестиционните имоти.

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

	Значими ненаблюдаеми входящи данни	Изменение на ключовите ненаблюдаеми входящи данни	Взаимовръзка между значимите входящи данни и оценяването по справедлива стойност
търговски			
	а. Наемни цени	Увеличение/намаление с 5 % на прогнозната месечна стойност на наема	Оценената справедлива стойност по приходен подход и общата сума на активите, респективно текущата печалба/(загуба) би се увеличила с 243 х.лв. или намалила с 237 хил. лв.
Приходен подход	б. Дисконтова норма	Увеличение/намаление с 1 % на дисконтовата норма	Оценената справедлива стойност по приходен подход и общата сума на активите, респективно текущата печалба/(загуба) би се намалила с 404 х.лв. или увеличила с 484 хил. лв.
	в. Оперативни разходи	Увеличение/намаление с 5 % на оперативните разходи	Оценената справедлива стойност по приходен подход и общата сума на активите, респективно текущата печалба/(загуба) би се увеличила/намалила с 372 хил. лв.
Пазарен подход	Пазарни стойности	Увеличение/намаление с 5 % на пазарните стойности	Оценената справедлива стойност изведена по сравнителен подход и общата сума на активите, респективно текущата печалба/(загуба) би се увеличила/намалила с 298 хил. лв.
УПИ			
Пазарен подход	Пазарни стойности	Увеличение/намаление с 5 % на пазарните стойности	Оценената справедлива стойност изведена по сравнителен подход и общата сума на активите, респективно текущата печалба/(загуба) би се увеличила/намалила с 8 хил. лв.

31.6. Операционен риск

Операционният риск е риск от загуба, произтичаща от неадекватни или недобре функциониращи вътрешни процеси, персонал и системи или от външни събития. Този риск включва законов и регулаторен риск и изключва стратегически и репутационен риск. Основните източници на операционен риск за Банката са персонал, процеси, системи и външни събития. Възникването на операционен риск може да бъде породено от вътрешни и външни причини. Управлението на операционния риск има за основна цел поддържането му (общо и по отделни категории) на ниво, адекватно за обема на дейността, структурата и мащаба на Банката.

Банката има разработени вътрешни правила за идентифициране, измерване и контрол на операционния риск. Съгласно регулативните и нормативните изисквания, Банката поддържа база от данни с подробни характеристики за възникналите операционни събития (Регистър на операционните събития), като по собствена преценка може да събира и допълнителна информация.

Загубите, които възникват в резултат на различното съчетание от фактори, водещи до операционно събитие, се класифицират в седем различни категории: вътрешни измами; външни измами; безопасност на труда и работен процес; клиенти, продуктови и бизнес практики; повреди на физически активи; прекъсване на дейността и системни сривове; изпълнение, доставка и управление на процеси.

За целите на анализа и оценката на операционния риск и прогнозиране на очакваните загуби от операционни събития, Банката ползва различни статистически измерители чрез които се провеждат стрес тестове и сценарийни анализи. Стрес тестове и сценарийните анализи се изготвят и документират по разработена методика и се докладват до УС на Банката.

Структурата на управление и контрол на операционния риск в Банката цели да създаде работна среда и корпоративна култура, които да подпомагат откриването и решаването на проблеми, свързани с операционния риск в Банката, с участието и приноса на всички служители при противодействието му. Звеното, отговорно за текущото отчитане и управление на операционния риск, е отдел „Управление на операционните рискове“ към управление „МУР“. Органите, към които се отчитат операционните рискове, са Комитета за управление на

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

рисковете и УС.

В организационната структура на Банката са въведени три нива на защита: (1) идентификация и управление на риска при отделните звена и бизнес линии; (2) независима функция по оценка и отчитане на операционния риск в звеното с контролни функции по управление на операционния риск в управление „МУР“; (3) независима функция за наблюдение и оценка на процесите, свързани с противодействието на операционния риск, изпълнявана от служба „Вътрешен одит“.

За целите на капиталовата адекватност Банката прилага подхода на Базисния индикатор.

32. ДРУГИ РЕГУЛАТОРНИ ОПОВЕСТЯВАНИЯ

Съгласно изискванията на чл. 70, ал. 6 от Закона за кредитните институции, банките са задължени да оповестят някои количествени и качествени данни, свързани с основни финансови и други показатели поотделно за Република България, за другите държави - членки на ЕС и за третите държави, в които Банката има дъщерни дружества или е установила клонове.

Както е оповестено в Приложение 1, Токуда Банк АД осъществява своята дейност въз основа на банков лиценз предоставен от БНБ, по силата на който може да привлича депозити в национална и чуждестранна валута, да предоставя заеми в национална и чуждестранна валута, да открива и поддържа ностро сметки в чуждестранна валута в чужбина, да извършва сделки с ценни книжа, с чуждестранна валута, както и да извършва други банкови операции и сделки, разрешени от Закона за кредитните институции.

Банката няма дъщерни дружества и клонове, регистрирани извън Република България.

Обобщените количествени показатели, свързани със задължителните оповестявания, изисквани от Закона за кредитните институции, са както следва:

	2023	2022
Общ оперативен доход	25,218	16,863
Печалба от дейността преди данъчно облагане	8,087	2,412
(Разход)/икономия от данък върху финансовия резултат от дейността	(560)	21
Доходност на активите (%)	1.60%	0.54%
Приравнен брой служители на пълен работен ден към 31 декември	193	205
Получени държавни субсидии	-	-

Доходността на активите е изчислена на база средномесечните стойности на активите.

Банката извършва услуги в качеството си на инвестиционен посредник съгласно разпоредбите на Закона за публично предлагане на ценни книжа (ЗППЦК). Като инвестиционен посредник Банката следва да отговаря на определени изисквания за защита на интересите на клиентите съгласно Закона за пазарите на финансови инструменти (ЗПИИ) и Наредба 38 издадена от Комисията за финансов надзор (КФН). Банката е създадена и прилага организация, правила и процедури за вътрешен контрол, свързани със сключването и изпълнението на договори с клиенти, с изискването на информация от клиенти, с воденето на отчетност и съхраняването на клиентски активи, съгласно изискванията на Наредба 38, чл. 28-31.

33. УПРАВЛЕНИЕ НА КАПИТАЛА

Банката подлежи на регулация по отношение изпълнението на изискванията за капиталова адекватност, съгласно Директива 2013/36/ЕС относно достъпа до осъществяване на дейност от кредитните институции, Регламент (ЕС) 575/2013 относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници (пакет CRD IV), Закон за кредитните институции, Наредба № 2 на БНБ за лицензите, одобренията и разрешенията, издавани от Българската народна банка по Закона за кредитните институции и други приложими нормативни актове от българското законодателство. В България минимално необходимият внесен акционерен капитал при учредяването на банка не може да бъде по-малък от 10 милиона лева, като съществува допълнително изискване по всяко време собственият капитал (капиталовата база) на Банката да не спада под този определен минимум.

Регламент (ЕС) № 575/2013 (РКИ) определя съотношенията на капиталова адекватност като процент от общата рискова експозиция, както следва:

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

- Съотношение на базов собствен капитал от първи ред – 4.5%;
- Съотношение на капитал от първи ред – 6%, и
- Съотношение на обща капиталова адекватност – 8%.

Елементите на базовия собствен капитал от първи ред на банковата институция включват:

- капиталови инструменти, които отговарят на определени критерии;
- премийни резерви от емисии, свързани с посочените капиталови инструменти;
- неразпределена печалба;
- натрупан друг всеобхватен доход;
- други резерви;
- фонд за покриване на общи банкови рискове.

Елементите на допълнителния капитал от първи ред са:

- капиталови инструменти, когато са изпълнени определени условия на РКИ;
- премийни резерви от емисии във връзка с посочените по-горе инструменти.

Елементите и инструментите на капитала от втори ред са:

- капиталови инструменти, когато са изпълнени условията по РКИ;
- премийните резерви от емисии, свързани с посочените инструменти;
- за институциите, изчисляващи размера на рисково претеглените експозиции в съответствие определени условия — корекциите за общ кредитен риск, брутно от данъчни ефекти, в размер до 1,25% от рисково претеглените експозиции, изчислени в съответствие с определени условия от РКИ;
- г) за институциите, изчисляващи размера на рисково претеглените експозиции в съответствие с определени условия на РКИ — сумите с положителен знак, брутно от данъчни ефекти, получени в резултат на предвиденото изчисление, в размер до 0,6% от рисково претеглените експозиции,

С Директива 2013/36/ЕС (CRD IV) се въведе изискване за създаване на 5 нови капиталови буфера:

- Предпазен капиталов буфер (Capital conservation buffer),
- Специфичен за всяка банка антицикличен капиталов буфер (Bank-specific countercyclical capital buffer),
- Буфер за системен риск (Systemic risk buffer),
- Буфер за глобална системно значима институция - ГСЗИ (Buffer for global systemically important institutions - G-SII buffer)
- Буфер за друга системно значима институция - ДСЗИ (Buffer for other systemically important institutions - O-SII buffer).

Директива 2013/36/ЕС (CRD IV) в частта за капиталовите буфери е транспонирана в българското законодателство чрез Наредба №8 на Българската народна банка. С нея се определят допълнителни капиталови буфери, които банките следва да поддържат над минималните капиталови изисквания. Приложимите за Токуда Банк АД действащи изисквания към 31 декември 2023 г. са:

- предпазен капиталов буфер, равняващ се на 2,5% от сумата на общата рискова експозиция на Банката;
- антицикличен капиталов буфер – 2% от сумата на общата рискова експозиция на Банката;
- буфер за системен риск – 3% от сумата на общата рискова експозиция на Банката.

Банката следи и анализира месечно капиталовите си позиции и изготвя тримесечни отчети за надзорни цели, които представя на БНБ, съгласно нормативните изисквания. Политиката за управление на капитала се стреми да осигури адекватно покритие на рисковете, възникващи в обичайния процес на банковата дейност, както и рискове от възникване на непредвидени обстоятелства. Основен приоритет при управлението на капитала е спазването на регулаторните изисквания за капиталова адекватност и поддържането на достатъчен по размер капитал, който покрива поетите рискове и осигурява достатъчен капиталов буфер за непредвидени събития.

Банката поддържа капиталовата адекватност над нивото на регулаторните изисквания. Коефициентът на обща капиталова адекватност към 31 декември 2023 г. е в размер на 20.65% (31 декември 2022 г.: 18.40%).

Допълнителна информация е представена в таблицата по-долу.

ТОКУДА БАНК АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ЗА 2023 ГОДИНА

всички суми са в хиляди лева, освен ако не е указано друго

	31.12.2023	31.12.2022
Собствен капитал	43,763	40,496
Базов собствен капитал от първи ред	41,807	38,540
Капитал от втори ред	1,956	1,956
Капиталови изисквания		
Размер на рисково претеглените експозиции за кредитен риск, кредитен риск от контрагента и риск от разсейване и свободни доставки	174,333	183,289
Общ размер на експозициите към позиционен, валутен и стоков риск	625	500
Общ размер на рисковите експозиции за операционен риск	27,513	25,688
Общ размер на рисковите експозиции	202,471	209,477
Съотношения на капиталовата адекватност и размери на капитала		
Съотношение на базовия собствен капитал от първи ред	20.65%	18.40%
Излишък(+)/Недостиг(-) на базов собствен капитал от първи ред	32,696	29,114
Съотношение на капитала от първи ред	20.65%	18.40%
Излишък(+)/Недостиг(-) на капитала от първи ред	29,659	25,971
Съотношение на обща капиталова адекватност	21.61%	19.33%
Излишък(+)/Недостиг(-) на общия капитал	27,565	23,738

34. СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА ОТЧЕТА ЗА ФИНАНСОВО СЪСТОЯНИЕ

На 16 април 2024 г. е постигната договореност между собственика на Банката Токушкай Инкорпорейтид и Българо-Американската Кредитна Банка АД (БАКБ) за покупка на акциите на Токуда банк от БАКБ. Сделката подлежи на одобрения от съответните регулаторни органи и ще бъде финализирана след тяхното получаване.

Овен оповестеното по-горе, не са настъпили други събития, които биха довели до корекции и/или оповестявания във финансовия отчет на Банката за годината, завършваща на 31 декември 2023 г.